

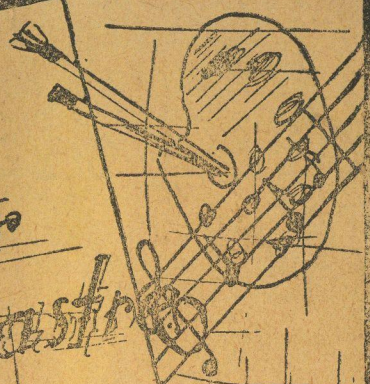
2953

493096

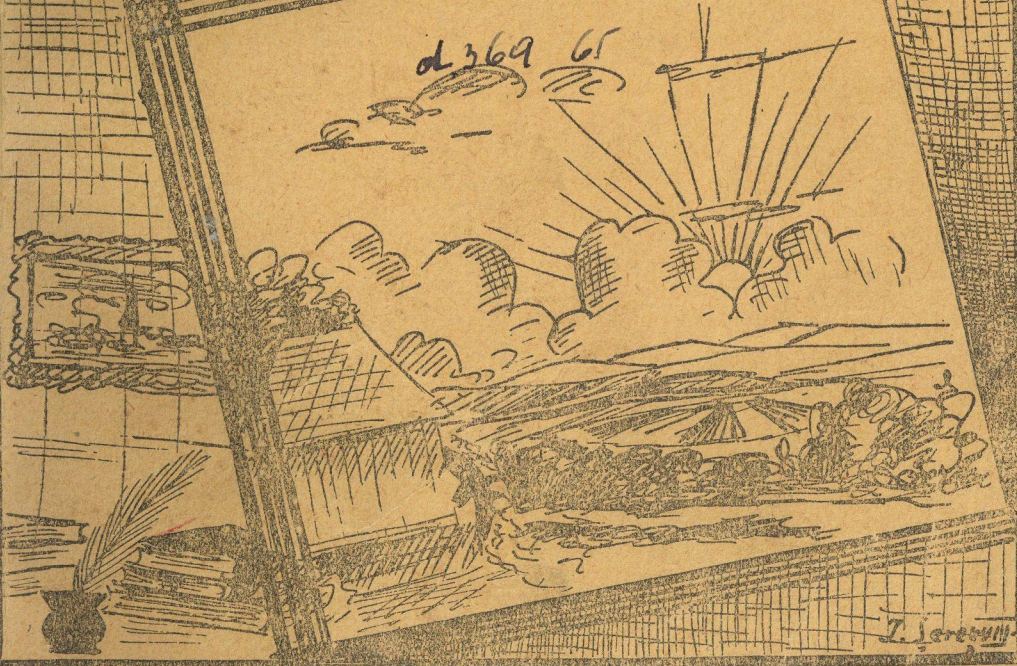
493096

Tarzi sturilor noastre

Inchinam aceste
 ale noastre dintr-un
 noastre pentru noi si pentru
 ei, Parintilor iubiti, Educatorilor
 respectatii sa ne cunoasca si
 cunoasca sa ne cunoasca sa
 iubescã sa mai bine sa hã
 cãte mai si mai spre binele nostru

d. 369 65

T. Jereanu

Cu vesele glasuri de tinere firi
 Cuprinşide-amintirea străbunei mării
 Spre soare ni-e gândul şi mergem spre el
 Lumina ni-e ţinta şi binele ţel
 Trăiască-ne ţara şi neamul.

„Imnul studenţilor“

Cu dreapta 'nălţată spre Tatăl de Sus
 Jurat-am pe tot ce strămoşii ne-au spus:
 Unire 'ntre fraţi şi pe Domn să-l iubim
 Şi altarul de jert'al naţiunii să fim
 Şi sufletul neamului nostru.

GHEORGHE COŞBUC

CUPRINSUL:

	PAG.
<i>Augustin Cosma</i> :	Ţara visurilor noastre 1
<i>Viorica OŢelia</i> :	O doină pe munţi în Ardeal (poezie) 7
<i>Gh. I. Creţu</i> :	Aş vrea (poezie) 8
<i>Nicolae Zigre</i> :	Scumpe D-le profesor! (scrisoare) 9
<i>Augustin Chirila</i> :	Ţara visurilor noastre 10
<i>Dr. M. Catana</i> :	Cuvânt festiv. 12
<i>Pr. D. Mureşan</i> :	Eroi au fost, sunt şi încă o să mai fie 13
<i>Gh. I. Creţu</i> :	Iluzii (poezie) 15
<i>Mircea Călin</i> :	Regăsit (poezie) 16
<i>Andrieş</i> :	Epigrame 16
(A. C.) :	Şezătorea noastră literară 17
<i>Malva Dragomir</i> :	Acord liturgic (poezie) 19
<i>Traian C. Costa</i> :	Reîntoarcere (poezie) 19
<i>Ovidiu Roman</i> :	Inviere şi moarte (schiţă) 20
<i>Gh. Bulgăr</i> :	Epigrame 21—22
<i>Maliţa Mircea</i> :	Primejdia aeriană (schiţă) 23
<i>Ion Şereş</i> :	Vieaţă (poezie) 25
<i>Tiberiu Maior</i> :	Piatra poenii (descriere) 26
<i>Eugenia Pătălău</i> :	V'aţi dus cocori (poezie) 28
<i>Gheorghe Cosma</i> :	Primăvara . . . mănuşa (schiţă) 29
<i>Iosif Abrudan</i> :	Romanţa singurătăţii (poezie) 36
<i>Ion M. Şereş</i> :	Peisagiu dacic (poezie) 37
<i>Prof. Aug. Cosma</i> :	Probleme de educaţie 38
<i>Tobiaş Gheorghe</i> :	Intâlnire (poezie) 42
<i>Ion Maria Şereş</i> :	A noastră-i glia şi ţărâna (poezie) 43
<i>Petre Paulescu</i> :	Sfârşit de concediu (poezie) 44
<i>Gh. Ardeleanu</i> :	Mihai (schiţă) 45
<i>Vladimir V. Drimba</i> :	Seninătate. Amurg de dimineaţă (poezii) 50
<i>Eugen Groza</i> :	Delta inspiraţilor (comedie în 3 acte) 51
<i>Emilia Vârşândan</i> :	Doi ochi . . . (poezie) 83
<i>Viorica OŢelia</i> :	În stele (poezie) 84
— Iancu —	Epigrame 85
<i>Iosif E. Naghiu</i> :	Optimism pascal 86
<i>Traian C. Costa</i> :	Autobiografie (poezie) 87
<i>Gh. P.</i> :	„Ţara visurilor noastre“ la Beiuş 88
<i>Octavian Gheţe</i> :	Seară (poezie) 89
<i>Danciu Adrian</i> :	Singurătate (nuvelă) 90
<i>Gheorghe Bulgăr</i> :	Recenzii 94

Tara visurilor noastre

Anul IV.

Aprilie—Mai 1940.

No. 25—26

Tara visurilor noastre

Scriem pe coperta revistei noastre, începând cu întâiul număr al ei: »Inchinăm aceste ale noastre dintru ale noastre, pentru noi și pentru ei: »*Părinților iubiți, educătorilor respectați ca să ne cunoască și cunoscându-ne mai bine, să ne iubească nu mai mult, ci mai cu temei și mai spre binele nostru.*«

Dar a iubi înseamnă a servi; după Cuvântul Celui ce a adus jertfa ca singura putință de bine a Pământului: »*N'a venit fiul omului ca să i se slujească Lui ci ca să servească El pe toți, dându-și sufletul pentru mulți.*

Ignoti, însă, nulla cupido! Cum vom iubi ce nu cunoaștem? Iubim doar ceea ce cunoaștem în măsura cunoașterii și apelierii.

Dar sufletul copiilor noștri țara visurilor noastre este, țară necunoscută ne rămâne ca și al nostru pentru ei.

Ca să ne servim rostul nostru servindu-i, va să-i cunoaștem; ca să-i putem cunoaște, va să ne apropiem de ei în așa fel, ca sufletele lor deschise să rămână: spre a le putea privi și cunoaște. Ori *sufletele omenesti* în general, ale copiilor în special, *nu se deschid*, — ca și florile de căldura soarelor, — *decât la căldura dragostei conștiente*, consecvente și neobosite cu care sunt priviți, luminați și încălziți.

Deci ca să se deschidă pentru a-i putea cunoaște va să-i iubim. Dar cine nu iubește copiii și mai ales cine nu-și iubește copiii??

De vreme ce sunt ai noștri, nimic mai natural ca iubirea față de ei. Dar tocmai de vreme ce *sunt ai noștri*, nimic mai natural, nimic mai primejdios: *decât a-i iubi pentru noi.*

Știindu-i ai noștri, cât de ușor e a-i considera proprietatea noastră dreptul nostru; și cât de primejdios și pentru noi și pentru ei: a-i socoti doar bucuria, jucăria noastră; ca să obținem, ce obținem copiii, cu jucăriile pe cari le strică, mânați de nevoia subconștientă de-a ști și a cunoaște taina dintrânsele.

Va să-i iubim pentru ei, ca să-i putea iubi și pentru noi. Va să-i iubim servindu-i ca să ne putem servi bucuria și fericirea neturbată în ei.

Va să ne apropiem de ei cu sentimentul *Inaintemărgătorului de Cel ce venea după el*; concretizată magistral în cuvintele sfântului Ioan Botezătorul, spuse ucenicilor săi, care-i aduceau vestea faptelor minunate ce le făcea Isus:

»**Acela trebuie să crească, eu să scad**«.

Adică: »ca să poată el crește, trebuie să scad eu.«

Câtă smerenie și câtă dragoste mântuitoare pentru el, pentru Inaintemărgătorul, în aceste admirabile cuvinte: căci Isus, Fiul omului și Fiu al lui Dumnezeu putea să crească și fără scăderea lui Ioan; dar nu putea să crească Inaintemărgătorul, ca să devină și în ochii Mântuitorului, cel mai mare între cei născuți din femeie, — dacă n'ar fi voit el să *scadă*, pentru a *crește* Isus în aprecierea celor ce aveau să se mântuiască din această cunoaștere și apreciere a *celui ce venea*: *Să-i mântuiască în măsura ce-L vor cunoaște, iubi și servi.*

Suntem noi altceva părinții și educatorii decât înaintemărgătorii prin cuvânt și pildă, dragoste și jertfă — a celor ce vor să vină și să crească tocmai din și în măsura scaderii noastre, și la propriu și la figural?

Dar există o mai mare, mai profitoare, mai mângâietoare, mai onorabilă și mai onorantă *creștere* pentru noi decât *scăderea* noastră, prin dragostea jertfelnică: ca să crească ei din jertfa dragostei noastre.

Ori soarele nu se consumă luminând, combustibilul nu se irosește încălzind, și lumânarea nu se topește luminând pe cei ce cad în raza razelor sale de lumină?!

Va să ne cunoaștem copiii ca să-i putem servi educându-i. Căci ei sunt rodul educărei noastre conștiente, subconștiente, ori inconștiente.

Sunt și devin ceea ce-i facem să poată deveni prin cuvântul și pilda noastră: conștientă — pentru a-i elibera încetul cu încetul de sub această tutelă a modelului ce le suntem noi făcându-i să se găsească tot mai conștient, pe sine înșiși modele de urmat, modelându-se, prin truda lor conștientă, după modelul vieții Celui ce a venit pentru toți, ca să-l simtă venit pentru fiecare din ei: Cel ce va să vină al sufletului și năzuinții lor, ca să nu se piardă, pierzându-ne pe noi.

Va să-i cunoaştem, trebuie să-i cunoaştem, căci trebuie să-i servim pentru a se cunoaşte şi servi pe sine înşişi: de cece neputincioşi sunt fără ajutorul nostru conştient, cu atât mai neputincioşi, cu cât vor fi şi sunt mai puţin conştienţi de această neputinţă.

Ţara visurilor noastre s'a născut să fie o rază de dragoste proiectată asupra sufletelor lor ca să se deschidă «ca să-i putem cunoaşte mai bine, spre a-i putea iubi mai cu temei şi mai spre binele lor».

De aceea am încercat să-i facem să-i îndemnăm să ne deschidă sufletele lor: apreciindu-le, cu valoarea dragostei, scrisul lor despre ei înşişi: *în măsura sincerităţii* ce am îndrăznit să credem că avem putinţa a-l simţi în cuvintele lor; apreciind tot ce-i sincer, căci tot ce e sincer e şi frumos, chiar dacă n'ar avea aparenţa apreciabilului, dar chiar ce se pare de neapreciat, serveşte atât de minunat la cunoaşterea tendinţelor, născute ori dobândite din negrija noastră, pe care nu trebuie să le urmeze.

Căci Ţara visurilor noastre nu s'a născut, *n'a pornit ca o simplă revistă şcolară*, nici nu are pretenţia a fi doar atât: *a pornit şi este o problemă de educaţie absolut necesară* şi atât de salutară în rezultatele-i atât de bogate chiar după trecerea doar a trei ani şi ceva de apariţie!

Serveşte şi va servi »Ţara visurilor noastre« apropierea noastră de ei şi a lor de noi ca să ne cunoască, iubească şi servească, în măsura nevoii ce au de noi: pentru a deveni cece sunt chemaţi să devină. E menită să facă pe copii — să înţeleagă adevărul: *că sunt ai noştri şi ca origine şi ca tendinţă şi ca rezultat*: vor să devină ceea ce suntem noi, ceea ce-i facem noi, pentru a ne mângâia şi îngrozi noi, în acelaşi timp, de ceea ce putem să facem din ei.

Căci în fiecare din ei poate sălăşlui un sfânt şi un ucigaş; un erou şi un trădător laş în posibilităţile de a face noi din ei şi a-i face noi pe ei să facă din sine înşişi ceea ce pot ori ceea ce trebuie să devină cu harul sau ajutorul Părintelui nostru şi al lor, — după cuvântul marelui între sfinţi Augustin: »Nu este păcat pe care l-a făcut un om şi în care să nu poată cădea altul: lipsit fiind de diriguirea Celui ce l-a creat: Dumnezeu.«

Nu vom putea răspunde, de sigur, puşi înspăimântaţi în faţa cazului unui Şile Constantinescu ce şi-a omorât părintii.

decât cu răspunsul Mântuitorului, dat celor ce întrebau pentru ale cui păcate se născuse orb, orbul din naștere : „Nici pentru păcatele tatălui său, nici pentru ale mamei sale, ci ca să se preamărească Dumnezeu întrânsul“.

În îngrozirea noastră în fața putinței acestor fel de deraieri și în truda noastră plină de frică și cutremur, de a încerca totul ca să facem din copiii noștri ceea ce trebuie să devină : *oameni*, în înțelesul creștinesc al cuvântului, spre binele lor și al Patriei și spre mântuirea noastră : în această trudă va să se preamărească Dumnezeu întrânșii.

Dar vom face-o această numai în măsură ce vom ști și-i vom face pe ei să știe și mărturisească că nu se omoară părinții cu cuțitul numai, ci mai întâiu și mai iremediabil cu gândul, cu simțul, cu voința și tendința de nerespect și neascultare care naște inevitabil nedragostea.

Copiii noștri vor trebui să înțeleagă, — acesta e singurul nostru rost : **!că învățând a asculta, au învățat tot ce trebuie să învețe ; neînvățând aceasta, n'au învățat nimic**, cu oricâte diplome câștigate, volume scrise, invenții trudite li se va părea că se pot mândri.

Nu e vorba aceasta vorba celui ce a înființat această revistă -- și o conduce de patru ani de zile, cu multă cheltuială de energie, timp, dragoste și de bani chiar și va mai cheltui tot cât poate, pentru a se înțelege că zestrea ce îngrijați, o îngrijim, e zestrea tuturor și a neamului, ca toți să fie îndatorați a o îngriji și sprijini după puterile lor spre binele celor ce sunt justificarea existenței și a înfruptării noastre de bunurile pământului și ale vieții ; — ci acesta e *Cuvântul și fapta Celui ce a «crescut» Insuși „în vârstă și înțelepciune în fața lui Dumnezeu și a oamenilor“ : stând sub ascultarea lor.*

Dar a putut să crească, luminat și încălzit de dragostea iubitei și iubitoarei sale Maice și a părintelui său „crescător“, cari «păstrau toate cuvintele Lui, în sufletul lor».

Țara visurilor noastre pornită a fi și trebuind a rămânea un *curent pedagogic*, a devenit peste așteptările noastre : un curent literar, ale cărui proporții se întrevăd doar ; căci cuprinde *scrisul apreciabil și apreciat al celor ce cred în scrisul lor* și vor trebui să fie desăvârșiți a rămânea să scrie crezând și să creadă scriind pentru a se mântui pe sine și a mântui și pe cei vor putea simți desnădejdea de-a nu putea crede în nimic.

Cele peste treizeci de talente încontestabile, mai mari și mai mici, erau tocmai aceia cari, *pentru sensibilitatea lor neapreciată*, fiind de atâtea ori neînțeleasă, *putând fi sortiți să se piardă, trebuiau mântuiți, ca ei „întorcându-se“ spre partea frumoasă dintrânșii*: **„să mântue pe frații lor“** pe care prin cuvântul lor atât de așteptat și atât de gustat de toți cei de aceeași etate și condiții sufletești, să-i facă să se cunoască pe sine înșiși, să-și înțeleagă și urmeze rostul lor: de **a-și cunoaște frumusețea sufletului** capabil de înălțări continue spre Frumosul și Binele, pentru cunoașterea și biruirea Căruia sunt creați; simțind, cu toate greutatețile vieții, frumusețea vieții trăită cu sprijinul și ajutorul Creatorului ei și al nostru, după emoționantele cuvinte ale îndureratului poet: (G. Coșbuc):

Când mă văd în prada sortii, Plâng dar lângă leagăn cântul
[plâng Mamei de obicei e trist.
Eu știu, dar nu mai plâng, O, eternule Psalmist
Mă'ndoesc, dar nu mă frâng Mare ți-e cuvântul:
Gândurile morții

BCU Cluj / Central University Library Cluj

De durere chin mi-e somnul
Foc și fiere traiul meu:
*Dar tu laudă mereu,
Suflete pe Domnul.*

Simțind rezultatul mângăietor al oboselilor tuturor, ne-am convins că problema scrisului e în primul rând problema *cititului*.

Revista noastră are atâtea cititori; nici numărul, nici calitatea lor nu e întrecută de nici o revistă din țară! Căci tirajul, reducându-se doar la o mie de numere, este citită din cuvânt în cuvânt, de multe, multe mii de suflete dornice după frumosul ieșit din sufletele pline de viață și credință.

Sunt numere de ale revistei ce se fac ferfeniță, trecute din mână în mână a studenților ce-i sorb parfumul înviorător de sufletele sortite a deveni ale nimănui, de nu vor învăța să fie ale lui Dumnezeu: pentru a putea rămâne ale lor.

...Meditând ținta și simțind rezultatele mai ales pe cele ce se prevăd, nu ne putem opri a nu ne gândi la cuvintele marelui sfânt Augustin: »Si hi et hae potuerunt, quare tu non, Augustine«.

Câte suflete, în toate orașele țării nu se cer mântuite de aceeași dragoste spre binele lor, al părinților spre mângăierea educătorilor și spre folosul Neamului«?!

Se va nizuî să țină în ocolul ei »Țara visurilor noastre« pe toți cei pe cari viața va trebui să-i ducă spre meleagurile rostului lor: rămânându-i cititori, chiar colaboratori; desăvârșind problema deschisă după principiul: *dacă vorbim, toți oameni fiind, pentru ce n'am învăța cât mai mulți, toți chiar a vorbi frumos; și dacă trebuie să scriem, oameni de cultură vrând a deveni, pentru ce n'ar simți nevoia cât mai mulți să scrie: ca să poată fi citit cu plăcere.*

Cei ce-și dau seama de *prăpastia* ce se deschide în *aprecierea noastră* față de copiii noștri, după cei câțiva ani de supra-apreciere: dela naștere până la 4—5 ani; pentru ca apoi cu cât cresc, să ni se pară că nu mai sunt drăguți, *că se înrăiesc*, pe zi ce trece, — *vor înțelege: că erau drăguți pentru dragostea noastră cu cari-i priveam* și că s'au închis și pentru lipsa caldurei soarelui din dragostea privirii noastre aprecietoare și odihnitoare asupra trudei lor de a se regăsi pe sine și a-și înțelege rostul și menirea *în această vale a pierderii și a pieirii tuturor celor neluminați și neîncălziți de dragostea mântuitoare.*

Pentru aceea — pe partea dinăuntru a copertei revistei: »Țara visurilor noastre« — ce va să ne devină copiii noștri, Țara și Neamul nostru, prin împreuna strădanie a tuturoră, — ne-am înscris, alegându-ne: *Deviza:*

Cu vesele glasuri de tinere firi
Cuprinși de-amintirea străbunei mării
Spre soare ni-e gândul și mergem spre el
Lumina ni-e ținta și binele țel
Trăiască-ne **țara și neamul.**

Cu dreapta 'nălțată spre **Tatăl de Sus**
Jurat-am pe tot ce strămoșii ne-au spus:
Unire 'ntre frați și pe Domnul să-l iubim,
Și altarul de jertf'al națiunii să fim
Și sufletul neamului nostru.

Comandant străjer prof. AUGUSTIN COSMA
dir. »Țării visurilor noastre«

O doină pe munți în Ardeal

*Regina suavă a florilor Romei își strânge copilul frumosul Ardeal
La sânul ei dulce în timp ce îi cântă povestea pe munți un caval,
Iar el ca un înger, în liniștea mută, se prinde cu farmec de sfântul ei*

[braț

Iubirea îi pare o credință neînfrântă și-o gustă cu foc și nesaț

„O mamă iubită, o mamă, un vis împlinit m'a trezit
„Dormeam într'o lume meschină de ură și zbiciuri lovit
„Mi-au smuls depe frunte mărirea pe roată mi-au tras luptătorii,
„Maghiarii semințelor hune, ucisu-mi-au lacom eroii.
„Ei hoarde barbare veniți din Urali, răpitu-mi-au holdele sfinte
„Și plini de avântul sălbatic și crud călcat-au pe-a noastre mormininte
„Pe aurul munților noștri, înfipt-au stindardul păgân
„Să piară din lume și urma poporului falnic român.
„Și-apoi s'agățau și de limbă, au vrut să ne fure credința
„De n'ar fi fost Domnul în ceruri să-mi fie în suflet speranța.
„Luatu-mi-au totul în lume, zvârlitu-mi-au fiarele'n vânt
„Eu totuși păstrat-am în mine deapururi neînfrântul avânt.
„Eu fiul tău dulce copilă a Romei, trăit-am în noapte de toți părăsit
„Ca ei Hunii aprigi și toți fărdelege să-mi calce pământul iubit.
„O clipă, o clipă m'ai strâns la al tău braț și simțeam că-i atâta

[de bine

„Incât o furtună din nori m'a răpit, furtuna barbară ș'meschină.
„Ș'atunci, plin de lacrimi, luat-am cavalul, urcat-am durerea pe munții

[Carpați

„In sunet de doine trimis-am pe vânturi sărutul iubiților frați
„Ș'am spus încuodată veniți pân' la mine veniți că nă cheamă un

[neam în nevoi

„De nu vreți să pierdem credința și limba ce sfânt ne mai leagă de

[voi

„Dar n'a venit nimeni, cuvântul degeaba-l rosteau cu durere și munții

[și marea.

„Acolo la voi cu toți plâneau cu hohot și Oltul și Marea
„Pe umerii voștrii a soartei grea trudă depus-a 'ntregime calvarul
„Uitați că dincolo 'n lacrimi și grijă vă strigă un frate: Ardealul

„Și mulți ani trecură în chinuri și jale, venit-a un Horea un Cloșca,

[Crișan

„Credința lor sfântă iubirea de țară a fost trasă'n roată de crudul

[dușman

„Și n'aveam pe nime să deie frăție doar cerul și mândrul caval
 „Din care cânta cu atâta durere, ciobanul bătrân din Ardeal.
 „Dar iată că vine și ziua mării, victorii Izbândă, Oituz, Mărășești
 „Se frânge germanul sub armele noastre și cad fără milă, Mărăști.
 „Și-apoi cu tot focul elanului falnic, am prins și eu mâna cu voi
 „Și pornit-am la Tisa, o singură luptă rămas-a s'o facem în doi.
 „Invins-am, Maghiarii, fugiau ca turbații, era deja a noastră și Pesta.
 „Miratu-s'a lumea, dar noi ca și șoimii plătit-am doar ura ș'năpasta
 „Ș'cu inima plină de farmec, plecat-am spre casă în cânt
 „La sânul tău dulce regină pe plaiul strămoșilor sfânt.

„Ș'asa cu toți împreună visăm, viitorul ne-așteaptă, în aur, cu
 [brațe deschise

„Hotarele noastre stropite cu sânge deapururi vor fi cetăți neînvinse
 „Credința ni-e sfântă, noi nu dăm nimic, pământul e al nostru ș'al
 [nostru va fi

„Pân' este în ceruri un Domn ce-i stăpân și până un Român va trăi

Acestea le spuse copilul cuminte simțind până și-astăzi cruzimea
 [de atunci

Dar soarele-î râde cu farmec și viață și păsări îi cântă pe cale și
 [lanuri

Ș'atuncea regina îl strânge la pieptu-i privind depe munte bătrânul
 [caval

Atâta rămas-a din toată durerea : o doină pe munți în Ardeal.

VIORICA OȚELIA
 cl. VII L. Sf. Ursula

Aș vrea

Aș vrea să te citesc filă de filă.
 Cum îmi citesc povestea vieții mele ;
 Să-mi fii de-acum-tu-mitică-Sibilă
 Să renaștem în Soare și să sburdăm în stele.

Aș vrea să te citesc cu glasul tare
 Să bănuiesc enigmele-mistere
 Să mă scufund aș vrea cu tine 'n mare
 Și să clipească în geană de zenit — cu tine — vrere.

GHEORGHE I. CREȚU
 student.

Scumpe D-le Profesor!

Regret că nu-mi pot aranja în așa fel treburile mele ca să pot fi prezent la prima manifestațiune publică a colaboratorilor revistei «Țara visurilor noastre».

Am acordat toată atențiunea mea frumosului elan tineresc care a fost la baza pornirii revistei și o menține. Am rămas de multe-ori frapat de numeroasele și promițătoarele talente care s'au manifestat prin această revistă. Meritul îl aveți Dvoastră ca inițiatorul, animatorul și îndrumătorul mișcării. Toată lauda și recunoștința vi se cuvine.

Ați ales revistei un nume poetic, dar și expresiv. Țara visurilor e țara tinerilor. Sufletul tânărului e visător, pentru că e plin de idealuri, de ambiție, de energie și de elan. El în sufletul lui fraged, prin fantezia lui neatinsă de cruda realitate a vieții își închipuește că va ieși totdeauna biruitor și își va realiza visul fără a cădea. Așa trebuie să fie. Tineretul să fie idealist și încrezător în propriile sale forțe. Astfel va învinge orice obstacol și va fi de folos sie-și, societății și Țării.

Incerările literare aduse publicității prin revista condusă de Dvoastră contribuiesc la câștigarea încrederii în sine, dau prilej talentelor de a ieși la iveală și provoacă un nobil concurs de antrenament în lupta mare a vieții.

Iată de ce activitatea desfășurată prin revista atât de îngrijit redactată e vrednică de atențiunea și sprijinul tuturor care se bucură văzând cum se deschid bobocii.

Doresc o cât mai mare reușită primei șezătoare literare și o trainică activitate grupului tinerilor, primenindu-se permanent cu noi talente.

Nu pot să-i înșir pe toți cari s'au distins cu poeziile sau scrierile lor, mă bucur însă că mulți dintre ei sunt fii ai Bihorului, încă o dovadă a geniului și a trăinicieii neamului Românesc. Vă rog să transmiteți tuturor salutul meu călduros.

Primiți vă rog expresiunea caldelor mele sentimente de simpatie și prietenie ce vi le păstrez.

Sănătate
NICOLAE ZIGRE

București 28 III 1940.

Țara visurilor noastre*)

»Țara visurilor noastre«. Cuvânt frumos, poetic și expresiv, ca o zi de primăvară, plină de soare și de căldură. Exprimă nimerit curățenia sufletului, celor cari s'au adunat în jurul ei. Ea duce bucurie nu numai tinerilor elevi ai liceului Emanuil Gojdu, ci revarsă rază de seninătate și în casa părinților acestor elevi.

Cei grupați în jurul acestei minunate reviste — plină de elan și însuflețire tinerească, au găsit nimerit ca să apară în public, organizând azi prima lor șezătoare în sala teatrului. Știm cu câtă dragoste, cu câtă căldură și însuflețire și-au pregătit primul lor debut, — și pot să-i asigur, că la această grijă a lor, iau parte și părinții lor, cărora în primul rând au ținut ca să le închine, în curățenia sufletelor lor tinere, revista »Țara Visurilor Noastre«, rodul talentului lor, atunci când au scris pe prefața revistei »Inchinăm aceste ale noastre dintru ale noastre, pentru noi și pentru ei, părinților iubiți«.

În această zi de bucurie pentru voi, dragi elevi și autori ai preafrumoasei reviste »Țara Visurilor Noastre«, în numele părinților voștri vreau să vă spun câteva cuvinte fugare.

Vreau să vă spun, cece de altfel voi bine știți, că valoarea unui popor se măsoară după cât valorează, sub raport intelectual și îndeosebi sub raportul forței morale, tineretul pe care-l produce.

Neamul nostru, a produs întotdeauna un tineret de mare valoare, tineret, care a știut la timpul său să fie nu numai folositor Țării, dar care a putut inaugura cea mai prețioasă perioadă de redeşeptare în istoria noastră și care a știut, să se lapede de letargia vremurilor introducând și impunând, în toate direcțiile, o acțiune, care a constituit începutul realizării unității noastre naționale. Voiu invoca aci numai două figuri. Tinărul Nicolae Bălcescu cu cei 28 de ani ai lui, care reprezintă, în mod splendid, prototipul pleadei tinerilor vizionari, conduși de credințele mântuitoare dincolo de Carpați. Ei, la timpul lor, au creat o școală și printr'o încordare plină de avânt, au produs România modernă.

Acelaș caz se repetă în acelaș timp, aci la noi în Ardeal. Avram Iancu, cu cei 24 de ani ai lui, a știut să scuture opresiunea iobăgiei și a știut să îngherbeze o doctrină politică, pre-

*) Rostită la Șezătoarea din 31 III. 1940.

gătind toate mijloacele pentru realizarea ei. Un întreg popor se atașează acestui tânăr avocat și celorlalți tineri îndrumători, din rândurile tineretului nostru de atunci.

Am invocat aceste două figuri ale tineretului, din trecutul nostru ca să vă reamintesc, ce comori și ce valori ascunde și poate să producă, la orice moment hotărîtor, neamul nostru.

Am amintit acest lucru pentru a demonstra valoarea și forța intelectuală și morală a tineretului din trecut. Ei poate n'au avut atâtea posibilități de a-și încălzi sufletul la focul sacru al științei și al luminei, cum îl au tinerii de azi. Dragostea lor de neam, dorul sfânt pentru progres și înaintarea însă și îndeosebi sobrietatea și vitregia timpurilor le-au potențat forțele și le-au oțelit voința și rezistența și pentru aceasta au biruit.

Azi, când vă prezentați pentru prima dată în fața unui public, format în majoritate din cei ce vă iubesc ca lumina ochilor, din părinții și educatorii voștri, Vă adresez, în numele acestora, o rugăminte: să rămâneți în nota tradiției tineretului lui Bălcescu și a lui Avram Iancu și astfel cunoștințele voastre frumoase, avântul vostru tineresc, talentul vostru atât de promițător, împletindu-se cu virtuțile noastre tradiționale: dragostea de neam și credința în Dumnezeu, vor izbuti și Țara și neamul vor progresa pe urma voastră.

Vă aduc ca urare de bine, cea mai prețioasă comoară ce există: dragostea părintească, iar domnului director și corpului profesoral și îndeosebi domnului profesor Cosma, sub a cărui îngrijire se redactează revista voastră, sincera urare să-și vadă în voi, în progresul vostru și fermitatea caracterelor voastre, realizându-se, zi de zi, bunele lor intenții și grija ce o depun, ceas cu ceas, în opera lor de profesori și de dascăli ai tineretului neamului.

AUGUSTIN CHIRILA
primarul Municipiului Oradea

Epiigramă

Autorului unui recent volum de poezii.

De poezii de-a tale frate
Se plânge lumea (și nu 'n șoapte)
Originalele-s necoapte,
Iar coaptele-s . . . împrumutate.

Pioneză.

Onorată Asistență,*)

Intr'o atmosferă haotică, brăzdată de fulgerele morții, un mănunchi de tineri îndrăsnesc să apară în public, mânați de cea mai nobilă și sfântă manifestare a spiritului uman: Arta.

Câți dintre noi nu s'au lăsat seduși de muza amăgitoare a poeziei, încercând să prindă în slove, visurile și sbuciumul unei tinereți tumultuoase. Dar pana multora a rămas neînsuflețită. Deaceea este vrednic de admirat curajul acestor tineri, cari sfidând greutatea materiale și furtuna evenimentelor actuale, persistă a depune pe altarul artei prinosul unor simțiri pline de avânt și nevinovăție. O șezătoare sau serbare școlărească, nu este numai o manifestare artistico-literară a tinerilor dornici a păși în public, ci este mai ales un fericit prilej de colaborare între școală familie și societate. Părinții, la astfel de ocazii, își sterg discret pleoapele înlăcrimate, lăsându-se pradă unor torente de efuziuni sentimentale. Sunt doar copiii lor, sunt iubirea și nădejdea lor.

O mână nevăzută apropie suflet de suflet, căci acești copii nu sunt numai ai părinților lor, ci sunt ai noștri ai tuturor, sunt ai țării. Onorat public! Trec peste valoarea estetică a producăiilor acestor tineri, pentru a nu încălca domeniul criticii literare. De aceea, privesc munca acestora sub aspect pur educativ. Un școlar, care în loc să bată trotuoarele, să joace cărți sau să lenevească, își canalizează energia clocotitoare în direcția literaturii, merită toată lauda încurajarea factorilor responsabili.

De aceea nu am cuvinte să mulțumesc dnilor Dr. N. Zigre fost ministru și președintele comitetelor școlar al liceului nostru, Dl T. Neș Insp. Gen., Dl A. Popa Comand. de ținut și Dl A. Chirila primarul Municipiului pentru că au primit să patroneze șezătoarea de astăzi, dovedind prin aceasta că au înțeles să fie alături de copiii noștri. Mulțumesc părinților și onoratului public, pentru că și de data aceasta, a răspuns chemării noastre, înțelegând să păstreze legătura cu școala. Insfârșit mulțumesc Dlui A. Cosma, care este sfătuitoarul, îndrumătorul și animatorul manifestărilor literare dela liceul nostru, organizând și conducând »Țara Visurilor Noastre«.

Dr. MAURITIU CATANA
dir. lic. E. Gojdu

*) Cuvânt rostit cu ocaziunea Șezătorii literare din 31 III. 1940, în teatrul Regina Maria.

„Eroi au fost, sunt încă și o să mai fie“

Când uriașii nori negri se năpustesc asupra bolții de sus, acoperind orizontul și vântul necunoscând obstacol, prăpădește ce-i stă în cale; când cerul e străbătut de fulgere cu o lumină orbitoare și tunetul asurzitor al descărcărilor atmosferice spintecă văzduhul; când întreg uraganul asvârlitor de grindină asupra nădejdlor omenești, se aruncă asupra lumii — îngrozind și sălbătăciunile codrilor — coroana creațiunii divine, omul, uitându-se neputincios în jurul său, își vede nimicul ce este.

Picurii mari și reci ai sudorilor de groază moaie frunțile. Tremurul morții pornește la asalt. Vieța își vede clipa din urmă și ce n'ar da să și-o lungească Impinse de spaima clipei, mâinile schițează semnul crucii, unele cu credință, altele mascându-l, ca nu cumva pretinșii credincioși ai necredinții să râdă de trezirea lor în clipa din urmă. E frica de clipa din urmă și de veșnicia care-i urmează — și unii ar vrea să creadă că, prin reminiscențele unui semn al crucii, se pot îndepărta — iar alții se tem și de responsabilitatea înaintea lașilor tovarăși pentru ținuta prezentă, oferindu-și vieța pazei lui Dumnezeu. Să fie și frica de necunoscut? Nu!

E frica de Acela de care prin vieța lor nu L-au recunoscut. Il recunosc acum? Da de jumătate, căci servesc la doi stăpâni: lui Dumnezeu prin semnul crucii și minciunii prin nețagăduirea ei.

Stăpânul vieții, Chestorul lumii, își arată puterea sguindu, prin lucrul mâinilor sale, temeliile pământului, dar, în fiii lumii, frica — de a pierde pretinsa dulceață ademenitoare a patimilor lumești, — ascunde recunoașterea Aceluia care trebuie cinstit și slujit — pe față — o vieță întreagă. Haosul desorientării e condensat într'o clipă. Văzduhul își resfrânge lupta în suflete. Pe care drum? . . . După care glas? . . . Chemarea divină prin glasul conștiinței răsună duios și sincer — acum energie prin glasul tunetului — cerând purificarea vieții, iar glasul lutului comandă starea pe loc, căci patimile își pierd adoratorii în cei ce se întorc la Dumnezeu. Cei neantrenați la lupte pe plan sufletesc, nu știu să lupte ca să învingă. Ei luptă, poate și cu un strop de sinceritate, dar numai până la sfârșitul primejdiei iminente. Dela aceștia lașitatea își cere tributul și ei i-l conferă. Momentul nou oferă alt profit, care trebuie exploatat. Lumina unui fulger le arătase nimicul ce au fost și sunt;

și ei se mulțumesc să rămână nimic. Un tunet le înfipse în suflet idealul — Dumnezeu — pe care nu mai au tăria să-L păstreze: alegându-l. Aceștia sunt profitorii de ocazii, slăbănogii soartei, lașii, dar și consecvenții lașității lor, căci în moment de frică o lapădă, menținându-o în taină.

A cui încredere o pot menține? Al cui interes îl servesc?

Furtuna e minunat prilej de observații. Pregătirea ce o are fiecare pentru viața viitoare, se vede în primejdiile mari, care din moment în moment pot deveni catastrofale. Clipa din urmă pe mulți îi înspăimântă cu toate că ea nu e înspăimântătoare în sine, ci poate în urmarea ei. Căci nu trăim pentru o clipă, ci pentru veșnicia de după ea. »Inceputul înțelepciunii e frica lui Dumnezeu« — tocmai pentru a ne pregăti drumul la El și veșnicia fericită. Aceasta ne este *chemarea*. Ea e venită de sus, din sferele spirituale senine și fericite — pentru senin și fericire. De aceea cei cari-i ascultă chemarea și o urmează cu voință perseverentă, trăiesc deasupra frământărilor distrugătoare deasupra fricii și a primejdiei.

Furtuna nu distruge viața unui harnic serv al vieții și al lui Dumnezeu; acesta nicăiri și nicioând nu piere. Trăznetul nu-i ia viața, ci i-o trimite la Dumnezeu pe care el l-a servit sincer.

Sborul spre cer e sborul spre fericire și nu înspăimântă pe cei ce se nizuiesc să-l cunoască și cucerească. Albastrul senin se răsfrânge în viața lor: înseninându-le-o. Ei servesc adevărul sincer și dezinteresat. Ei dau valoare și rost vieții. Căci numai adevărul mântue: căci numai adevărul naște eroi. Oricât de puțini ar fi eroii, numai ei contează. Fără ei, poate adevărul ar dispărea de pe fața pământului, fiind — și azi ca orșicând — prigonit fără milă și considerare. Ei îl dețin și apăra. Ei înfruntă și înving. Căci adevărul este atotputernic și veșnic. De aceea cei înrolați sub steagul lui nu pier, ci se fixează strălucind pe bolta veșniciei. Nenorocirile nu-i înfrâng, victoriile nu-i abat de pe drumul cinstei. Fruntea lor stă sus, inima lor e curată. Ei sunt câmpul fertil al altruismului și luceferi călăuzitori spre victorii. Dacă uneori interese vrășmașe, egoiste, îi acopăr, chiar moartea de-i rapește din mijlocul celor interesați, lumina lor apare strălucitoare asupra generațiilor următoare, care le dau cinstea cuvenită urmându-o.

Azi, mai mult ca oricând adevărul lui Cristos, Patria, familia, au nevoie de eroi.

Puterile iadului muncesc din greu. Au pornit focul urgirii asupra omului dornic de pace. Credința geme în lanțuri, Hristos e alungat din suflete, și crucea-i răstignită.

În contra valului cotropitor, trebuie stăvilă solid de dreptate și încredere. Iubitorii de Dumnezeu a credinței Lui sfinte, a virtuților și osemintelor strămoșești, a glei mostenite pe dreptate, a libertății, — constitutive ale eroismului — nu trebuie să șovăiască pentru că între trăznetele răspândite de gurile flămânde după vieți ale tunurilor, pe front, ies la suprafață eroii, — cu sau fără decorații, — adâncind rădăcinile patriei în ogorul vieții. E ceasul suprem, când moartea bate cu mânia la poarta vieții. Ea bate din răspuțeri, mai ales că omul îi întinde mâna, cerându-i vieți de omeni. Împărăția morții se lărgeste. Ea pândește momentul răpirii unei țări. Eroii o păzesc, căci ei înving. Eroii fac țara să trăiască, căci țara nu trăiește decât prin eroi.

E nevoie de eroi: Eroii au fost, sunt încă și vor fi pilde de urmat. E nevoie de eroi pionieri ai adevărului și ai lui Dumnezeu. E nevoie de eroi, paznici ai vieții popoarelor cinstite și demne de viață liberă. E nevoie de eroi, garanția propășirii în pace.

Căci pacea trebuie câștigată. Ea e rodul muncii și a luptei dârze, cinstite și drepte și nu al trândăviei nici al lașității.

Glasul vremii în care trăim cheamă eroii: eroii sunt, căci au fost și o să mai fie în neamul românesc. Ei vin să dea, să vădească, să dovedească curaj și încredere în noi, în izbânda binelui și a dreptății noastre și a neamului.

preot DUMITRU MUREȘAN

Iluzii

Lui L. L.

*Mi-am clădit din vise
Palate de iluzii
În lumile din basme
Cu stelele minciunii
Pe bolțile deschise . . .*

*Am cules din stele
Ofrandele sortirii,
Rubinele din ele
Și aurul luminii —
Trofeele-amăgirii.*

*Mi-am ridicat în lege,
În templele credinții,
Altare de-aiurări;
A mele trei chemări:
Profet, Preot și Rege . . .*

*Mi-am clădit din basme
Palate de iluzii . . .*

GHEORGHE I. CREȚU

Regăsit . . .

*Te proslăvesc pe Tine
 Dumnezeu.
 În fața Ta mă plec și mă închin,
 Iar printre lacrimi eu suspin :
 O Doamne, sunt același
 Eu,
 Ce-am rătăcit să caut
 Scăpare
 Spre alte orizonturi ; tot pierdut..
 M'am resemnat cu greu, dar n'am putut..
 Și-atunci doar te-am văzut
 Cât ești de mare.
 Acum cânt iar un imn
 În preamărirea
 Slăvirii Tatălui de sus,
 Ce și-a trimes pe fiul Său Isus
 Ca să ne-arate unde-i
 Fericirea.*

BCU Cluj / Central University Library **MIRCEA CĂLIN**
cl. VIII. a.

Epigrame

Autorului articolului „Am fost concentrat“ apărut recent într'o revistă literară, al cărei director este Dsa.

Afirmai într'un articol
 Că ai fi fost concentrat.
 Imposibil ! Nu te credem !
 Noi te știm tot . . . diluat.

Acelaș, a vrut să-l comemozeze pe
 Eminescu într'o șezătoare, dar —
 fatal — toți patronii de onoare au
 căzut dela demnitatea ce-o ocupau,
 îndată ce-au acceptat patronajul.

Și ca în veci să nu-ți piară gloria,
 Mai fă, te rugăm, șezătoare.
 Iar tu, fii patron de onoare,
 Căci, probabil, se repetă istoria . . .

Andrieș.

Şezătoarea noastră literară

Am ieşit în public, în ziua de 31 Martie 1940 orele 4 p. m., prin Şezătoarea literară, organizată în Teatrul Regina Maria, în faţa celor ce ne iubesc şi respectându-ne : ai lor fiind ; ne-am prezentat în faţa publicului select, adunat ca să ne audă şi vadă, nu pentru a ne mândri cu produsele muncii şi a trudei sufletului nostru, ci îndemnaţi de nevoiţa de-a nu lumina sub obroc : obligaţi fiind de Cel ce ne-a hărăzit-o şi aprins-o să o punem pe masă ca să lumineze tuturor celor din casă.

Prima noastră şezătoare, plămădită în speranţele ce măresc realitatea visată : ne-a întrecut nădejdele cele mai bogate ; ne-a fost o zi de sărbătoare o zi de seceriş : atâtea suflete ieşite, modest şi crezând, — în faţa celor ce le-au dat viaţa trupului şi le-o modelează pe a sufletului, — atâtea suflete, încrezătoare în ei şi'n viaţă : mici juvare, preţioase, prin credinţa, bunăvoinţa şi râvna cu care au fost produse, mai mult chiar decât în sine au delectat pe cei ce manifestau deopotrivă ca şi pe cei ce se bucurau privindu-i şi ascultându-i : înfrăiind inimile şi sufletele tuturor în a putea da mulţumită Domnului de ceace i-a învrednicit să fie capabili a face şi aprecia.

Produsul şi rezultatul serbării e numărul de faţă al rev. „Ţara visurilor noastre“. Cele tipărite în el au fost rostite în faţa lumii plăcut uimite şi odihnitor impresionate de cele văzute şi auzite.

Mulţumirile noastre cele mai călduroase le simţim şi le împărtăşim şi pe această cale în primul rând şi între cei dintâi : d-lui *Dr. Nicolae Zigre*, preş. F. R. N., dar mai ales preşedintele Comitetului nostru şcolar, care ne-a onorat a primi înalta patronare a şezătorii, — împreună cu D-nii : T. Neş, Atanasie Popa, şi A. Chirilă, — Dânsul a fost acela care ne-a îndrumat şi apreciat de atâtea ori în sforţările noastre neînţelese de atâţia — mărindu-ne curajul, înăfându-ne moralul spre a rezista şi birui adversităţile vremii, vieţii a neînţelegerilor şi neînţelegătorilor.

Aceleaşi mulţumiri respectuoase dlui Inspector General **T. Neş**, fostul nostru director şi întâiul înţelegător al necesităţii apariţiei Ţării visurilor noastre care a înţeles a ne onora chemarea dragostei cu prezenţa şi care ne a cinstit îmbărbătându-ne şi prin verbul său bărbătesc

Respectuoase omagii şi mulţumiri dlui comandant al Țintului de Străjeri Someş, *Atanasie Popa*, care neputând veni la prima reprezentaţie a crezut să ne onoreze cu dragostea de-a veni să guste şi să aprecieze pe a doua, dată în sala Şc. normale Gr. Catolice.

Pentru aceleași motive, aceleași omagioase mulțumiri d-lui primar al municipiului Oradea dl *Augustin Chirila* și pentru sprijinul material,*) dar mai ales pentru sprijinul moral, ce a binevoit să ni-l acorde. Cele mareliale trec, dar spiritul rămâne, căldura și lumina lui mai constituindu-ne același sprijin spre indemn și propășire

Mulțumirile noastre călduroase harnicului și neobositului director al liceului E. Gojdu d-lui dr. *M. Catana*, înțelegătorul și sprijinitorul eforturilor noastre de toate zilele, prin contribuția prețioasă a căruia ni se face posibilă și onorabilă, onoranta ieșire în public de atâtea ori de câte ori e spre progresul nostru și spre cinste liceului

Dar laudă neprecupețită se cuvine președintelui Societății de lectură și prețiosul colaborator al revistei: elevului E. Groza, și pentru admirabila fantezie a felului cum crede dânsul că trebuie să se scrie „Țara visurilor noastre“, pe care are darul și talentul să o prezinte atât de verosimilă. încât se substituie, înlocuind realitatea și în mintea cunoscătorilor ei. Dar marea, merituoasa realitate incontestabilă îi rămâne: cunoașterea, prinderea și punerea în scenă, atât de veridic și atât de fascinant al felului de-a fi, gândi, vorbi și acționa a colegelor săi de școala și colaborare: îmbogățindu-i doar, din bogatul rezervoar al sufletului său, căci atât de sugestivele poezii puse în gura lor, afară doar de epigrame sunt creațiunile dânsului.

Merită și ne bucurăm a-i putea exprima toată recunoștința „Țării visurilor noastre“ și a colaboratorilor ei, și pentru truda și osteneala neprecupețită ce și-a dat-o, și în lipsa organizatorului grav bolnav: de-a completa organizarea și a pune la punct bucătăria, atât de complicată a organizării serbării și prin plasarea biletelor înainte și toată solitudinea din timpul ei: „Țara visurilor noastre“ e mângăiată a-i atribui, din marea reușită a șezătorii, un mare și covârșitor merit.

Mulțumim și publicului ce ne-a onorat cu prezența pentru însuflețirea ce ne îmbărbătează spre noi eforturi spre și mai luminoase zări.

„TARA VISURILOR NOASTRE“ (A. C.)

*) Contribuind cu cedarea gratuită a sălei Teatrului Regina Maria, precum și din partea primăriei cu subvenția de 5000 Lei prin care venitul curat al serbării a întrecut suma de 12 mii de lei, făcându-ne posibil a avea cheltuelile de tipar ale numărului de față.

Acord liturgic

Spre Murășul meu molcom duc drumuri,
Cu plopi frumurii în zâmbet de-amurg
Desprinși din zarea aprinsă de rug
Ce-mi mistue cântecul în zvonuri.

Unduiesc în larg apele lui line
Și sufletul, înfiorat de larg,
Mi-l umple miros de cânep'amar
Topit în murmur de rugăciune

Lumini în ochi îmi fâlfâie fugăr:
Parcă-mi simt și carnea răvășită,
Cum cântă svâcnit pe strune de salcă.
Dar uluit l-al minunii hotar,
I-se curmă cântecul.
Prin undele Murășului pribeag
Imi caut azi sufletul.

MALVA DRAGOMIR

cl. VIII L. Principesa Ileana Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Reîntoarcere

În mintea ta sânt frunzele de aur,
— Covoară 'ntinse'n tristele alee — ;
— Cum poate pana ta ca să redev
Tristeța toamnelor în parcul maur—!...

Din inimă-ți durerea să o iee,
Nu poate, nici coroana cea de laur
Ce gânditoare fruntza ta, de faur
De vers, s'o'ncununeze-ar fi să stee!...

Aleele sânt astăzi părăsite...
Abia azi vezi că viața e cum este
Și stai să uzi cu lacrăma-ți caete,..

Făuritor al tristelor sonete,
Ai re'nceput eterna ta poveste :
Scrii rimele-ți din marmoară cioplite...

TRAIAN C. COSTA

cl. V-a.

Inviere și moarte

(Schită)

E Sâmbătă seare în ajunul Paștelor. Toaca dela biserica satului vestește vecernia. Creștini de toate vârstele și de pe toate ulițele satului se îndreaptă spre biserică.

Dintr'o singură casă n'a plecat însă nimeni... In casa mică și joasă dela marginea satului o bătrână își plânge la icoana Preacuratei, fiul pe care-l crede mort în războiu și de care n'a auzit nimic de acum cinci ani.

Se roagă și plânge...

De când s'a sfârșit războiul își plânge fiul la icoana Preacuratei, cu lumânarea aprinsă și cu cartea de rugăciuni în mână.

Acum cinci ani, când feciorii satului plecau să-și apere țara, Vasile al ei i se părea cel mai frumos, cel mai înalt și cel mai voinic dintre toți.

Privea în urma lui când a plecat și-și zicea cu lacrimi în ochi : »Nu se poate ca un fecior ca al meu să moară! E doar atât de mare și de voinic, cât un munte.« De trei ani se sfârșise războiul. Feciorii satului cari mai trăiau s'au întors pe la vetrele lor. Al ei însă nu s'a întors. Zadarnic i-a întrebat pe ceilalți că ce știu despre Vasile. Toți îi spuneau că n'au fost laolaltă cu el și că dacă n'a murit, trebuia să se întoarcă.

De atunci însă au trecut trei ani și Vasile nu s'a mai întors.

Acum îl știa mort, și-l plângea la icoana Preacuratei...

Se ruga și plângea...

* * *

Se 'nserase de-a-binelea. Toaca dela biserica satului nu se mai auzia. Vecernia se sfârșise și creștinii se îndreptau spre casele lor.

O doină răsărită din vreun piept tânăr, răsuna trist și prelung în pădurile satului.

Luna ieșire de după deal și lumina atât de frumos și de puternic crucea aurie de pe turnul bisericii, ca un semn că mâne sunt Paștele.

In casa mică și joasă, însă bătrâna, la icoana Preacuratei, se ruga și plângea...

Deodată lacrimi începură să-i ude ochii. De-acum știa că feciorul ei murise. De-acum știa că Vasile nu se va mai întoarce acasă și că va muri fără să-l mai vadă vreodată, ră-

mânându-i doar ca 'n clipele de pe urmă să-i rostească numele: Vasile. Iși luă o cârpă și ștergându-și ochii se îndreptă spre fereastră.

Zorii zilei începeau să se ivească, ridicându-se încet asupra satului. Se arăta să fie o zi frumoasă cum de altfel se și cădea să fie astăzi.

Bătrâna se duse din nou la icoană, aprinse lumânarea, își luă cartea de rugăciuni și începu: »Pomenește Doamne sufletul adormitului, robului Tău Vasile și-i iartă lui toată greșeala cea de voie și cea fără de voie. Dăruiește-i lui împărăția și împărțășirea veșnicelor Tale bunătăți și a Ta cea fără de sfârșit îndulcită și fericită vieță.«

Deodată ușa casei se deschise izbindu-se cu sgomot la perete. In prag apăru Vasile.

Sunetul clopotelor dela biserică intră în casă vestind înviere și bucurie...

Bătrâna când își văzu feciorul încremeni. Cartea îi căzu din mână. Nu putea să zică nici un cuvânt.

Vasile se apropie de ea grăind: »Iată, mamă, eu sunt. După cinci ani de despărțire, m'am întors bracasă din lume. Poate că m'ai crezut mort. Dar acum bucură-te, căci fiul tău pierdut a fost și s'a aflat, mort a fost și-a înviat. Bucură-te mamă!

Bătrâna de abia pentru îngâna: »Vasile tu? Ai înviat?«

Sleită de puteri căzu pe patul pe care de abia se culcase de câteva ori, de când plecase Vasile. Cu un ultim efort, rosti în șoaptă ultimul cuvânt: »Bucură-te mamă!«

Inchise ochii... Lumânarea dela icoana Preacuratei, care de-a-pururi era aprinsă se stinse...

* * *

Clopoțele dela biserică satului, sunau astăzi atât de ciudat: vesteau înviere și moarte...

OVIDIU ROMAN

cl. VI.

Epiigramă

Mulți greșesc susținând că X. n'a crescut destul de bine.

Cred că nu-i paradoxal

Când lui X. mic de statură,

După ce l-ai cunoscut,

li spui că-i chiar . . . *binecrescut*.

Gh. B.

Epigrame

de Gh. Bulgăr.

Intristatului amic Iancu care se plângea într'o epigramă, că-l strivesc necruțător.

In epigramă-ai dovedit,
Mult spirit dragul meu amic ;
Și nu cred că poți fi strivit,
De vreme ce ești tot . . . spirit.

Altui prieten care mi-a dat sfaturi într'o parodie originală.

Prietenul dotat cu spirit
Mi-a închinat o parodie
Și părerea tuturora
E ca este-o . . . *prozodie*.

Unui slab Stihnitor.

Vrând a fi și tu 'ntre alții,
Strofe-ai scris visând trofee,
Ce păcat ! din focul Muzei,
Tu n'ai prins nici o scântee

Unui poet metamorfozat în epigramist.

Mi-a trimis o epigramă
Un poet : eu drept replică,
Am să avizez autorul,
Să-mi trimită 'n plic . . . umorul.

Pentru autorul volumului „Cântecul singurătății“, care se plângea de neînțelegerea ce-o arată societatea față de el.

Că volumul nu-ți circulă,
Nu-i vina societății ;
Tu l-ai destinat să fie
„Cântecul *singurătății*“.

Prietenului S. amator de vinuri alese.

„Eu beau numai tămâioasă,
Căci știu că-i vin parfumat“.
Și-așa S. cu preferința,
Umblă mereu . . . *afumat*.

Primejdia aeriană

Orășelul ferbea de curiozitate. Se svonea că armata ar fi trimis în localitate două avioane de vânătoare, din cele mai noi, cu două scopuri: să umple garajele din aerodrom și 2) să apere orășelul de avioanele dușmane, care, dela izbucnirea războiului, speriau populația. Dar acum nimeni nu se temea de nimic. Duminică, unul din aviatori, veni la biserică în uniformă și toți oamenii își făceau cu ochiul:

— »Să mai vie neamțu înc'o dată, c'o să știm cum să le primim« . . .

*

Era cald; termometrul urca mereu. La un colț de stradă câțiva elevi, discută cu aprindere, criticând avioanele dușmane și laudând cele noi sosite.

— »Hmm!« . . . începe unul. N'o să mai avem necaz cu avioanele celea, care făceau tumbe deunăzi pe-aici de ne băgau în boale!« . . .

— »Poate ca o să mai vină«, răspunde altul. »De unde știi că dușmanii știu că noi avem »aviație«?! »Dar și dacă or să vină s'or întoarce pe acelaș, drum cu rușine dacă vor mai putea, adăugă el cu aer atât de grav încât părea că tot războiul de el depinde. Un vâjâit, un bâzâit câteva detunete le opriră discuția.

— »Ce este?« se întrebau tinerii.

— »Astea-s avioanele dușmane sau ale noastre, de arată lumii ce știu.«

— »Is a lor!!!«

— »Ba's ale noastre, n'auzi bine!?!«

— »Ba astea-s a lor!«

— »Ba's ale noastre!«

— »Pariem?«

— »Pariem!«

— »Pe ce?«

— »Pe un pistol de alarmă și două creioane noi! . . .«

— »S'a făcut?«

— »S'a făcut!«

— »Cine taie?«

— »Eu, se arată unul.

În timpul acesta avioanele inamice tăiau aerul și înaintau în zig-zag.

Bâzâitul elicelor atraseră atenția populației, câteva bombe o alarmară.

— »Dușmanii, dușmanii!!!...«

Zgomote, țipete, fluere, focuri, explozii, tunete și urlete, erau destule să formeze panica. Elevii cari stateau în colțul de stradă, fără să se sinchisească, discutau mai departe.

— »Ei vezi, sunt inamici. Dă-mi ce-mi datorezi!«

— »Ei! Și eu știam că-s inamice, dar ăstă m'a făcut să spun.« Și arată cu degetul pe unul dintre cei mai mici. »Să plătească el« . . .

— »Tu ai zis mai întâi!«

— »Ba tu!«

— »Ba tu!«

— »Ba« . . . dar fu întrerupt de un gardian cu mască, care începu să croiască pe cei mai aproape de el cu bastonul de gumă, de acestora le părea că fiecare lovitură e o bomba lacrimogenă și usturătoare.

— »Ce faceți mă măgarilor, nu vedeți că s'a dat alarmă? La adapost! . . .«

Elevii voriră să protesteze, dar un acoperiș de casă din apropiere, fu lovit de o schijă cu atâta larmă, încât eroilor le părâiră pantalonii și li se tăiară pretențiile.

— »Uhuuu!!! Fugi mă!!! Nu te lăsa Ionel!!! Care-ajunge mai repede!!! Uhuuu!!!*

*

Avioanele dușmane după ce aruncară câteva bombe de soiuri diferite, voriră să distrugă câteva clădiri mai principale. (Uitasem să spun că orașelul nostru avea depozite de munițiuni.) Dar nici avioanele noastre nu stateau pe gânduri. Așteptară ca inamicii să treacă înainte ca să le iasă 'n spate. Lin se ridicară și vijelios căzură, în spatele dușmanului. Câteva focuri de mitralieră făcură pe dușmani să se coboare în jos, dar ceilalți atacă în pantă. Un avion inamic din cele 3, se putu întoarce și putu să schimbe câteva focuri cu unul de-ai noștri, însă căzu imediat sub focul ucigător al mitralierei necruțatoare. Alt avion ajunsese în focul unui tun antiaerian și se predă, iar ultimul fugi, ducând cu el cronica întâmplării.

Când fură jos observară că sergentul dela mitralieră era lovit în inimă și murise când avionul aterizase. Iși scoaseră căștile de piele și ochelarii și comandantul lui exclamă: »mort la datorie«, pe când capul sergentului se răzima pe mitraliera

statului pe care l-a servit. În aer era liniște. Undele albastre duceau spre zări necunoscute, sgomotul: departe, departe . . .

În orașel asemenea liniște. Un cap se ivi la o fereastră, urmat de altul și altul. În fluierul prelung al sirenei, lumea se aduna deja în piață ca să se vădească viteji . . . după războiu.

*

A doua zi elevii s'au adunat în acelaș loc și s'au împăcat, iertând pariul și strângându-și mâna. Un domn care trecea pe lângă ei, se opri și le zise :

— »Copii, ieri m'am uitat și am văzut tot ce ați făcut. Băgați seamă, să nu se mai repete, căci vă riscați viața. Nu uitați zise domnul arătând cu degetul zorile albastre că este o mare primejdie, primejdia aeriană.«

MALIȚA MIRCEA
cl. III. A. LEG.

Vieață

*Mi-ar plăcea să-mi spună cineva că nu-i
Jucărie mică 'n mâna nu știu cui.*

*Toat'a mea viață e întinsă mare
Și înot pe ea așa în disperare.*

*Zile 'ntregi mă străduiesc spre mal
Și mă sprijinesc cu vrerea 'n val de val.*

*Mă 'nconjoară și prea des furtuni
În adâncul turburat de căpcăuni.*

*Pentru mine timpul e cu pas prealung
Totuși eu mă străduiesc ca să-l ajung.*

*Toate zilele-s la fel de jucăușe
Iară eu în ele-s o păpușe.*

*Eu așa îmi trec viața 'ntreagă
Dar cu toate-aceste ea mi-i dragă.*

*Mi-ar plăcea să-mi spună cineva că nu-i
Jucărie mică 'n mâna nu știu cui.*

ION MARIA ȘERES
cl. VIII-a.

Piatra poenii

Intunerec liniște.

Răcoarea nopții de primăvară ne pătrunsese.

Pe deasupra unei culmi din fața noastră o geană de lumină își făcea încet, drum prin întunerecul nopții. Stelele palide, cu clipiri obosite, începeau să dispară de pe bolta cerului, care, se pregătea să-și scoată neagra-i pelerină a întunerecului cu care se învelise peste noapte.

În spatele nostru, casele satului de care ne depărtam, se pierdeau în semiobscuritate.

După puțin timp o rază de soare apare de după culmea din fața noastră, după ea o altă rază, și apoi încă una, și încă și iată că pe nesimțite lumina s'a întins deasupra noastră.

Prin ceața ușoară, ce se ridica încet, din întregul sat, nu se zăria decât biserica cu turnu-i svelt.

Din satul pierdut în ceață se auzi un cântec de cocoș, crainic al dimineții, un altul îi răspunse și apoi alții se auziră în depărtare.

Liniștea de până atunci fu înlocuită de sgomotul satului ce se scula.

Un muget de vacă, niște lătrături de câini, scâncetul unui copilăș, aduse pe aripile vântului până la noi, ne înștiințară că satul se pregătește pentru o nouă zi, că munca, pulsația vieții începea.

Prin iarba ce o călcam, diamante mici de rouă sclipeau în bătaia primelor raze ale dimineții.

Noi, un grup de tineri, în mijlocul acestei treziri la viață a întregii firi, ne îndreptam spre Piatra poenii, ținta excursiei noastre.

Ne apropiem de pădure. La marginea ei lângă un izvor, ne oprim să mai răsufliăm. Ne așezăm pe muchiul umed și moale la picioarele brazilor ce răspândeau miazmă curată și dătătoare de viață; ascultând cântecul păsărilor, cântec de slavă adresat vieții, creatorului vieții, lui Dumnezeu, soarelui și primăverii, cântec acompaniat de murmurul izvorului, freamătul frunzelor și bătăile inimilor noastre, pline de bucurie și de dorința de a trăi.

După ce ne-am odihnit, o pornim, voinicește, prin pădure, cântând.

Deoparte cântau păsările, natura și primăvara, iar de altă parte primăvara vieții, tinerețea, care colinda culmile și văile spre a-și cunoaște mai bine frumusețile plaiurilor cari le sunt date în pază și peste cari trebuie să reverse binefacerile științei spre binele oamenilor și preamărirea lui Dumnezeu.

Priveliști de frumuseți rare defilau prin fața noastră încântându-ne ochii și sufletul.

.....
După vre'o patru ore de drum, iată că un luminis se zărește printre trunchiurile brazilor drepți și aliniați.

Ieșim în luminis. De partea cealaltă a lui se zărește colțul Pietrii-poenii, stâncă de vre'o 70—80 m. înălțime. Stânca golașe; doar ici colo câte o floare, câte un jneapăn care ieșise învingător în lupta pentru viață își respiră rădăcinile printre crăpăturile stâncii, aplecat deasupra prăpastiei sfidând moartea și rezistând vântului.

După ce luăm o mică gustare la poalele stâncii, ne pregătim să urcăm pe vârful Pietrii. Ne lăsăm pachetele jos, iar noi, unul câte unul, într'un fir, încet mișcător, urcăm prevăzător, pe o mică potecă ce ducea spre vârf. După câteva eforturi iată-ne sus. BCU Cluj / Central University Library Cluj

Un vânt răcoros îmbălsămat cu miros de brazi și de flori de munte, ne desmiardă obraji, răcorindu-ne.

În fața noastră se ivi un tablou măret. În zare se profilau în negura depărtărilor culmile munților Bârsei și ale Bucegilor.

În vale o turmă de oi, ce se zăriau mici de tot, pășteau, părând niște jucării de copii, dar sunetul clopotelor și a tălângilor și lătratul câinilor ne încredințau că și acolo pulsează viața.

Un bucium se aude în depărtare, lung și trist vrând par'că să străbată spațiul și timpul. Un ecou îi răspunde, tot atât de lung și de trist, apoi un altul mai slab, care se pierde în întunecul pădurii.

Totul era frumos, acolo, în mijlocul naturii, eram par'că mai buni, mai apropiați de Dumnezeu.

Dar timpul ce nu se lasă influențat nici de plăcere, nici de suferință, trece.

Iată vremea să plecăm. Înainte de a părăsi vârful, ne mai rotim odată privirea împrejur, luându-ne adio de la natură, dela tot ce e frumos. Scoborîm stânca, ne luăm pachetele, și pornim spre sat, pe același drum pe care am venit.

Înainte de a ieși din pădure, începuseră să se coboare printre copaci, umbrele serii.

Aceleași păsări, de dimineață, cântau un cânt de mulțumire lui Dumnezeu, pregătindu-și culcușurile pentru noapte.

Ieșim din pădure, și imediat un vânt rece ne luă în primire.

Casele respirate ale satului apărură la poala culmii pe care-o începuserăm s'o coborîm. Soarele cobora și el spre asfințit, pe după biserica.

Iată-ne la marginea satului, un câine ne lătră, voind par'că sa ne spună: »Bine ați sosit!«

De prin curți se aud scârțâit de cumpene, mugetul vacilor, behăitul oilor . . .

Ajungând pe ulița plină de colb a satului, ne despărțim, plecând fiecare spre casa lui, ducând în suflet o bucurie, bucuria de a fi trait o zi în mijlocul naturii, mai aproape de Dumnezeu și departe și grijile și patimile omenești.

11 XII. 1939. Oradea.

TIBERIU MAIOR

cl. VII.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

V' ați dus cocori . . .

*V' ați dus cocori surâzători departe
spre țărmuri încrunțate din apus
la cei ce azi cu ochii în spre soare
se leapădă de crucea lui Isus.*

*Și acolo, odihnind a voastre arip
pe fostele cupole strălucite
prinosul vostru ca elanul falnic
să'n tipăriți în inimi părăsite.*

*Și spuneți că azi nu există în vieață
nic: zei și nici păgânilor credeu
»Azi gloria izbânzii este crucea
și credința într'un singur Dumnezeu.«*

EUGENIA PĂTĂLĂU

clasa IV. gim. ind.

Șimleu.

Primăvara... mănușa

(Scrisoare)

Pentru L; M. și H. dela Politehnică,

Scriu pe hârtii rupte una câte una din caiet nu fiindcă

Soră, Soră

»Dar Brânza-i*) . . . pe bani«.

— Căci să spun drept hârtia de scrisori pe care o întrebuițez (marca »Grazioasa« îmi pare) e mult mai ieftină decât foile de caiet: costă 0,80 lei o coală de cel puțin opt ori mai mare decât foaia asta. Motivul e că nu vreau să credeți că noiăștia dela politehnică avem numai coli de matematică . . . Iar de-ași întrebuița coli albe neliniate, m'ași simți ispitit să le pătez strălucirea cu niște formule în stare să intoxice tot Aradul și n'aș vrea. Așa, între liniile astea paralele (a căror ecuație n'o mai scriu), nu cred să încapă decât cel mult cadența lină a unor pasteluri de primăvară — (dacă aș fi în stare de versuri — sau cel mult proza unei scrisori romantice sau nu, cazul de față e cel din urmă cu toată porecla ce mi-ați dat-o de »romanticul« și cu tot atributul nemeritat cu care m'au potcovit colegii »de poet« — n'am comis încă decât cel mult câte un singur vers, căci singur fiind nu trebuie să rimeze cu nimeni).

Și-acum după ce, după toate regulile literare, am terminat cu introducerea care conține, cum vedeți, o mică orientare în subiectul ce-l voiu trata (cum încă nu-l știu), precum și (nemărturisită) o prezentare vizuală a hieroglifelor mele. Puneți-vă deci ochelari dacă vreți să citiți mai departe și ascultați.**)

Mi-a făcut (și ne-a făcut) mare bucurie anunțarea (invitarea o așteptăm în mod oficial) serbării noastre și — mai încape îndoială — ne vom sili să trimitem măcar o delegație înzestrată cu depline puteri ca să ne reprezinte și să facă lipsa celor absenți nesimțită.

Acum o lună am trecut prin Arad și — între două trenuri — am făcut o plimbare prin oraș. Prin centru, pe lângă primărie, m'au oprit deodată valurile unui vals vesel ce ieșea parcă din adâncimea gândurilor în care mă cufundase luna ce

*) Cum vedeți am scris „Brânză“ cu B mare datorită importanței ei în definiția raporturilor frățești destul de ieftine de fapt căci brânza nu vine din Germania.

***) Aici, în loc de „ascultați“, se subînțelege „citiți“, dar scriu așa, căci eu scriind vorbesc în închipuire cu cei cărora le scriu.

strălucea pe cerul de cleștar al iernii. Eram lângă sala unde a fost anul trecut balul politehnicii. Curios, mă uit pe afișe : era un ceai dansant al străjerelor. Am stat un moment la îndoială dacă să intru sau nu, dar cum nu știam de vă voiui putea întâlni sus, n'a fost nimic care să'nvingă vraja cu care mă înlanțuia luna și am rămas jos scăldat în razele-i sale.

Voi erați sus ? sau rămânând jos, n'am pierdut de loc ocazia de-a vă putea saluta !

Sâmbătă trec prin Arad spre Oradea cu personalul de după masă și o să salut gara rugându-o să vă transmită cât mai repede — buchet de primăvară — frânturi din veselele noastre gânduri.

Trec spre Oradea la o altă serbare : șezătoare literară a revistei liceului de-acolo între a cărei fondatori am fost și eu în a 8-a de liceu . . .

Cum e timpul pe la Arad ?

Aici . . . ?

Iarna a scrașnit mult din dinți până s'a hotărît să-și strângă toate rufele intinse pe case, pe câmpii, pe străzi ; să-și cheme ogarii, turbatele vânturi, și să se urnească greoi spre nord.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Primăvara, săraca, plăpândă și slăbuță și-a făcut apariția în primele sunete de picolino ale streșinelor ce-au început să cânte sfios : pic . . . pic . . .

Primii pași îi face în desordinea murdară lăsată de iarna plecată în grabă alungată de Făt Frumos, logodnicul Primăverei : Zefirul, căruia îi e totuși încă groază sa se avânte între ramurile pădurilor pustii : brațe ciolănoase întinse de milă spre cerul acoperit încă cu haina mohorîță și din ce în ce mai sdrențuită a iernii.

Dar natura își pregătește instrumentele să cânte, după simfonia sbuciumată și rece a sfârșitului de iarnă, liedurile de dragoste ale primăverii culese, din murmurul frunzelor de iederă de Schubert, Schumann, și . . . ghitara mea (n'o compar cu ei, dar se bucură și ea de primăvară) și izvoarele încep să suspine lin în sunete de fluer, sărind, curat, din piatră 'n piatră, vesel și oglindind, răsfrânt în mii de reflexe, frânturi de cer albastru.

Râul mugește încă turbure purtând hohotind în spuma valurilor ultimele rămășițe ale iernii.

Dar la mare . . . ! N'o văd, dar o ghicesc unduind sub mângâierea brizei în sunete line de barcarole . . .

E gingașe primăvara călcând desculță prin băltoace, plângând câteodată cu lacrimi calde de ploaie, îngrozită de lucrul ce trebuie să-l facă în urma prăpădului lăsat de iarnă; zâmbind uneori în zâmbete calde de raze de soare ori întunecându-se cu un nor la vederea unei rufe murdare, lăsată de iarnă sub un gard, sub niște copaci prea deși, sau în adâncul râpelor, unde nici razele soarelui nu se coboară prea bucuros.

Dar, am citit cândva o definiție a fericirii, care o socotea ca o înlănțuire de mici mizerii și bucurii a unui suflet sănătos și încrezător în vieță și ajutorul lui Dumnezeu; acesta e farmecul vieții fericite.

Și înlănțuirea de zâmbete ale soarelui și ultimele șuere ale crivățului îndepărtat constituie farmecul începutului de primăvară.

Dar se apropie cu pași mari Prierul și luna Maiu, minunata lună Maiu, cu avalanșa de petale roze, albastre, albe, roșii, în mii de culori ce se vor revărsa pe drumul deschis acum de gingașele, dar curajoasele viorele, ghiociei și lăcrămioare.

Pălăria și șalul au sburât într'un colț. Mănușile . . . hm! Cu mănușile e altă poveste. Nu le mai port de mult.

Când mă întâlneam cu câte un coleg și mă întreba de ele, scoteam — demonstrativ — una din buzunar ca să i-o arat. A doua n'o mai scoteam (ar fi fost imposibil s'o fac odată că . . . din seara de 10 X. c. nici n'o mai aveam, dar asta o spun numai în paranteză).

La început mă temeam să nu mă ajungă blestemele celui ce va fi găsit o singură mănușe. Parcă îl auzeam înjurând pe dobitocul de distrat care nu e în stare să-și piardă amândouă mănușile deodată.

Mai târziu însă m'am consolată gândindu-mă că numai ființele singulare — cu excepția lui Pasteur și d-l Curie — au ajuns la celebritate. Și la mănuși e la fel. Țineți minte mănușa din poveste, pierdută de nu știu cine pe câmp și în care își făcuseră adăpost cinci animale în cele cinci degete, iar pe al șaselea, pe o biată broască îmi pare, n'a mai primit-o nimeni. Dacă erau două mănuși, broasca, avea loc în a doua și povestea — care nu mai știu cum se sfârșește — nu ajungea să facă celebră mănușa

Și tot așa de solitară a fost vestite și eroica »Mănușe« a lui Schiller. Dar eu cred că or mai fi multe alte mănuși solitare

care au ajuns celebre, dar gloria lor n'a ajuns la urechile noastre, înăbușită fiind de veșnica invidie de care s'ar fi molipsit și ele dela oamenii obișnuiți să »umble cu mânuși« în toate acțiunile lor.

Încântat de această perspectivă de a fi proprietarul și stăpânul absolut al unei mânuși solitare, cu toate posibilitățile de a deveni celebră, asta la un eventual războiu de succesiune pentru desrobirea celebrelor mânuși solitare, încântat cum spun de această perspectivă începui s'o port — cu mândrie, și cum era o mănușe ce făcea — pentru a-și putea valorifica posibilitățile de mănușe solitară — politică de stânga — începui s'o port pe rând pe amândouă mâinile, doar, doar voiu reuși s'o ...mai ...aristocratizez (cealaltă mână o țineam în buzunar).

Asta până când mănușa, care oricum, deși era destul de „groasă în obraz“, nu putea suporta atâtea călcări de principii și treceri dela extrema stângă la extrema dreapta, crăpă, — de rușine și necaz — în vreo câteva locuri, așa că mă văzui silit s'o las în concepțiile ei unilaterale de stânga.

Asta era coloratura situației politice a mănușii când mă întâlnii cu un coleg.

— Noroc, mă!

— Noroc!

Și îi întind mâna. El însă se apucă tacticos să-și scoată mănușa dreaptă cu mâna stângă ce — probabil — și-o desmănușase, în vederea acestei operații importante.

Eu, ca să nu rămân mai pe jos, scot la iveală stânga înmănușată și-i spun important:

— Eu nu port niciodată mănușa dreaptă ca să n'o mai scot când dau mâna.

H. mă privi și-i citii în ochi o sclipire poznașe de răs ca și omul care nu știe încă sigur dacă ai spus în glumă ori serios lucrul care pe el îl face să se strice de răs.

— De unde știi, măi! mă trădai eu.

H. isbucni într'un hohot de răs de până și soarele sparse norii cu o suliță de lumină ca să vadă ce ce 'ntâmplă.

— Ce râzi, măi, n'auzi, făcui eu rușinat oarecum. În definitiv e așa mare lucru să pierzi o mănușe? N'auzi! Taci odată dracului că mă 'nfurii.

H. sughița de răs și, orbit de raza soarelui ce i se iviră în lacrimile de răs și îl întreba și ea curioasă, își întoarse buzunarele pe dos: și el era numai cu o singură mănușe, dar el cu cea dreaptă.

Acum se sgudui de răs întreg soarele făcând o bortă respectabilă în nori și eu cu el.

Acum se 'nciudă H. ștergându-și ochii:

— Acum tu 'ncepi!

In fine ne ostănirăm amândoi sleiți de răs.

— Cum ai pierdut-o? mă 'ntrebă.

— A plecat ca fiul rătăcit, dar fără să mă anunțe: că nu avea nici o parte de avere pe care să și-o ia; pe atunci încă n'avea nici moștenirea morală de mănușe solitară încă.

— Nici-o glorie! Să vezi: a mea, săraca!

Era mănușe credincioasă ca toate mănușile. Nu există mănușe solitară, decretă el sdrobindu-mi cu cruzime toate iluziile ce mi le clădisem într'un castel de arhitectonică »à l' Espagne«. Nu ții minte povestea cu mănușa în care s'au adăpostit cele 5 fapături? îmi reaminti H. sfârșitul povestirii. La urmă stăpânul și a găsit mănușa care a revenit fericită lângă perechea pe care o iubea și îi era credincioasă atât cât e în stare o mănușe bine educată, care cunoaște proverbul: să nu știe stânga ce face dreapta.

— Dar »Mănușa« lui Schiller, încercăi eu să-mi apăr teoriile . . .

— Tocmai »Mănușa« lui Schiller e argumentul cel mai important în teoria mea — știi că am de gând s'o concretizez într'o serie de articole și s'o public într'o revistă serioasă de pildă Revista Fundațiilor ori . . . »Țara visurilor noastre«. — Nu-ți dai seama că acest extraordinar poet și adânc gânditor tocmai asta a căutat să demonstreze: că o mănușe nu poate trăi singură și un cavaler creștin e gata să intre în arena leilor s'o readucă la perechea ei . . .

— Bine, dar . . .

— Știu ce vrei să zici! făce H. disprețuitor. Păi dacă te potrivești tuturor epigonilor literari, cum crezi să-ți poți crea un drum al tău, original, nou pe care să-l lărgești ca să te poată urma în potop grandios toți cei fără inițiative proprii atrași de personalitatea ta puternică.

— Crezi tu, mă că, după cea coborât în groapa leilor mai fără frică decât Daniil, cavalerul n'ar fi luat mâna ce cu atâta grațiozitate i se oferia, dacă pentru asta ar fi coborât.

— Ai dreptate, mă lepădăi eu și toți apigonii literari puși la zid de colgul H. de teamă să nu fiu încolonat în rândurile acelor nenorociți înconștienți . . .

— Și cum îți spun mănușa mea a fost smulsă de vitregia sortii de lângă mănușa sa. A fost o victimă a mîlei de aproapele!

— ? ? ?

— Să vezi cum, răspunse el mirării mele și 'ncepe să-mi povestească ceeace eu nu fac decât s'o reproduc mai departe:

Mă 'ntorceam de la teatru, începe el, într'o seară senină. Era un ger de-ți făcea impresia că a înghețat și aerul pe care-l spintecai cu greu pufăind și scărțîind din galoși ca un plug de zăpadă a regiei CFR-ului.

— Noroc pe mine că nimeresc ultimul tramvai și mă năpustesc spre el. La scară însă cât pe aci să mă ciocnesc ca un pultonier de jandarmi care probabil văzând inutilitatea încercării de-a se încălzi pe din afară pe un ger, se 'ncălzise d-ea binelea pe dinăuntru și acuma căuta să pună piciorul pe cea mai apropiată din cele două trepte paralele — pe care le vedea el — eu nu vedeam decât una.

Conducătorul dăduse semnalul de plecare și el nu se mai putea hotărî să încerce să pună piciorul și pe cealaltă scară care probabil l'ar fi ajutat să urce.

— Urcă dom'le, mă 'nfuriai eu ! mai sunt și alții în urmă.

— Io... io... urc... da' nu... hâc... nu stă... scara 'n loc... hâc... lua-i-ar... are... hâc... de... tramva... hâc. Ca să știi.. 'nneata că.. hâc... dacă... hâc în țara româneaa... hâc...

Eu prevăzuri din partea plutonierului care nu era în exercițiul funcțiunii ci în exercițiul... hâc..., o tiradă potriotică despre lucrurile — și probabil scările — din România care nu sunt la locul lor și despre starea de lucruri despre care Caragiale spunea că e intolerabilă și pe care mie nici prin gând nu-mi trecea s'o ascult mai ales că tramvaiul se urmi din loc riscând să ne lase pe amândoi până la primul tramvai care după programul conștiincios afișat de I. E. T. urma să treacă a doua zi la ora 6:10. Nu mai aveam timp să-l dau la o parte așa că mă năpustii în sus cu el în brațe și datorită tuturor equațiilor inerției demonstrate de habar n'am cine, ajunse și el cu mine de pe platformă înăuntru în compartiment.

Răsufalai ușurat și-mi scosei — un tic al meu — mănușile.

Plutonierul nu se dumirea însă cum a ajuns sus. Se 'ncumetă singur să lămurească haosul acestei probleme. Iși constată neputința, sughiță una formidabilă și se uită la mine atras de gestul meu de-ami scoata mănușile.

Deodată se luminează și un val de recunoștință îi umflă pieptul într'un nou sughiț. Sa repezi spre mine cu toată greu-

tatea echilibrului pe care-l păvălia în direcția mea, să mă îmbrățișeze.

Eu, speriat, îmi repezii mânușile în buzunar și întinsei mâinile ca să-i liniștesc avântul și apoi pusei între el și mine o distanță strategică egală cu întreaga lungime a vagonului, aruncându-i din când în când câte-o privire prudentă. Dar era inutil, căci fie că bravul plutonier uitase, ingrat, recunoștiința ce mi-o datora, fie că asta nu-i dădea destul curaj ca să înfrunte instabilitatea podelei tramwayului — probabil că acum rumega în minte o nouă tiradă asupra »porcăriei . . . hăc . . . de la! . . . hăc. I. I. I., care hăc . . .«

Dar gândurile-i fură întrerupte de conductorul care — poate îl cunoștea — îl anunța că am ajuns la stația lui.

Nu l-am mai privit până n'a coborât jos.

Conductorul dă semnalul de plecare și ...uf... am scăpat...

Tramvaiul se mișcă din loc, dar deodată văd pe unul că se scoală repede ia o mănuse de jos de pe locul unde stătuse plutonierul și repezindu-se afară fi strigă :

— Dom' plutonier, dom' plutonier, v'ați uitat mănusa aici. Și fără multă vorbă, — tramvaiul se îndepărta — îi aruncă mănusa.

Plutonierul se 'nroși, se 'nverzi, apoi — de indignare uită chiar să sughițe :

— Cum îndrăznești, dom'le să provoci la duel... pe un reprezentant al legii care oprește duelul.

Și furios dădea cu piciorul mănuii care ajunsese direct în canalul care nu știu cum de tocmai acum rămăsese deschis.

— Te arestez, mai spuse plutonierul, îmbrățișând stâlpul și lăsându-se arestat de el. Și acum, în fine, la adăpost, sughiță așa de-l auzi sergentul din post...

...Eu însă observai — prea târziu — că mănusa fusese a mea. Mă repezii la binevoitorul domn care mă lipsise de ea într'o serie de proteste care, doar, doar, or da vieață Poloniei și terminai :

— Și crezi dumneata că o să-i las mănusa aruncată numai așa de primul necunoscut.

„Necunoscutul“ se 'nroși feciorelnic sub această insultă. Zâmbi însă stângaci și bun, apoi :

— Se 'tâmplă, dom'le, oricui. Parcă au am vrut să . . .

Și apoi ca să spulbere insulta de „necunoscut“ :

— . . . Imi dați voie : Igrec Ixulescu, funcționar la Banca Agrară Sucursala Timișoara.

GHEORGHE COSMA

Romanta singurătății

Sunt singur, pe nimeni nu am.
S'aud bătăi în poartă,
S'aud bătăi în geam.

Dar ce pribeag, ori ce trimis
A cutezat să-mi taie firul
Necurmatului meu vis?

Ori ce glas tainic de fatasm
Al nopții celei slute
Imi turbură tăcerea,
Nepovestitul basm
Al zidurilor mute?

E vântul ce'n nopte, târziu,
Imi flueră prin crengi a pustiu,
Imi cântă pe corzi de tăceri
Romanta cea tristă de ieri.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

E vântul ce'n noapte
Prin glasuri sinistre
Prin tainice șoapte
Mă cheamă.
Mi-e teamă
Și-aș vrea să m'ascund
In fund
De pământ
In nopțile fără de seri;
Să nu mă șii unde sânt
Tristețea glasului de vânt
Tristetea zilelor de ieri.

E noapte
Și șoapte
Mă cheamă.
Mi-e teamă
Și-aș vrea
Să mă 'moac cu tăcerea
Să-mi sting din suflet durerea,
Flacăra ce-mi arde în piept.

Din somnul fără vise
 De ce să mă deştept?
 Când clipa ce o va bate
 Ceasornicul în noapte
 Şi'n ziua de mâine,
 E clipa bătută în ziua de ieri.
 Aceeaşi romanţă, aceleaşi dureri.

IOSIF ABRUDAN
 cl. VIII-a.

Peisagiu dacic

În zăriştea largei câmpii
 Când zefirul mângâie iarba 'nflorită
 Pământul psalmează lumină,
 Sub larga privire albastră de cer.

De-aşupra pe lanuri bătute în aur
 Se urcă spre cer ciocârlii
 Şi lacom văzduhul le fură cântarea
 Pe buze (cu zâmbet) de nor.

Răsare stăpânul pământului dac
 Pe murgul cu coama vifornită 'n vânt,
 El pare crescut din manoasa lui holdă
 Copac viforos şi puternic.

Întinde cu braţul vânjos a furtună
 Săgeată din tolbă legată 'nspinare
 Şi vulturul cade semnându-şi
 O moarte grăbită 'n pământ.

Apoi
 Porneşte cu liniştea 'n suflet
 Năprăznic ca fulgerul veii
 Şi părul prelung lăsat peste umeri
 Sărută în sbor o coamă 'nvrăjbită de cal.

În larg spaţial
 Un frate al vremii şi al gliei
 Se pierde 'n adâncul de fum.

Doar zefirul mângâie iarba 'nflorită
 În zăriştea largei câmpii.

ION MARIA ŞEREŞ
 cl. VIII-a.

Probleme de educație

Copiii trebuie mântuiți pentru binele lor ; ei singuri nu se pot mântui. Drumurile pe cari pornesc, după pornirea lor, sunt drumurile pieririi. Experiența făcută de ei, neconduși de priceperea și dragostea noastră, a celor bătrâni, este o experiență zadarnică și de foarte puțin folos, chiar pentru ei : doar negativul din ea îl vor putea folosi ei să-și păzească pe proprii lor copiii de putința acestor fel de experiențe.

Noi n'avem dreptul să ne pierdem conducerea sufletelor lor din mâna dragostei noastre : oricât nu ne-ar dori-o ; oricât ne-ar înconjura ei conducerea ; oricât ne-ar respinge ei mâna ne ocrotitoare. Mâna noastră ocrotitoare asupra lor nu e dreptul nostru : e sfânta noastră, unica noastră datorință pe acest pământ, dela care a abdicat e lașitate, tembelism, dar mai ales e blestem pe capetele celor pe cari avem pretenția a-i iubi.

Dar aceasta mereu prezenta grije, atenție, privire și căutare a lor, cere trudă osteneala fără de odihnă.

Pe ei, pe copii, nu-i interesează, până nu sunt îndrumați spre înțelegerea rostului lor adevărat, *nu-i preocupă decât hainele trupești ori sufletești — ale părinților lor ;* ale celor mari ; și nimic mai mult nu doresc, decât să le îmbrace.

De unde să știe ei că tocmai aceasta le e pierirea : că desprețuiesc ceea ce e frumos în ei ; calitatea pentru care i-a iubit atâta Cristos de ni i-a pus nouă, celor mari, de pildă *Copilărescul din ei*, care e naivitate, încredere, curăție, negrijie de cele ale trupului, dar și încredere în Tatăl ce-i ocrotește și tendință de ascultare.

Primele lor încercări literare privesc viața voastră a celor mari : Viața locotenentului cutare, legăturile soției lui cu căpitantul X ori Y, etc.

Câtoră nu le-am spus, unora spre mântuire, altora, nu-că pe perete : Ce vă amestecați, în treburile noastre, a celor mari pe care nici nu le bănuți, nici nu le puteți înțelege.

Scrie tu trăirea ta, preocupările tale, frământările tale și pe ale celor de starea, condiția și vârsta ta ; emoțiile, nădejzile, temerile tale, dacă vrei sau dai ceva interesant, captivant, veridic, frumos.

Dar fantezia, Domnule Profesor ! ?

Fantezia nu este creațiune din nimic, aceea e dreptul și putința Creatorului lumii, nu e dreptul nostru. Noi modelăm, mo-

dificăm ceea ce primim creat. Noi aranjăm după putință și lărgimea perespectivei sufletești, cu care suntem dotați, și ne-desvoltăm, aranjăm, trăiri reale, pe ale noastre și pe ale altora : văzute, auzite, simțite, experiate, le combinăm după un plan dictat de subconștientul ori conștientul sentimentului ce ne animă și dirijează creațiunea ori inspirația creatoare.

Asta-i fantezia, asta e rolul ei și al scriitorului.

E bun, e necesar să știm : cum sunt copiii, și mai ales e bine să știe ei cum sunt ei înșiși, ori cum să știe : *că nu sunt ceea ce cred* ; ar fi nespuse de bine, dacă după chinuri și sforțări de o viață, vor putea deveni ceea ce-și închipuie ei că sunt azi.

E bine să știe ei și să nu le fie rușine că *sunt trudă din truda noastră* ; frământare din grija și durerea noastră ; ca să poată ei continua a face din sine ceva la ce să fim nevoiți să ne închinăm și noi. Asta noi o așteptăm dela ei.

Dar ei sunt nerăbdători și lacomi. Ar mânca roadele popului când îl sădesc. Ei au practica, nu principiul : *totul pentru ei, nimic pentru noi*. Nimic substanțial bineînțeles căci . . . considerații, chiar cuvinte «ne dau»!

Evident e o greșală, mare, pe care cei ce nu și-o văd, se prăvălesc în vârtejurile orgoliului și ale nedreptăților ce sunt. capabili ce le facă altora, în jos în sus și în lături.

Progresul e smerenie, iar smerenia adevăr. Cel ce nu se poate smeri, nu se poate adânci : neputând scoate nimic din sine și din adevăr, căci totul se scoate din adâncuri. La suprafețele sufletelor, ca și la ale apelor sunt doar paiele ușoare și gunoaiile răscolite de furtunile creerii și de frământările progresului : pietrele curate trebuesc scoase, ca și perlele, din fundurile adâncimilor.

Recunoștință veți spune evident sufletele lipsite de patimi o dau neprecupețită; dela ceilalți : să ne bucurăm, când n'o primim, ori să ne prelungim dorința de a o primi : ea se primește după moarte, ori târziu după ce intra ei în viață.

Căci dragostea copiilor merge înainte ; de aceea *poruncește*, Decalogul, *copiilor să-și iubească părinții*. *Naturală* e grija și dragostea ta față de proprii tăi copii, când îi vei avea. Pe părinți copiii îi vor iubi într'adevăr și le vor simți *prezența*, — când nu-i mai vor avea.

Strigătele de ajutor : Mamă ! Tată ! se adresează celor duși, de unde nu este întoarcere, ci doar ajutor ceresc în mijlocul ventuzelor sentimentului de părăsire.

Pe părinții din viață, pe edcătorii prezenți, nui-i văd, mai ales nu-i încrestează, nici le simt lipsa, decât când au lipsă de ceva: ce ei le pot da.

Dar așa e bine, căci așa e natural: ca părintele adevărat și educatorul conștient să se pară că dispăre, din drumul copilului îngrijit cu atâta îngrijorare; *dar să fie. Să nu se prea simtă, dar să existe* întotdeauna și mai ales când e nevoie: *să pună* mai mult, *mâna* decât cuvântul, *ca să-l oprească, lin și neobservat*, (oricum puțin reflectat); să nu cadă în primejdia, să nu se prăbușească în prăpastia, pe care, ei, n'o simt, nici văd; față de care, elanul lor de viață îi face neajutorați.

În chestiunea »Țării visurilor noastre«, înființată și susținută cu truda mea neobosită, chiar cu banii mei. În programul tipărit pentru Beiuș, unde au avut succes frumos și apreciat, măbind cinstea liceului nostru, eu sunt pentru ei (pe afișe sunt inexistent): »Președintele de onoare al comitetului, de redacție a revistei: »Țara visurilor noastre«.

E mare onoare să fiu președinte de onoare al unul comitet onorabil și admirabil, dar care, vorba lui Caragiale: *nu există*; nici n'a existat vreodată, nici nu va putea exista, pe lângă oricâtă bunăvoință, din ambele părți, nici în teorie, la o revistă de felul acesteia; de vreme ce nu există, în practică, la nici o revistă, de pe suprafața pământului: există un spirit diriguitor care împarte, el, altora partea de ajutor ce folosește revistei să le-o poată primi. Există în tot locul ca și aici un comitet sub președinția mea — de onoare — compusă din mine și ajutată de eu.

Da, există la »Țara visurilor noastre« pentru folosul și inițierea lor, harnici, neobosiți *corectori*, nu ai greșelilor proprii, căci pe acestea nu le-ar avea, dacă și le-ar putea ei corecta, ci *ai greșelilor culegătorilor tipografi*. Acesta e adevărul. Și e onorabil și onorant pentru ei, căci nu poate fi altfel. Evident »comitetul« de unu singur al Țării Visurilor Noastre se bucură că li poate, publica operele lor valoroase ale tuturor: »sine ira et studio«.

Dar copiii sunt copii: spunând acestea eu nu mă plâng, chiar de aș simți dureri uneori, nici nu condamn pe cei mici și neputincioși, mai ales, și de teama să nu contribuesc la condamnarea noastră a celor mari, șocotindu-i pe ei, condamnabili: *sunt ai noștri, așa sunt cum i-am creat și cum i-am putut ajuta, ori împiedeca să fie*. Le spun totuși acestea, pentru pilda și

învațătura lor, dar și pentru faptul că noi cei mari n'avem alt drept la viață decât *dreptul adevărului ce trebuie să-l înfăptuim în viața noastră* : asta ne constituie cinstea în fața vieții și putința răspunsului bun la înfricoșatul județ al lui Cristos.

Eu nu mă supăr când ei greșesc : căci pentru mine *greșala lor e o revelație*. Dau mulțumită lui Dumnezeu, chiar de aș face-o cu lacrimile durerii în ochi — mă bucur că am putut-o descoperi, căci greșala constituie *singura putință* de-a intra prin porțile ferecate, în sufletul lor, până la rădăcina răului, conduși de firul greșelii răsărite din adâncurile sufletului lor.

Noi greșim grav, când îi pedepsim sever, pentru prima greșală oricât de gravă ar fi : li pedepsim „*căci credem că greșeala ni-i arată cum sunt ei*“. Nu, greșeala ne arată doar o tendință, una din nenumăratele tendințe ale sufletului lor : trebuie să-i luminăm, din prilejul greșelei revelatoare, luminându-i și sprijinindu-i să nu și-o desăvârșească greșala în vițiu spre pierirea lor și nenorocirea noastră.

Greșala e lucru omenesc : *omul va să fie apreciat*, după numărul, chiar *după mărimea greșelilor* ce le comite (căderea celui bun e pessima !), chiar mai mult ; oricum *mai sigur*, decât după calitățile sale : căci greșala e dovadă peremptorie a activității. Trândavii n'au unde ; n'au în ce greși.

Greșala e fatală unde lipsește *bunul simț*. Dar *bunul simț e smerenie*. Smerenia e adevăr. Petulanța pretenția, obrăznicia, dacă vrei, — este orgoliu, minciună, invidie, calomnie : toate, unul și același lucru, având o singură rădăcină : dragostea singulară a eului, ura fățarnică a — *tu*-ului și disprețul inconștient al *el*-lui !

În această lumină văzând : nu veți găsi *prostie* în sufletele oamenilor, nici mai ales în ale copiilor ci doar *patimă nestăpânită*, egoism neîmblânzit ; răutate întunecată și răufăcătoare față de cel ce o posedă numai. Căci omului nu-i s'rică decât răul ce și-l face însuși. Chiar hăbăucia și cretinismul e mintea rătăcită de patima moștenită și acumulată : putând fi în mare măsură vindecabilă, ușurabilă prin lumina și căldura dragostei simițită jertfelnică.

Evident problemele — acestea toate sunt schițate doar și câte altele din infinitele probleme ale sufletului și ale vieții nu s'ar putea aduce le veți găsi înșivă în Dv. Vreți să le găsiți, vreți să le învățați ; vreți mai ales să cunoașteți viața : învățați-o, împreună cu mine dela micii copii, de când își des-

chid ochii până la etatea de 5—6 ori șapte ani, la unii puțini până la noua copilărie a bătrâneții;

Dumnezeu, copiii, și slinții cunosc numai viața și cei ce se pot apropia, dar mai ales cei ce *vreau* să se apropie de sfințenie, în *măsura vrerii*, cunosc viața. Pentru noi, pentru cei mulți, viața e, mai mult ori mai puțin, *țara necunoscută a visurilor noastre*.

Multe din principiile expuse, se vor părea *neverosimile*: »Greu e acest cuvânt, cine-l poate asculta« spus odată, va să-l mai spunem, cei ce îndrăznim să căutăm adevărul o viață întreagă, *că să putem înțelege într'adevăr, cari și unde sunt cuvintele vieții de veci.*

Numai vieța, dar *viața în majoritatea manifestărilor ei adânci, ne pare neverosimilă.*

prof. AUGUSTIN COSMA

Intâlnire . . .

M'am întâlnit cu Primăvara *Si ghiocel avea în plete*
In parc; căci ca de obicei *Și'n piept un roșu trandafir*
Ascult prohodul iernii moarte *In cap, frumoasă pălărie*
Sub ramurile unui teiu. *Din albul crinului potir.*

Și cum stăteam privind aleea *O frunză mare, drept umbrelă*
In lung și'n lat în fața mea, *Umbrea adesea fața ei.*
Zării o albă trecătoare *Cireșe fragede și roșii*
Ce'nceț, tiptil s'aproia. *Avea'n ureche... drept cercei.*

Un dulce vânt de primăvară, *In urmă-i Soarele. seninul*
Juca în păru-i castaniu *In raze dulci se arătau*
Iar cântecul și glasul dulce *In ramurile înverzite*
Părea un ciripit sglobiu. *Voioase păsări ciripeau.*

Ținea în brațu-i alb ca neaia *Și a plecat străina; parcul*
Pansele, flori de câmp și crini; *De-atunci e vesel, verde, plin*
Seninul cerului albastru *De cântece de păsărele*
Zâmbea în ochii ei senini. *De raze blânde de senin.*

Steino, de mai vii odată
Ș ptește-mi numai cine ești.

Mult așteptată Primăvară
Ce caldă ești, ce dulce ești!

TOBIAȘ GH.
 cl. III-a.

A noastră-i glia și țărâna

*A noastră-i glia și țărâna
Căci o purtăm în trup vânjos și aprig,
Prin ploii, prin vânt, prin arșită și frig
Și lacrimile toate, ni le vărsăm deasupra ei*

*Noi tremurăm cu frunza codrilor
Nostalgic, visători, și 'n inimă cu dor,
Ne înfrățim cu firele de iarbă,
Le răscolim suflarea zi și noapte.*

*A noastră-i glia și țărâna,
In care s'a 'nchegat tăria și lumina,
Și 'n care cresc biruitoare
Trecute umilinți spre soare,
A vremilor de chin și chin.
Atunci când cel mai slab suspin
Doar tot la sânul ei ni-l spovedeam,
Căci ne era părinte și în ea credeam.*

*A noastră-i glia și țărâna, University Library Cluj
Căci noi trăim din ea prin legături de sânge,
Strămoși culcați în vremuri viforoase
Ne chiamă veșnic către ei,
Strămosii morți cu toți pe rugul ei de jertfă.
Ne 'mpărtășim cu azimă din trupul lor
Și strugurii ne-adapă cu sânge din sângelelor.*

*Iar din adânc de cer albastru
Când cântă boarea în vazduh,
Ne-adie cald și dulce sfântul Duh,
Tot cu tăria și credința lor.*

*Năprasnic când ne bat vifornițe cumplite
Pe creștetul plecat pe plug,
Simțim că tot a noastre-s văile umbrite
Ce ne frământă o viață 'ntreagă
Sa le simțim în vine seva,
Mai caldă de cât focul în simțiri
Dar rece în credință și durere*

*A noastră-i glia și țărâna
Pe care o purtăm în suflet,
Și 'n doinele duioase ce le-avem
Dar date numai nouă ca să le simțim.*

Simțit-a cineva ca noi
 O doină tremurând în inserări
 Și buciumul răsunător pe-atâtea căi?
 S'au s'a simțit legat de-acest pământ ca noi
 Și-a tresărit când tremura și el?

A noastră-i glia și țărâna
 Căci o purtăm în trup vânjos și aprig
 Ne înfrățim și visul și durerea
 Și dragostea 'mpletită prin păduri străbune
 Ni-o face tot mai dragă și mai sfântă.

ION MARIA ȘEREȘ
 cl. VIII-a.

Sfârșit de concediu *)

de PETRE PAULESCU

Bat zorile în geamuri la ferestre
 Și dimineața se revărsă 'n paț;
 Pe tine viața azi m'am supărat
 Că mă arunci soldaților de zestre.

Mă duc iar la program la Regiment,
 Să mânuiești ritmic la picior,
 Să spui să fac și să defac de zori
 Și să mă mișc după regulament.

Acelaș burg mă poartă de t-ei ani,
 Și-aceiași sfântă viață de cazarmă
 Mă mână 'n miez de noapte la alarmă
 Ca să veghiez cu fața la dușmani.

N'ai timp de-acum Domn Sublocotenent
 Să mai citești vreo carte sau să scrii,
 Să-ți inspectezi cătanele cachii,
 Și la program să fii mereu prezent.

Și totuși zilnic lasă-ți mersul dur
 Mai lasă-ți uniforma 'n naftalină
 Incalfă iar sandale de lumină
 Să execuți un marș către azur.

*) Din vol. „Fuga în azur“ ce va apare la Fundații.

Mihai

Ziua de opt Iunie se arăta destul de veselă, soarele dimineții de vară începuse a-și revărsa șuvițele de raze peste copilașii nevinovați ai satului, nevinovație parcă arătată și prin albul cămășii lor. Mai veseli ca niciodată, mergeau zburdând după fluturii cu semnul aceleiași nevinovății ce-și legănav aripile pe ulițele inflorite ale satului. Ce lucru putea să fie mai de preț pentru ei, decât această zi de sfârșit de an a cărei primă jumătate o vor petrece-o pe câmpul dela marginea satului, îngropat în galbenul florilor de păpădie ce-și așterneau frumusețile pe intinsul lui. Aici respirând aerul curat și răcoritor al dimineții de vară, se vor întrece ei, zbătându-se ca fiecare să pară mai isteț și mai corect decât altul, în jocurile învățate dela b trănul dascăl înălbit de povara anilor pe care-i purta 'nspinarea mai mult aplecată decât dreaptă. Intinsul câmpului era prea mic, pentru a putea cuprinde între marginile lui, fericirea părinților care pluteau prin alte lumi, văzându-și odrasелеle, săvârșind lucruri atât de frumoase, pe care ei nu le visase în tinerețea lor. Mihai Drăgănel părea cel mai mândru dintre toți, era premiantul clasei a doua, avea vocea cea mai sonoră și la comanda clasei sale i-se mai adăugase și clasa întâia care era lipsită de comanda unui elev mai isteț.

Mândria lui Mihai nu se oprea însă numai aici, se ducea la serbarea după amiază, când el va fi eroul recitării unei poezii, care tocmai se c'am potrivea cu firea unui elev de clasa a doua și mai ales cu a lui răsăfatul clasei. Programul de dimineața s'a terminat în splendoarea unei rare frumuseți cum nu mai văzură sătenii până atunci nici chiar bunicii. Auzeai zicânu-și între ei: Așa frumos n'am mai văzut de când m'a făcut mama! Dupăce fură părtașii acestor momente solemne din viața satului, își îndreptau pașii spre casă, admirând în vorbele lor cecece văzuse.

Când clopoțelul dela biseriçuța de lemn, vestea ora douăsprezece Mihai Drăgănel era adunat împreună cu mai mulți colegi în grădina lor spre a porni la scaldă, bineînțeles, fără voia părinților cari-i spuseră că măcar azi să se stăpânească căci peste două ore trebuie să plece la serbarea dela școală.

Cum Mihai mai păstra ceva din urmele comandantului de dimineața o luă înainte poruncind colegilor ca să-l urmeze pe

rariștea din grădină și sărind șanțul ajungeau tocmai în râturi, de unde ducea o cale la scaldă lor numită: Râtul Ciotului, al cărui nume îl păstrau ei dela multe generații. Inșă calea, care ducea până la punctul plecării lor, era destul de lungă, căci ocolea toate cotiturile văii și de . . . eroii erau obișnuiți să meargă pe drumul cel mai drept și acesta era tocmai prin lanul de grâu a cărui boabe abea începuse să se întărească.

Zis și făcut: căci uitasem să spun, hotărîrea lor nu le dădea niciodată mult de gândit, unul spunea ceva, ceilalți îl aprobau fără a-și mai bate capul dacă e bine să facă sau nu. Incepură prietenii să se furișeze pe răzorul ce despărțea două holde, pe unde firele de grâu erau mai rare și nu le opuneau atâta rezistență și pe aici nu mai aveau nevoie de santinele, căci acești prieteni foarte astâmpărați de altfel, de câte ori mergeau la scaldă, aveau două santinele care să fie ochii și urechile tuturor, ca astfel să poată fi asigurați pentru orice eventualitate a intervenției dușmanului care era *ciosul*, să fie gata pentru defensivă căci ofensiva, las pe ei, cât timp nu-i vedea ciosul erau tot în plină înaintare.

Acum însă nu mai aveau nevoie nici de aceste precauțiuni, erau doar așa de mari că nici vârful căciulii lor nu putea fi observat din grâul mătăsos, Orice pas prezenta o încredere și mai mare în puterea lor, se apropiau de locul căutat. Când ajunseră însă la vr'o douăzeci de metri de locul unde urmau să se scalde, un fior de spaimă îi cuprinse pe toți auzind ceva zgomot și parcă o voce, pe care însă în zgomotul de țărăit al greierilor, nu o puteau recunoaște. Primul dintre ei făcu un păsăit, punându-și degetul ia gură, întorcându-se cu fața către ceilalți, dar Mihai care era ceva mai expert în toate de felul acesta găsi soluția, fiind doar și cel mai bun la aritmetică.

— Știți ce băieți, ne vom *preface* pentru câteva momente în iepurași, ascuțindu-ne urechile și furișându-ne pe neobservate până în momentul când vom putea vedea pe nemernicul care ne-a produs atâta spaimă și de cumva va fi domnul cios, care se ține așa de măreț de câte ori dă față cu noi, vom fugi cinci în șase părți și-atunci să vedem noi pe boierul că mare se mai ține, și apoi ce să ne mai fie frică de el doar i-un moș bătrân și dacă vom lua-o razna prin grâu, nu ne-ar putea ajunge nici chiar subprimarul cu armăsarul satului.

— Bine zici, măi Mihai, strigară ceilalți în cor, da de unde ai mai scos-o și asta.

— Păi, nu degeaba sunt eu tot căpitan, când ne jucăm de-a hoții. Așa făcură eroii mei, se tupiliră care de care, căutând să se facă cât mai mic, când se apropiară mai mult, Mihai le zise: stați bine, să nu faceți vr'o mișcare că ne prăpădim și n'ajungem la serbare. Eu mă voiu ridica să văd cine e în apă. Cu o mișcare de adevărat maestru se ridică și furișându-și privirea printre sălciile care 'nconjurau valea, nu începu a se uita bine când isbucni. Haideți măi, că ăștia sunt Erau alți camarazi cari de data aceasta îi întrecuseră.

După ce le povestiră acestora peripețiile emoțiilor prin care trecură cu câteva clipe înainte, începură să facă cu toții baie. În timp ce-și formau ei două tabere de războiu, pe apă poate, dacă n'ași exagera, pentru ei a fost mai mare decât a lui Hannibal la Trebia, nu începură însă a declara războiul când auziră niște glasuri gâfâinde ale altor prieteni care goniți de cios d'abea mai răsuflau. . . Ciosul, ciosul -- se auzeau ecourile unor glase înăbușite.

Și apucându-si fiecare hainele, o luară la fugă vitejii războinici, de credeau că sunt Turcii înfrânți la Rovine.

Cu toții o luară prin grâu, numai Mihai s'apucă să fugă pe cărarea ce ducea pe marginea văii. Nici îndărăt nu se uita se temea că va pierde o clipă și va fi c'un pas mai îndărăt. Gândurile lui însă se precipitau gândindu-se să treacă valea înotând ca astfel să s'ape mai ușor. Unde mai pui că trebuia să străbată și niște tufișuri de spini.

Doar făcuse lucruri și mai mari ca astea: astfel gândea el când ajunsese la locul unde trebuia să treacă prin apă. Ciosul desigur nu va fugi prin grâu ca să-l mai calce și el în picioare, ci o lua razna pe cale în urma lui Mihai.

Ajuns la locul potrivit pe unde putea trece mai ușor valea, Mihai se furișe printre spini dar de data asta nu prea 'ncet, și cum pantalonii abea se mai țineau legați în curea, se agățară de-o ramura și rămaseră spânzurați, spărietoare de păsări.

Pe când Mihai învingea ușor rezistența valurilor i-se părea că hainele îi sunt prea ușoare: e — dar ce mai gândește el, dar știe el, că orice lucru e mai ușor în apă. Când ajunsese pe celălalt mal, sigur că nu pierduse nimic, fugea acum mai bucuros că era aproape sigur de scăpare. Ciosul însă dete cu ochii de pantaloni și 'ncepu a-l striga îndărăt, Mihai însă crezând că strigă pentru a-l speria, își dădea forțe noi. Deși de câteva ori se răsturnase peste câțiva bolovani, dar sculat, părea că pu-

terea i se dublase. Și-așa fugă a bietul Până ajunsese în grădina lor, unde se gândea: »Aici să vină dumnealui că iau un par din gard și-i arăt eu, ba mai aduc și pe Nicușor cățelușul« care tocmai începe a lătra. Gândurile de viteaz ce era acum i-se spulberară când vroind să se îmbrace, pantaloni lipseau din legătura hainelor. Nu-și putea explica unde-i pierdu-se.

Când trecuse apa? Nu, că doar i-ar fi simțit.

Ce va face acum? Va merge să-i caute pe unde fugise: Dar de-l va prinde ciosul va fi și fără pantaloni și cu o bătaie strașnică. Găsi soluția! Va merge la mama și o va ruga pe ea, deși n'o ascultase, ca să meargă în căutarea pantalonilor. Mai avea o jumătate de oră până să înceapă serbarea. Era al doilea în program.

Se duse plângând până la ușa din grădină, pe care abia o deschise pe jumătate, când mamă-sa, care tocmai se pregătea să plece la serbare, de bună credință că Mihai plecase — izbucni văzându-l în așa hal. Ce-i cu tine, prăpăditule? Ce-ai pățit? Ai fost la scaldă! Dar nu ți-am spus să nu te duci? Nici măcar azi nu te-ai putut stăpâni să nu mergi la scaldă, deși știai bine că serbarea începe la ora trei. Ți-a luat ciosul pantalonii. Măcar de ți-ar fi dat și-o bătaie ca să-ți treacă cheful de scaldat.

— Nu, eu i-am pierdut când am fugit ca să nu mă prindă.

— Dar unde a-i pierdut? — Nu știi sigur, mai bine ai merge dumneata mamă să mi-l cauți.

— Dar nici nu știu pe unde ai fugit.

— Pe calea de pe lângă marginea văii și apoi am trecut prin apă la Cefănești. — Prin ce loc ai trecut valea? — Nu de parte de pământul nostru, cumpărat dela Moș Nichifor.

Stiam acel loc de anul trecut când m'a dus tata să adunăm niște fân și nu știu ce-oiu fi făcut de-am mâncat o palmă, iar eu m'am mâniat, și lăsându-l pe tata singur, am fugit tot prin acel loc.

— Vino cu mine să-i căutăm, zise mamă-sa văzând că nu e timp de pierdut, și să mergem pe unde-ai fugit tu, trebuie să-i găsim.

— Viu, zise Mihai suspinând la gândul că nu va scăpa de ce se temuse — însă dacă mă prinde ciosul, mă bate.

— N'ai frică, acum odată îl voi ruga eu să te ierte dacă nu vei mai merge niciodată.

Văzând că nu e încotro, Mihai dădu mâna mamei și mer-seră în căutarea pantalonilor pribegi.

Mamă-sa continua cu dojana, ceea ce-l supăra pe Mihai mai mult chiar decât o bătaie.

- Vezi, dacă nu mă ascuți ce pățești !

Acum de nu-i vom găsi, vei merge la școală cu pantalonii cei vechi. Așa-ți trebuie, să te înveți minte de altădată.

Abia trecuți peste râturi, Mihai observă ciosul legănându-și băta pe care-o aruncase cu câteva minute înainte după el.

— Uite-l mamă, îl vezi ? Parcă ține ceva în mână. Pantalonii mei. Da. Uite-le panglica cea albă. Du-te dumneata și-i cere, eu nu merg că mă bate.

— Vino, n'ai frică . . . vezi . . .

Ciosul observându-i, înțelese ce-i aducea și se 'ndreaptă spre ei.

Dar Mihai începe a tremura ca o trestie bătută de vânt.

— De ce tremuri, așa Mihai ?

— Mi-e frig, răspunse el.

— Cum ți-e frig puilul mamei că 'nainte ți-era de baie ?

— Da dar s'a înorat de atunci; . . .

— S'a 'norat băta ciosului, zise mama râzând.

— Țsta-i ăla care fugea fără să se uite îndărăt ?

— N'am voit eu să viu, zise Mihai, dar nu putu continua căci plânsul îl podidise.

— Dar ce-i mai pasă lui, când văzu pantalonii în mâna mamei sale și scăpat, fără nici-un pic de bătaie. — Vino mai repede, mamă, să ajungem înainte de-a începe serbarea.

Sala era deja plină când apăru Mihai, vesel ca și cum nu i s'ar fi întâmplat nimic. Bine că nu-l știau colegii că Doamne, ce l'ar mai necăji, mai ales că el le spunea că ciosul nu-l poate împiedeca pe el să meargă la scaldă.

Sosisereă și domnul revizor și domniile învățători din satele vecine. Serbarea se începe într'o atmosferă călduroasă. Mihai a recitat mai bine decât toți și ca răsplată, pe lângă laudă și aplauze, primi și 17 Lei dela domniile învățători.

Acum, dacă n'ar fi fost seară, ar fi mers la scaldat.

GHEORGHE ARDELEANU

cl. VII-a.

Seninătate

...Mi-am închis durerea-mi mută'n suflet...

Din freamătul durerii 'năbușite
Mi-am despicat a sufletulu stâncă ;
Și am pornit din lumea mea adâncă
Spre largul depărtării 'nzăpezite...

Cu zâmbetele soarelui în plete,
Și'n suflet cu seninu'n faptul serii,
Ingăduiu sufletului să se 'mbete
De noile miresme-a primăverii...

Ca 'ntr'un copil ce-a adormit plângând
Cu sufletul în basmul Cosinzenei
Și mici mărgăritare 'n colțul genei, —
In mine nu mai este niciun. gând...

Incet se cerne — amurgul dintre măguri...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Amurg de dimineață

...Departo-o toacă bate rar la schit...
Și crainicii voioși ai dimineții,
Revarsă peste satul adormit,
Acorduri lungi, preludiul vieții.

Și ghiocci,	Și ielele
Cu flori de ghiață,	Iși scutură
In dimineață	Inelele
Tresar și ei	In ciutură...

Pe mugurii catifelați, în soare,
Zâmbesc diamantinii stropi de rouă ;
De-atâta frăgezime și candoare,
Mustește glia de viață nouă...

In suflet îmi zâmbește primăvara...

VLADIMIR V. DRIMBA
cl. VI-a.

DELTA INSPIRAȚILOR

COMEDIE IN 3 ACTE

de

EUGEN GROZA

CUVÂNTUL MEU

. . . o transpunere hazlie a realității pe scenă-fragmente din viața de elev, plină de visuri și de iluzii, împodobită cu bucurii și mai ales cu momente ce nu se mai întorc niciodată dincoace de hotarul duioaselor regrete . . .

. . . delta inspirațiilor este bătrâna tipografie, cea prin brațele căreia se revarsă în nesfârșita mare — lume — noiaumul scânteerilor tinerilor inspirați . . .

. . . s'a născut din viață și a trăit prin ea.

. . . îi mulțumesc

Autorul

PERSONELE:

(aceiași din realitate)

Eugen Groza, prim-redactor	Gh. Potra, prozator-secretar
Gh. Bulgăr, critic-epigramist	Aurel Pop, muzic.-compozitor
Mircea Calin, poet-fantezist	Iancu Iezan, epigramist
Liviu Boțiu, prozator-filosof	Gh. Ardeleanu, cântăreț-solist
A. Ghender, prozator-declamat.	Silviu Chișiu, declamator
Andrei Vexler, poet-epigramist	Un tipograf

Acțiunea se petrece în sala redacției revistei:

»Țara Visurilor Noastre«

Decorul (Același). O sală simplă. Uși la dreapta și la stânga. În fund la stânga o fereastră. În mijloc o masă cu un singur scaun. Pe peretele din fund un afiș »Redacția Țara Visurilor Noastre«. Deasupra ușii din dreapta altul: »Tipografie„. Pe jos hârtii împrăștiate. În dreapta o cană mare cu apă. Intrările se fac din stânga, afară de cele ce privesc tipografia.

ACTUL I.

Groza. (la masă, corectând agitat niște foi). Extraordinar, Dle, extraordinar! Asta-i foaie de corectură?! Pe naiba! Păi, mai multe prostii decât lucruri bune (strigând) Dle tipograf.

Tipograf. (intrând) Ce este, Domnu, ce intimplat iar?

Groza. Intimplat? Ce intimplat? Cum, Dle, cum? Păi ce-i asta? Vă bateți joc de revista noastră! Imi pare rău . . . Asta-i foaie de?.. Ah! (Aparte) mai rău ca extemporalul meu la Latină..

Tipograf. Lasați . . . nu tot fremințați atita . . . Videți urma ce să iase . . .

Groza. Ce să iasă? Ce să iasă la urmă? Dar de unde să iasă? Las, domnule c'am mai pățit eu . . .

Tipograf. Ce pețit Dvoastre? Hat ista-i prima numer de revista în acest anu.

Groza. Ei, atunci au pățit-o alții. Eu nu vreau și pace . . . După ce că acum ne facem și noi debutul . . . Așa? Nici tu material de publicat, nici tu frumusețe, nici . . . Uite, D'e, să nu mă enervez: opt pagini cu o mie de greșeli! O să ajung la opt perechi de ochelari tot corectând, apoi injurături . . . Auleo! Dar asta nu-i nimic. Uite mai departe, articolul Dlui Director și ăsta-i plin de greșeli . . . Mă prăpădesc . . . mă elimină nu alta . . . mă nenorocești, D'e, ne nenorocim, asta-i nenorocire întreagă . . . (s'a ridicat).

Bulgăr. (intră grăbit, cu paltonul pe el, cu gulerul ridicat, cu ochelari, ținând în mână geanta) O epigramă, epigramă, nemaipomenită epigramă, teribilă inspirație . . .

Groza. Extraordinar! Ce vorbești?

Bulgăr. Auzi idee! Las că-i arat eu ei . . . Ce se ține după mine, că eu nu mă țin după ea . . . Nu mă îmbată pe mine de cap genul frumos . . . Nu! Scurt! . . . Să vezi numai ce ți-o ard . . . O ard! Scurt! (tipograful a ieșit zâmbind ironic)

Groza. Dar nu-ți dai seama ce curios să mai faci. M'ai înebunit de cap. Hai citește-o odată!

Bulgăr. Stai, stai, nu te grăbi, musiv, stai! O-am ascuns, ce crezi. Să-mi fure altul inspirația și adică să zică cum că el a emanat-o . . . Nu nu nu! Un document așa de prețios . . . o epigramă! . . .

Groza. Ce? Epigramă? Iiii drăcie! Mă bucuram la gândul că avem ce publica. Dar așa? Credeam că-i e poezie fratel!

Bulgăr. Iiii! Nu cumva crezi că vreau să-i fur pita lui Homer?! Nemaipomenit! Fii atent mon cher, vine clipa mare. Iată! (a scos din geantă o carte) cartea de elinească, în ea carnetul de identitate (l-a scos) în el . . . (a scos un pachetel de hârtie legat sfoară).

Groza. Tiii! Ai legat-o cu sfoară să nu-ți fugă?!

Bulgăr. Stai! Deloc! (a deslegat sfoară și-a rupt o foaie).

Groza. Ți-ai rupt capo-dopera!

Bulgăr. Nanana! (a rupt-o chiar bine).

Groza. Extraordinar. câte boarfe!

Bulgăr. Nemaipomenit, ce nerăbdător! Uite-aici (o fițuică).

Groza. Hai, citește-odată!

Bulgăr. (râzând pe sub ochelari) Hahaha!

Groza. (râzând satisfăcut) Hahaha!

Bulgăr. Ei, ascultă, mon cher (se sgâiește la fițuică surprins; Groza la fel).

Groza. Ce dracu?! »Mües kai galai« — »șoarecii și pisicile«. Extraordinar! Iți bați joc de mine. Asta-i pușca dela elinească...

Bulgăr. Nemaipomenit! Atunci? Atunci epigrama? mi-a furat-o. . . Mi-a furat cineva epigrama. Nemaipomenit! (se plimbă disperat în lung și lat).

Groza. (așezându-se furios la masă) Eh! Acum să mai am chef de corectat.

Bulgăr. (oprindu-se brusc) Hh!! Da ia s'o caut și prin

alte cărți... Trebuie s'o afu... trebuie... Dacă mi-a furat-o cineva mă împușc... mă împușc... Fără epigramă nu-s bun de nimic... Mă împușc de n'o afu... Epigrama mea, epigrama mea! Pe unde-o fi? O să se prăpădească... era plăpândă ca o păpușe umplută cu tărățe...

Groza. Și tu un păpușoi plăpând cu tărățe în cap.

Bulgăr. Ce tărățe? Epigrame musiu epigrame... Da una am pierdut-o... o-am pierdut... Da i-a dă-mi un scaun.

Groza. N'am!

Bulgăr. Las că nu mor eu! (se așează jos și-și golește geanta respirându-și cărțile și răsfoindu-le turbat).

Călin. (intră grăbit cu păul vâlvoiu) Poet, poet, D-lor, dintr'o singură lovitură am ajuns poet. Grozav! Și ce muză grozavă! M'a inspirat turbat...

Groza. Ce? Muză turbată?... Să nu te fi mușcat că fug. Dar hai să te auzim. Repede, că avem treabă. Așa-i Bulgăr?

Bulgăr. S'a dus... S'a evaporat epigrama... evaporat!

Călin. Dar să nu plângeți, zău, să nu p'ângeți, e așa de pesimistă... Imi vine și mie să plâng... Dar sigur nu plângeți?

Groza. Hai să zicem că nu...

Călin. I-ascultați:

... Când liniștea 'nserării

cade brusc

mai am un singur dor

la marginea mării

să mor

și să mă usc...

Bulgăr. Pf! Hahaha! Să te uști!

Călin. Ce râzi? Te rânjești căci n'ai habar! N'ai înțeles poezia. Ești grozav. (către Groza) Uite-acolo cine a înțeles! Uite seriozitate! Pesimism bre!

Groza. (încruntat ridicându-se brusc) I-ascultă bă! Iți bați joc de mine sau de Eminescu pe care l-ai plagiat...

Călin. Cum? Să-mi bat eu joc? Grozav! Să plagiez! Și mai grozav! Dar cum poți să vorbești așa? E poezia mea. Și fiindcă e a mea e și bună... Și tot ce este bun este pesimism... Asta-i o poezie teribilă... s'o auzi mai departe...

Și să-mi fie somnul lin

Fără nici un pic de vin... pesimistă rău.

Groza. Da, da, rău... rău... Ba nu! Rea, D-le, Rea... Poți s'o arunci în lada de hârtii.

Călin. Cum? Poezia mea... pesimistă așa cum e? Dar...

Bulgăr. (sărind turbat) Ah! Ura! Evrika! Evrika! (către Groza) Dă mâna, dă mâna să ți-o strâng.

Groza. Ia lasă-mă.

Bulgăr. Ce să te las? Ura! Evrika! Am găsit! Am găsit!

Groza. Ce-ai găsit! Ce-ai găsit hărăitule?

Bulgăr. Am găsit epigrama! Evrika! Am găsit! În lada

de hârtii. Acolo i epigrama. In loc s'arunc pușca dela elinească. Iiii! Ce cap sec, ce cap sec! (își adună cărțile)

Călin. Măi, că și basca mea acolo trebuie să fie... mi-au ascuns-o pârlitii ăia de-am mers în capul gol acasă.

Groza. Se vede... s'a golit și pe dinlăuntru.

Bulgăr. Ce golit? Gol a fost...

Călin. (către Groza) Las că cu tine nu poate sta oricine de vorbă. Acum ai ajuns și tu domn mare: primredactor, director. Ce vrei?! Nu poți aprecia arta Dle? Habar n'ai. Dar las c'o să fac una și pe gustul »Excelenței Voastre«. Hai mă Bulgăr să mergem .. ăsta are idei fixe.

Groza. (revoltat) Ei! Ale tale, în schimb, sunt prea mobile..! Au ajuns în stratosferă...

Călin. Hahaha! In artă stratosferă însemnează glorie, triumf... victorie... Hahaha! Mi-a recunoscut izbânda fără să vrea. Hahaha! Ura! Hahaha! L-am învins! Pe toți i-am învins, pe toți poeții din lume! Pe toată lumea... și pe mine... Dar ia stai D-le: dacă și eu sunt învins? Atunci e rău... durere... pesimism... O să fiu regele pesimismului... (a luat o mătură care se găsea lângă ușă) Am și sceptoru. (declamând)

Sunt rege'n patria durerii

Stăpânul pesimismului hain,

Infiorat de sgomotul tăcerii

Eu... eu... Vax. Adio plec să beau un chil de vin. (a ieșit)

Bulgăr. Na c'a fugit cu mătura. Cu ce să-mi caut epigrama? Că mâna nu vreau s'o vâr în ladă. Dar fie... O jertfă încă și ți-o aduc, zău că ți-o aduc... Fii solemn. Vin la braț cu epigrama... Salutare! Salutare! (se ciocnește de Boțiu și Ghender care intră) Ah! Reprezentantții prozei! Mă închin! Salutare! (a ieșit)

Groza. (aparte) Aștia sper c'or fi mai serioși.

Boțiu Ghender. (de-odată) Sănătate! Spor la muncă! Ce mai faci?

Groza. (continuându-și lucrul) Corectez.

Boțiu Ghender. (de-odată) Să-ți ajutăm?

Groza. Nu, mulțumesc... și-apoi nu mai am mult. Dar ce? Vorbiți amândoi de-odată, ori aveți o singură gură?

Boțiu Ghender. (la fel) Noi? Imposibil! Cum să vorbim de-odată?

Groza. Atunci care-i ăla răgușit?

Boțiu Ghender. (la fel) Eu.

Groza. Extraordinar! Nu pricep nimic! Ce-o mai fi și asta? Dar ce-ați adus pentru revistă? Ori n'ați adus nimic.

Boțiu Ghender. (la fel) Cum? Se putea?

Groza. Cine-adus?

Boțiu Ghender. (la fel) Eu.

Groza. Extra extraordinar!

Boțiu. Ei, eu o rup cu prostia asta. Iacă vorbesc singur: Auzi: am ceva... special!

Ghender. Ba să spui eu întâi. Eu am ceva...

Boțiu. (întrerupându-l) s'o auzi pe-a mea...

Ghender. Am ceva : național.

Boțiu. Eu ceva : special.

Groza. Infernal !

Boțiu. Auzi : o anecdotă. A murit de răs când am făcut-o... dar tot am înviat... să ți-o aduc, bre.

Ghender. (solemn, dar grăbit) Eu aduc un omagiu pios, evlavios, duios, evocator, recunoscător, înviorător, un jurământ cu legământ, sfânt... magistral, fenomenal, epocal...

Boțiu. Special !

Ghender. Național !

Groza. Infernal !

Ghender. Stop ! Stați ! Nu știți cui l-am dedicat...

Boțiu. Lui Țițero, modernistule !

Ghender. Lui Pithagora, realistule !

Groza. Ba lui Pasteur, turbaților !

Ghender. Pe naiba ! În memoria lui Avram Iancu, care are o mare importanță... prin faptul că... am fost eu.

Groza. Ești nebun !

Boțiu. Special, dar nu înțeleg nimic.

Ghender. Cum ? N'am jucat eu acu-s doi ani în piesa »Avram Iancu« ? Cine a fost Iancu ?

Boțiu. Tu ! Sigur ! Se putea ?

Groza. Ei, dacă-i vorba de Iancu, dă-l aici ! Sigur că se publică. (a luat manuscrisul).

Ghender. Sigur, doar e ceva național.

Boțiu. Și eu am, zău, ceva special.

Ghender. Auleo ! Am și uitat că trebuie să merg la cinematograf. Eun film teribil. Știți după romanul ăla.. a lui... Dumas .. Cum, îi zice ?... Aha ! Dama cu cămile... Salutare, salutare ! Numai să nu mă înhațe vreun spion dela liceu. (a ieșit).

Boțiu. Stai, bă ! Na ! A plecat fără mine. Nu-i nimic. Acusă-mi ascultți opera.

Groza. Ce s'ascult ? Ce ? N'am vreme !

Tipograful. (întrând cu hârtii în mână) Inche doi foi de corectura . (a ieșit).

Groza. Ai văzut ? Uite-aici ! dar fie... ia să vedem ce ai...

Boțiu. Bun ! Ascultă : A fost odată ca niciodată...

Groza. Ei, asta-i ! Ce ? ai încălecat pe-o șea de-ai pornit s'o spui așa. (gesturi largi).

Boțiu. Dar cum îți închipui ?... Un lucru atât de special... Dar fie, dacă vrei. (citește repede de tot).

Groza. Bine ! Bine ! Destul ! Foarte bine ! Du-o dincolo la tipografie... repede...

Boțiu. Bravo ! Asta i Ura ! (a fugit întrând în tipografie).

Groza. (continuând corectura) Greu lucru, Dle și să faci o revistă... Și astăzi, nu știu ce-i. Se vede că toți ne-am sculat cu stângul.

Vexler. (întrând cu o hârtie și cu un creion în mână se plimbă agitat) Revedere, revedere, asta-i... asta-i cel mai bun! Ura! Am găsit! Ura! Revedere...

Groza. Ce-i? Ce-i? Ce revedere? Ce la revedere? De-abia acu intrași. Ce la revedere?

Vexler. Vax! Nu asta. Am găsit, auzi, am găsit. Revedere. Asta-i cel mai bun! Ce frumos sună și cum se potrivește.

Groza. Minunat! Dar nu înțeleg nimic.

Vexler. Cum nu 'nțelegi? E titlul celei mai noi, celei mai bune, celei mai frumoase poezii a mele. Imi vine să plâng când o citesc... Zău că-mi vine să plâng.

Groza. (aparte) Și asta-i pes'mist al dracului...

Vexler. Aș vrea să ți-o citesc, dar mi se frânge inima, zău (plângăreț). Ascultă: Revedere.

Groza. (imitându-l) Revedere.

Vexler. Revedere: (citește cu ton de plâns și-și sterge ochii des cu fițuica).

»In parcul cu tomnatece alei

Te-am așteptat de-atâtea ori și-acum

Când mă opresc pe-același tainic drum

Nu vrei s'apari, din nou, în ochii mei«.

Nu, nu, nu, nu... (a deraiat în plâns).

Groza. (imitându-l) Auleo! Dar de ce-i zici »Revedere«?

Vexler. Dar ce, să-i zic: Adio? Ei și-apoi asta nu înterează... Revedere! Ce frumos sună! Dar »la revedere« e și mai frumos că mi-e o foame de-aș mâne un castron. Uite poezia (i-a dat-o). La revedere! La revedere. (Se apropie de ușe cu spatele spre ea, astfel că nu-l observă pe Potra care tocmai intra și se ciocnesc, cap în cap. Potra care avea în mâini un Teanc gros de hârtii le-a scăpat pe toate jos).

Groza. (ridicându-se). Extraordinar!

Vexler. Auleo! Mi-a explodat o idee în cap! (A ieșit).

Potra. (Văicărându-se). Auuu! Ce cap de piatră! Ce cucuiu!

Groza. Nu știu ce va să zică astăzi. Ne-am pierdut capul cu toții.

Potra. Ba al meu a crescut chiar... s'a umflat... Auuu! (de-odată) Dar ce te uiți acum așa la mine? Hai pune mâna! Adună-le! Repede!

Groza. Ce? Eu?

Potra. Tu! Mi-a dat D-l profesor atâta material de publicat în revistă, că avem 100 de pagini. S'a făcut numărul întâi... S'a făcut! Uite l aci jos!

Groza. Tiii! Și nu-mi spui mai repede. (se repede și începe să adune hârtiile răvășite) Dar tu ce stai? Ce tu uiți așa? De ce nu-mi ajuți să le strâng?

Potra. Eu trebuie să-mi strâng cucuiu. Auleo! Ce glăvățină are ăla!

Groza. (a pus fițuicile pe masă răsfoindu-le cu febrilitate) Câtă literatura, D'e! Poezii, nuvele, schițe, etc. Minunat! Bravo! Bravo Ghiță! Bravo Dn profesor! Ura! Traiască literații! Curg, D-le, operele literare, ca printr'o deltă și prin brațele noastre și a tipografiei ajung în lume — în mare — Aici, e delta . . . delta inspiraților. Da!

Potra. (restabilit) Ei, bravo! Ai prins chestia! Ai pus-punctul pe »i«: »Delta inspiraților«! Hahaha!

Groza. (satisfăcut) Hahaha! Delta inspirația! Asta e cuvântul cel mai bun și prin această »deltă« o să curgă în mare — în lume — un număr teribil al revistei noastre. »Țara Visurilor Noastre« își începe cel de-al treilea an de activitate cu un număr teribil. Extraordinar! Ura!

Potra. Stai, stai, stai! Nu te grăbi! Acu-i acu, să vezi ce mai am: două poezii admirabile . . .

Groza. Zău? Ale cui?

Potra. Ghicește! Adică trebuie să-ți spun că-i o poetă.

Groza. Poetă?! Cu atât mai bine! Bravo!

Potra. Și află că-i din Oradea . . .

Groza. (meditând) Din Oradea? . . . (apoi) Dar bine măi Ghiță, dar tu nu știi că'n Oradea sunt atâtea poete, că nu le ajung stelele de pe cer pentru visul fiecăreia . . . în parte.

Potra. Ei, ascultă (a scos din buzunar niște hârtii) »La Pașa vine un Arab« . . .

Groza. Pf. Hahaha!

Potra. Pardon! Asta-i una originală . . . a lui Călin . . . (a scos alta) Ah! am găsit!

»Ne vom alege drumul

dedicație colegei mele Cornelia Bonațiu«

Groza. (reșezându-se) Asta-i! Am ghicit-o! E dela Sfânta Ursula. E Dșra Viorica Oțelia.

Potra. Hiii!! Cum naiba ești tu așa de deștept?! Abia spun titlul și ai și ghicit-o Măi, ca tine numai unul a fost, dar a murit ghicind autorii . . . Acum însă ascultă (începe să citească așa de tare încât Groza nu-l poate suporta nici cu mâinile pe urechi, ci se ascunde sub masă)

»Ne vom alege drumul ce duce spre mărire,
luând în mână scutul viteazului Traian;«

Atât; cred c'ai priceput (l-a observat) Hahaha!« Atunci continu (continuă, în vreme ce Groza, care încercase să se ridice se ascunde din nou)

»Vom înfrunta necazul și-un nimb de strălucire,
vom ridica pe steagul neînfrântului elan . . .«

Acum: una dedicată ție: unui poet . . .

Groza. (ridicându-se neîncrezător) Zăăău??

Potra. Pe legea mea! Ai trecere pe la poete, mi se pare că le plac. Așa-i; să știi sigur c'ășa-i . . .

Groza. (înseninduse) Ce? mă păcălești . . .

Potra. Cum să te păcălesc? Eu? Mă insulti! Ți-a dedicat o poezie, omule și asta-i lucru mare... o victorie, auzi, o victorie.

Groza. (în extaz) Hâ Hâ! Hahahaha! O poezie dedicată mie... Haha! Și adică asta s'o publicăm acum... acum chiar... în primul număr de revistă... Dar asta-i ceva... ceva... extraordinar... extraordinar!

Potra. Ce măgar!

Groza. Cum? cum?

Potra. Extraordinar!

Groza. Ah! dar am uitat... Principalul... Titlul? Cum e titlul? (se apropie de el cu interes lângă scaunul dela masă).

Potra. Păi să-l ascuți... dacă ți-o plăcea.. (cadentat)
»Unui poet...«

Groza. Ah, unui poet... adică: Eu!

Potra. Paranteză... s'o deschid?

Groza. Deschide-o, dar să nu faci curent.

Potra. Auleo, ce curent: »O vieață de nebun...«

Groza. (căzând pe scaun) Tiii! Să mă ia dracu de prost. Nu-s eu ăla... Ce dracu, am eu mutră așa de nebun...? Par eu nebun?

Potra. La asta ce i drept nu m'am gândit, dar ia să văd (îl studiază).

Groza. (întorcându-și capul) Ce să vezi? Ce să vezi?

Boțiu. (reintră din tipografie) Auleo! M'a nenorocit tipograful, D-le, m'a nenorocit. Mi-a distrus opera. Auzi greșală de tipar... și chiar la nume. Mi-a lăsat pe »ți« afară...

Groza. (ironic) Ei și din Boțiu...

Potra. Ai ajuns »bou« — adică cam așa ceva și ești...

Boțiu. Asta ca asta, dar altceva-i nenorocirea... mi-a căzut altă belea pe cap... mi au făcut fetele dela Oltea Doamna un cântec, când trec pe-acolo mi-l cântă... să crap nu alta... Să-l auzi... auleo să-l auzi!...

Groza. Cum sună?

Potra. (cântând) Boțiu, Boțiu, sfâr, sfâr, etc.

Vexler. (intră repede) O poezie mai teribilă. Mi-am văzut Muza pe principală și pe mine m'o văzut D-l Director... M'a inspirat... Nu D-l Director, ci Muza, m'a inspirat, m'a inspirat...

Ghender. (intră și mai grăbit) Am transpirat, am transpirat, așa de tare am alergat. (se repede la cana cu apă și bea cu foc. Vexler se precipită spre el smulgându-i-o). Mă dusei la cinema, când colo ce să vezi. Păi nu era »Dama cu cămile« de unde să fie, era »Dama cu gamelii«. Ei, dar asta nu mai știam ce înseamnă Atunci: fugi acasă, ia dicționarul și caută, caută... De geaba. Nimic. Atunci: enervat, ies pe stradă... Dar nu asta-i principalul... Principalul e că am fost pe principală și mai principal e că pe principală am văzut pe una dintre principalele mele.

Tofi. Cine? Cine?

Ghender. O străjeră... cu bască albastră deci.

Tofi. Cine? Cine?

Ghender. Na na na! Nu vă grăbiți! Stați! Nu v'aruncați că tot nu vă spun. Pe cuvântul meu! Nu spun nimic! Nimic! Nu'treba Domnule că tot nu-ți spun. Nu spun. Vorba e că

m'a impresionat și atunci: am scris ceva... clasic. I-am adus un omagiu frumos, inimos, cu sute de calorii de călduros.

Groza. (ridicându-se) Dar de prisos.

Ghender. Cum? Ce?

Groza. N'avem loc pentru nimic. Uite-aici (îi arată teancul de hârtii de pe masă) Avem destul! E prea târziu.

Vexler. Cum? Poezia mea?

Groza. Nu interesează, nu publicăm nimic mai mult.

Călin. (intrând liniștit) Asta-i! O poezie formidabilă. I-ascultați.

Și când te'ntreabă profesorul despre legile cutare,

Tu să-i răspunzi îndată cu'nțelepciune mare:

Nu cerceta aceste legi

Căci ești nebun când le'nțelegi.

Și apoi: Vax!

În catalog de-mi pui o notă rea

Ce-i pasă catalogului de ea?

Ce-i pasă unei lumi întregi

De nota mea? Asta-i! Publică-mi-o!

Groza. Nu mai publicăm nimic, Avem prea mult.

Tofi. Ce? Nu? Publică-ne! Publică-ne!

Groza. Nu publicăm nimic! (vreo 7—8 literați intră agitați, unul după altul, cu hârtii în mână și se îngrămădesc în jurul lui la masă asaltându-l)

Tofi. A mea! Asta! Public-o!

Groza. Auleo! Inebunesc!

Tipograful. (intrând cu foi în mână) Poftim: 5 foi de corectură

Groza. Ei uitați aici! Și acum gata!

Tofi. Ce? Ce? Nu se poate.

Bofiu. Muza mea comite versuri. Uite-i poezia! Dacă nu mi-o publici mâine nu mă mai așteaptă în livadă.

Tofi Public-o! Și-a mea! Public-o!

Groza. Extraordinar! (la culme) Mai slăbiți-mă odată! Degeaba urlați Nu mai publicăm nimic! Nimic și am terminat. (Vrea să se așeze pe scaun, dar acesta i-a fost tras de Ghender, așa că se prăbușește)

Tofi Hahaha!

Bulgăr. (intrând cu o fițuică în mână ridicată în sus drept semn de izbândă, în vreme ce Groza ridicându-se își perie hainele cu mâna, fierbând de enervare) Epigrama! Epigrama! Evrika! Evrika! (se plimbă triumfal)

Tofi. (repezindu-se spre el) Epigramă?

Bulgăr. Na na na! Mai încet că în învălmășeală mi-o și fură unul. Nu mă păcăliți voi, ce credeți.

Tofi. Hai citește-ne-o! S'auzim epigrama!

Groza. Ia nu mai urlați aici degeaba, că tot nu se publică! N'avem loc!

Bulgăr. (lezat) Cum? Epigrama mea? Epigrama?! Ne-maipomenit Fraților, voi nu vedeți că asta-și bate joc de noi?

Nu vedeți? N'are loc pentru o epigramă? Dar e o capo-d'operă, băeți, o capod'operă. N'are loc? Nemaipomenit! N'are loc pentru cinci rânduri! Dar să știm de bine că ștergem titlul revistei și o publicăm acolo, tot o publicăm!..

Tofi. Asta-i! Ura! Ștergem titlul!

Potra. Doar știe toate lumea că-i »Țara Visurilor Noastre« ..

Tofi. Asta-i! Ura!

Groza. (retrăgându-se la o parte) Extraordinar! Revoluție! Trebuie să capitulez (reîntorcându-se) Băeți! Intoarcem roata Publicăm tot. Dați-mi toate capo-d'operele ălea! Indoim numărul paginilor și intră toate. Se publică!

Tofi. Ura! (îi dau manuscrisele).

Bulgăr. Ai cruțat titlul. Nu-l mai tăiem, dar ia-mi epigrama.

Groza. Nanana! S'o auzim mai întâi!

Tofi. Sigur! S'auzim epigrama!

Bulgăr. Ei, dacă-i așa: Vox populi...

Căliu. Vox Bulgări.

Bulgăr. (citind) Epigramă!

Tofi. Epigramă.

Bulgăr. Aia-i! Ție.

Tofi. Ție.

Bulgăr. Asta-i ea: Care mori după mine.

Tofi. Hahaha!

Potra. Cine moare după tine? Biblioteca Centrală Universităţii Cluj

Bulgăr. Nu, nu-ți spun. Și mă sâcăi plictisindu-mă plictisitor.

Tofi. Hahaha! Plictisitor!

Bulgăr. (către Groza) Ai văzut? Nici n'am citit-o și și-a produs efectul. Dar acu vine ce vine:

»Părul tău cel ondolat«.

Tofi. (întrerupându-l) Ondolat!

Bulgăr. Stați! »Tofi zic că-ți stă minunat«.

Tofi. (întrerupându-l) Minunat!

Bulgăr. Neaipomenit ce nerăbdători.

»Creerul tău l-aș prefera«.

Groza. Ce, să-i mânzi creerul?

Potra. Ce, ești canibal?

Bulgăr. Nemaipomenit! Nu!

»Creerul tău l-aș prefera

Atâtea creșuri de-ar avea«.

Tofi. Hahaha! Bravo!

Groza. (după o clipă de meditare). Tiii! Intr'adevăr! Asta-i! Extraordinar! O epigramă mare, un geniu epigramist! Cu asta o să scoatem un număr teribil de revistă. Ce fericire! Lasă-mă, dragă Bulgăr, să te sărut!

Bulgăr. Cum să nu! Vezi să nu-mi spargi ochelarii!

Groza. (amintindu-și ceva) Apropo! Ai dedicat-o unei... știi vorba ai... unei dudui... Ei, eu nu vreau...

Bulgăr. Ce nu vrei?

Groza. Nu vreau s'avam astfel de victime și pace. Uite, îți propun eu ceva: fiindcă e vorba de păr ondulat adu-ți aminte de colegul ăla care și-a permanentizat părul: dedi-că-i-o lui!

Bulgăr. (satisfăcut) Asta-i! Uite-o idee! Ce să declar eu războiul muzelor? Sigur! Bate palma! (au dat mâna) Acum (scriind pe fițuică) Ediție definitivă... refăcută:

Unuia care și-a permanentizat părul:
Părul tău cel ondolat... virgulă
Toți zic că-ți stă minunat... punct, virgulă,
Creerul tău l-aș prefera
Atâtea crețuri de-ar avea... semnul țipării.

Tofi. Hahahaha! Bravo!

Groza. Și n'are, bre!

Bulgăr. Nici pe un sfert. Scurt!

Tofi. Hahaha!

Pop Aurel. (întrând cu acordeonul în brațe) Numai eu mai lipsesc.

Tofi. Acordeonul! Ura!

Pop Aurel. Stați! Am venit să v'aduc o veste mare: Băeți! Am compus un vals colosal.

Tofi. Bravo!

Pop Aurel. Iată: Dacă-mi promiteți că mi-l publicați, îl pun pe note și pe deasupra vi-l și cânt acum.

Tofi. Cântă-l! Cântă-ni-l!

Groza. Cântă-l! Sigur că-l vom publică... cu plăcere..

Pop Aurel. Atunci.. faceți liniște.. o clipă... da fiindcă această clipă este o clipă mare... Liniște! Domnilor, căci așa trebuie să vă spun acum... trăiți în această clipă de liniște o clipă mare, cea mai mare din viața Domnilor Voastre.

Groza. Da și mai ales că ne încerci așa de mult răbdarea, clipă cu clipă.

Pop Aurel. Sunteți primii auditori ai primului meu vals, valsul celebru de mâine.

Tofi. Iiiii! Asta-i așa (își potrivesc cravatele, freza, etc.)

Bulgăr. Zi, că s'aude musca!

Pop Aurel. (a început să cânte cu gura și acordeonul)

»Visul meu și fericirea... (Lehar: Văduva veselă).

Tofi. (după o clipă de nedumirire isbucesc) Huo! Asta ți-e valsul! (l-au gonit afară).

Groza (așezându-șe nervos la masă) Și să nu turbi!

Bulgăr. Ce să turbi?! Fii vesel! Toate ca toate dar chestia e că a ieșit primul număr de revistă! Ura.

Tofi. Ura! A ieșit revista!

Groza, Extraordinar! O idee formidabilă: A ieșit primul număr de revistă: Ura!

Tofi. Ura!

Pop Aurel. (reintrând) Stați, zău că nu vă păcălesc. Am o melodie colosală.

Groza. Ia nu mai face pe Tândală !

Pop Aurel. Nu, nu ! E imnul primului număr de revistă.

Groza. (însuflețit) Imnul nostru ! Ura !

Toți. Ura !

Pop Aurel. (cântă odată cu acordeonul, singur, apoi acompaniat de toți) •

Visul nostru, visul nostru s'a 'mplinit	} bis
Primul număr de revistă a ieșit	
Ura ! Ura ! Ura !	

(Toți jubilează îmbrășițându-se).

C O R T I N A

ACTUL II.

(Acelaș decor. Inspirații convocați pentru o ședință au adormit cu toții pe băncile care au fost așezate în jurul mesei special pentru ei, sunt de față : Boțiu, Bulgăr, Potra și Pop Aurel în stânga ; Ghendre, Vexler și Călin în dreapta. Unul sforăe teribil. Lângă geam un carton colorat).

Ardeleanu. (de afară cât se poate de fals) Cântați gloria patria, cântați fanfare (Aida : Verdi).

Potra. (ridicând capul) Serenadă ?

Bulgăr. (la fel) Un măgar de bună seamă cere ploaie.

Potra. Vai albina ! (Readoarme).

Bulgăr. Vax, că nu merită nici o epigramă (la fel).

Ardeleanu. (intrând) Ah ! dorm boerii... (cântând fals) Somn ușor ! Somn ușor !

Călin. (ridicând capul) Ce urlî, mă, ca'n grajdul lui taică-tău... Nu vezi unde ești?... Nu știi că ești la redacția revistei.

Ardeleanu. (întrerupându-l) Somnoroșilor trăzniți. Auzi vorbă ! Urlu eu ? Nu ți-e bine ! De când ești n'ai auzit așa voce. Habar n'ai tu ce înseamnă voce, timbru, auz muzical. Nu se pricepe oricine la chestii d'astea muzicale. Dar flacări știi ! Ce concepție bolnavă D-le ! I-ascultă aici (cântă teribil de fals) :

O Alfred, Alfred al meu (Verdi : Traviata).

Călin. Auleo ! (și-a astupat urechile).

Ardeleanu. Uite-acolo ! Nici nu vrea s'asculte ! Eu care cu vocea mea...

Călin. Mergi glonț la scara din Milano...

Ardeleanu. Sigur D-le ! Ce nu-ți convine ? Ești invidios ?

Călin. Cum naiba să nu fiu, că doar până acum carul ciroului din opera Pagliacci era tras de-un măgar... de-acu o să-l tragi tu...

Ardeleanu. Ce ? Adică : eu măgar ? Aa ! Dar oare nu de câte ori cânt eu e secetă ? Auzi vorbă ! I-ascultă. (Călin însă a adormit) Vax ! Așa a pățit și Jean Kiepură la început, dar

și-a zis: »Aller Anfang ist schwer« adică în românește: »Am o voce de fier« și-a învins... Măi, ce dorm ăștia! Tun! Se vede c'au dat azi teză la geografie... Au învățat toată noaptea, sărăcii... Ce să faci? Nu-i rost de copială și pace La cea dintâi mișcare ne-a și prins. Nu merge cu gluma! Ori învățăm ori plecăm »Tertius non datur«. Da'n definitiv, ce? »Non scolae sed vitae discimus« adică: No! scoală vita lui Discimus!

Vghender (ridicând capul o clipă) Cine m'a făcut vită?

Ardeleanu. Ce, eu te-am făcut? Ia mai lasă-mă 'n pace. Am de făcut probă (cântă teribil de fals).

«Ce știi tu ce-i muzica,
Vin de 'ntreabă-mă pe mine»

(cu un gest de schimbare a melodiei)

«Minte ușoară, femeia are, etc.» (Rigoletto).

Ah! (căscând) Nu mai merge nici la mine. Adică de ce n'aș încerca și eu să dorm o leacă? (s'a așezat pe o bancă adormind numaidecât).

(Pauză. O sforăitură)

Călin. (prin vis) Nu, nu... Domnule Director... la cinema n'am fost... zău n'am fost Domnule director!...

Vexler. (la fel) Nu mă eliminați Domnule Director... păi eu sunt pedagog... și la menaj și la normală și la Oltea-Doamna...

(O sforăitură și mai puternică. Apoi intră Groza)

Groza. (a intrat absorbit în studierea unei fițiuci pe care o ține în mână fără ca să observe că ei dorm. S'a așezat la masă obosit și somnoros ca toți ceilalți) D-lor... vom termina foarte repede... pe scurt... fiți deci atenți... lucrul e serios... D-lor! E vorba de revistă... sigur... Adică întâiul număr de revistă a fost bun... Bun! Al doilea trebuie să fie și mai bun... mult mai bun... foarte bun... extraordinar de bun... V'am chemat aci la o mică consfătuire... să vedem ce avem de publicat... (o sforăitură puternică) Care-i măgarul care doarme? (a observat că dorm toți, s'a ridicat furios dând cu pumnul în masă) Ei! Toți dorm!

Toți. Auleo! (au sărit în sus ca arși ciocnindu-se cu capetele unul de altul apoi au recăzut în aceeași letargie)

Groza. Aaaa! Dormiți D-voastră și eu mă chinuesc și-mi bat gura ca un prost. Extraordinar! Păi, atunci am terminat cu toate. Cu așa oameni s'a dus dracului și revista.

Ardeleanu. (tăindul) Na na na! Imposibil! Unde-s eu? ce pe mine mă uți?! I-ascultă aici:

De ce m'ați dus de lângă voi?

De ce m'ați dus de lângă boi?

Groza. (întrerupându-l enervat) Stai. Stai! Drept ai. rău a făcut cine te-a adus dela boi drept la noi, de-ai venit să-mi urlu aici așa ca lupii în codru?

Ardeleanu. Ce? Urlu eu? Bravo! Bine! Frumos îți stă! Asta ți-e răsplata! După ce că viu să-ți dau o mână de aju-

tor... îmi depun la picioarele voastre și a revistei vocea mea frumoasă, timbrul meu ales și auzul cel atât de fin, asta ți-e răsplata... La asta nu m'am așteptat odată cu capul... Așa ceva nu mi s' întâplat niciodată... Auzi Dle ! Știu că n'ai material pentru revistă și viu eu cu vocea mea...

Groza. Ei ce vrei să facem cu ea ?

Ardeleanu. Ce știi eu !.. Tu trebuie să știi.

Groza. Pune-o'n spirt ori la fum !

Ardeleanu. Cum ? Vocea mea la fum ! Mulțumesc ! Mulțumesc !

Groza. (către ceilalți) Acum să ne vedem de treabă. Ce putem face pentru numărul doi. (Căscături) Extraordinar !

Ardeleanu. Las că tot de mine o să te rogi să le dau totul. Ce vrei ! Oameni fără auz muzical. Dar eu n'aștept ca tine cereri timbrate. Iacă-l și dau... (A la Martha lui Verdi): Do Si Re Si... După mine :

Eu vă cânt o melodie	} Martha—Flotru aria servitoarelor — fals —
Că crepați de veselie	

Bulgăr. (somnror) Eu vă fac o epigramă.

Cu piper și cu păstramă...

Vexler Eu vă fac o poezie, să fac victime o mie !

Căliu. Eu va fac o elegie.

Să muriți de melancolie.

Boțiu. (cântând) Eu vă fac o schiță lungă luj
C'un măgar ce vrea să 'mpungă.

Potra. Eu nu știu ce-aș putea face.

Vexler. Drace ! (către unul care l-a bătut).

Groza. (cântând) Mergeți dar, că vremea-i scumpă

Să n'o pierdeți în zadar.

(tare) Scrieți ! Va fi ceva... extraordinar !

Potra. Hai să facem dintr'odată. } a cântat singur
O revistă minunată ! } apoi toți cu el.

Toți. Haidem ! Haidem ! Hai ! Hai !

Ardeleanu. (cântând sus și foarte fals).

Mergeți ! Mergeți ! Drum bun !

Groza. (a rămas la masă) Dar eu ce să scriu oare ?

Ardeleanu. Dar eu ce mă fac cu vocea mea ?

Groza. (surprins) N'ai plecat ?

Ardeleanu. Unde să plec ? Unde pot eu să mai merg ?
Nimeni nu mă înțelege. Nimeni nu-mi apreciază arta și talentul meu. Hei ! (oftând) Trăim vremuri crude. Războiul contra omului. dar mai ales împotriva muzicii... Și din acest război eu ies mereu învins... rănit... invalid... mort, auzi, mort...

Groza. Hei ! Eu ce pot să-ți fac ?

Ardeleanu. Poți, zău, zău că poți... Ascultă... Tu ești singurul care câte-odată mă înțelegi... Promite-mi că dacă facem vreo șezătoare o să învăț așa lucrurile ca eu să am o parte din program și o să cânt deci câteva arii din operele cele mai grele... Ar fi un punct formidabil, zău. Imi promiți ?

Groza Da. Cum să nu? Chiar voiam să te rog.

Ardeleanu. Ei bravo! Mulțumesc! Știam eu că tu mă înțelegi și că prețuești aptitudinile mele muzicale. Vezi, omului atâtă îi e greu până începe. Apoi merge bre... merge... Ei servus... servus... (iese cântând).

Gaudeamus igitur
Iuvenes dum suumus. .

Groza. Auleo! Bine că nu pot vorbi și măgarii adevărați! Cu vocea lor... (căscând) Ce haos în capul meu, D-le! Noapte, nu altceva! Par'că mi se întunecă și gândurile. . Ia stai D-le! Noapte... noaptea gândurilor! (se ridică brusc) Uite-o idee... (satisfăcut) O inspirație. Hahaha! Uite de unde sare iepurele! Iese o poezie! Ura! (incepe să se plimbe înfrigorat, cu gesturi largi).

În noaptea... în noaptea gândurilor... gândurilor... mele... mele... Apar... apar din (îmbrățișând umbra din sală) umbre... Apar din umbră... apar. (oprindu-se cu degetul la frunte). Ce apar, D-le, ce apar? Aha: stele... Apar din umbră stele mari (un gest exprimând această mărime). Și... și (se împleticește în mers). Ei, asta-i! nici pașii nu mă ajută... Da'n ciuda lor. Ia stai D-le! În ciuda pașilor.. Asta-i: Și'n ciuda pașilor... hoinari... mă duc... mă duce... mă mă... mă împinge... Nu! Mă, mă, mă poartă... Asta-i! mă poartă, mă poartă (plimbându-se mai agitat) mă poartă (s'a oprit brusc meditănd) Ce mă poartă, Dle, ce mă poartă? (meditănd). Fire-ar al... (înseninat) Firea? Firea? Firea! Păi sigur: Firea. Mă poartă firea... în, în... spre, spre... înspre, înspre... înspre Ele! Bravo! S'a făcut o strofă, s'a făcut o strofă! Ura! Ia s'o scriu eu repede că-mi fuge inspirația și-o uit... Repede! (își caută agitat creionul prin buzunare, dar nu-l găsește) Nu-i! Nu-i! Unde mi-oi fi pus creionul? Auleo! Imi fuge inspirația... fuge! (împlorând) Scuză muză, n'am țeruză! Da'n definitiv ia s'o 'nvăț eu pe de rost... Imediat o 'nvăț (se așează la masă și o recită repede bătând cu mâna tactul în masă) Ei, acum o știu, o știu!

Bulgăr. (a intrat neobservat radiind de fericire) Cum o știi? Imposibil! Abia acum a ieșit... caldă, călduță ca o go-goșe scoasă din cuptor. Nu se poate s'o știi.

Groza. Ce, omule, ce?

Bulgăr. Epigramă, bre.. nemaipomeni ă epigramă... cea mai nouă capo-d'operă...

Groza. Ei, atunci, hai citește-mi-o repede să nu-mi fugă inspirația (e mereu cuprins de tremur).

Bulgăr. Acu, acu... Ce te grăbești? Ce inspirație? Ia uită-te puțin încolo!

Groza. Dar ce s'a întâmplat?

Bulgăr, Nu se întâmplă nimic... Imi caut epigrama...

Groza. Ei! (întoarce capul recitând repede) În noaptea gândurilor mele... Apar din umbră stele mari (s'a oprit) Na, c'am și uitat... Extraordinar!

Bulgăr. (și-a scos batista și deslegând un nod a scos o fițuică de hârtie foarte mică) l'ascult-o: «Trompetele răsună» tango de Ion Vasilescu . . .

Groza. Extraordinar! Ești tăcnit?

Bulgăr. Stai D-le! Pe cealaltă parte . . . Uite-aici.

Epigramă. Unui ratat:

Tu 'nțelept numai în rate
Tot mereu te-ai arătat
Ai ajuns așa departe
Ca unii-ți zic: om ratat . . . Punct!

Groza. Ia dă-mi repede un creion!

Bulgăr. Cum? In loc să te amuzi, să-ți dai și tu părerea îmi spui simplu așa ca ăla: Ia dă-mi repede Danzigul și pace! Nemaipomenit! Și adică ce vrei cu creionul? Vrei să scrii tu alta mai bună?

Groza. Dă-l repede că-mi fuge inspirația. Am și uitat sfârșitul . . .

Bulgăr. Na mănca-l! Nu vrei să-mi mănci și epigrama . . . Să te 'ngrași și tu . . . Ori crezi că literații mor de n'au siluetă?

Groza. Fugi de-aici! Du-ți epigrama la tipograf până nu se răcește . . . Ce vrei? E extraordinară! . . . Nemaipomenită! Du te, lasă-mă 'n pace!

Bulgăr. Bravo, mon cher, bravo! Iacă fug! (a ieșit)

Groza. Na, că am și creion (răsfoind hârtiile de pe masă) Dar ce? pe fițuici de acestea! Vax! (observând un carton mare lângă geam se repede spre el) Uite aici document pentru manuscrisele celebre. (s'a așezat la masă) Ah! mi-a revenit inspirația (începe să scrie după ce înmoaie vârful creionului în gură. Se aud mai multe voci: o ceartă. Auzindu-i se grăbește cu scrisul. Au intrat Potra, Boțiu și Ghender. Potra agită în mână o foaie de hârtie pe care cei doi vreau să i-o ia)

Ghender. Dă-o aici! Dă-o! Nu te pricepi tu la cetit!

Boțiu. Mie mi-a dat-o. Mi-ai furat-o. Hoțule!

Potra. Ia mai sl'biți-mă! Eu sunt secretar aici.

Boțiu. Ghender. Dă-o! C'tesc eu! Eu!

Groza. Ce? ați înebunit?

Boțiu. Da am îne . . . Ce? Pe naiba! O nouă poezie.

Ghender. O nouă poetă . . .

Potra. Dela Oltea Doamna!

Groza. Ah! o-am ghicit! Ia citește-o . . .

Ghender. Nu! Lasă-mă pe mine!

Boțiu. Mie mi-a dat-o . . .

Potra. Ei! Ce mă interesează?!

Groza. Atunci dați-o aici!

Toți. Nu, nu, nu. Eu! Eu!

Potra. Tot eu o s'o citesc. Voi o să mă acompaniați. 1, 2, 3 Incepeți!

Boțiu, Ghender. Hai fie (imitând furtuna) Uuuuu!

Groza. (cu mâinile la urechi) Ce 'rsemnează asta?

Potra. (calm) Titlul, D-le, titlul . . . Uite colo nici atâta nu înțelegi!

Boțiu, Ghender. (incontinuu) Uuuuu!

Groza. Asta ți-e titlul? Asta-i urlătură de lup flămând . . .

Potra. Cum? Nu seamănă a furtună?!

Groza. Furtună?! Țasta-i titlul?! Uuuu! Atunci trebuie să fie ceva teribil.

Bulgăr. (intrând) Ce? S'a pornit furtuna D-le! Ia să mă car eu acasă, că de întârziu dela Seminar apoi mă spovedesc popii . . . Auleo!

Potra. (recitând turbat, după ce cu un gest dictatorial a curmat brusc glasul furtunii)

«Când a venit furtuna și 'n suflet mi-a pătruns
Atunci mi-am dat eu seama ce nenoroc m'ajuns,
Mi-a sguduit cetatea, de jos, din temelii,

(la apucat pe Boțiu de piept sguduindu-l)

Și dintr'odată toată, căzu, se năruî . . .

(I-a aruncat pe Boțiu atât de tare încât a căzut)

Boțiu. Auleo! Ce furtună, bă!

Bulgăr. Ia stai numai musiu! Uite-o nouă inspirație! . . . Iese-o epigramă!

Groza. Asta da! Bravo băeți! Bună poezie! Dar i-ați mulțumit poetei?

Potra. Auleo! La asta nu ne-am gândit.

Groza. Ei!

Boțiu. Hai c'o mai ajungem . . . A plecat cu ordul la internat

Ghender. Hai că vreau s'o văd încă odată. Ce vrei, o poetă?! Mare lucru D-le!

Bulgăr. Spuneți-i c'o taiu în epigramă! Hahaha!

Toți. Hrr! Deșteptule! (au ieșit)

Bulgăr. Hahaha! Ce furtună! Dar i-ascultă:

»Urmări nefaste-avu furtuna
Ce i-a adus poetei, cred
— [o cunosc] — o dezolare,
Căci văd c'a șters până și urma
Unui talent în desvoltare.

Asta-i epigramă! Hahaha!

Groza. Bravo! Ai tăiat-o! Hahaha! Extraordinar!

Vexler. (intră grăbit cu o hârtie mare de împachetat în mână) Tiii! Ce-am văzut, ce-am văzut! Inchipuiți-vă! Grozav, grozav ce interesant. Ei ce credeți?!

Bulgăr. C'ai ochi de văzut și cap de . . .

Vexler. Vax! Colegul nostru Titică, știți ăla care și-a scris în carnetul de identitate la rubrica născut . . .

Groza. Născut în casa bunicului său . . .

Vexler. Ei, ăla! L-am văzut.

Bulgăr. Și ce-i mă rog cu asta?

Vexler. Cum ce-i? Ah, adică da, nu v'am spus... Avea mă pe cap o pălărie... mare... mare ca fițuca asta... I-am trântit o epigramă.

Groza, Bulgăr. Epigramă?

Vexler. I-ascultați aici! Lui Titică care s'a născut (întinde foaia și începe să citească în vreme ce cei doi privesc curios) în casa bunicului său.

«Tu porți ca o emblemă pălărie,
Al bărbăției timpuriu simbol,
Păcat e că o lume 'ntreagă știe:
Purtându-o, totuși ești cu capul gol!»

Groza. Bravo! Bravo! Foarte bună!

Bulgăr. Ce bravo? Ce bravo? Asta-i nerușinare curată. I-ascultă mon cher Vexler... Cine ți-a dat drept să scrii epigrame?

Vexler. Ce? Hahaha! Te-oiu întreba pe tine nu?!

Bulgăr. Da! Eu sunt epigramistul revistei! Eu am exclusivitatea epigramei aici! Scurt!

Vexler. Tu? Hahaha! Dar exclusivitatea prostiei n'o ai tot tu? Hahaha!

Bulgăr. Ce?... Nu!...

Vexler. Și-acum te pomenești că mi-ai dedicat și mie o epigramă... o capo-d'opărită!

Bulgăr. Aha! Crezi tu că nu. Așteaptă numai să vezi. Ce crezi? (începe să caute agitat printre cărțile din nedespărțita geantă) Te-am cruțat eu pân'acum, dar obrăznicia n'o iert. Nu! Scurt! Te taiu... dintr'o lovitură te desființez pe tine și toată poezia ta. I-ascultă mon cher: (începe să o citească repede de tot).

Vexler. (oprindu-l) Stop! Stop! Ce, crezi că răspunzi la Latină?

Bulgăr. Aha! Te faci că n'auzi! Pricep. Uite că ți-o citesc din nou: rar, răspicat... și pipărat:

»Ca să fii și tu 'ntre alții
Strofe-ai scris visând, trofee; — punct virgulă —
Ce păcat! — semnul țipării — din focul Muzei
Tu n'ai prins nici o scântee.« Punct. Asta-i!

Vexler. Ee! Eu n'am prins nici o scântee! Hahaha! Dar cum era să prind?! Ai prins tu! Sigur că da. Ți-au intrat scân-tei la cap. Uite cum arde! Foc! (vărându-și mâna în părul lui) Incendiu! Incendiu!

Tipograful. (intrând nervos) Ce-i asta Domnii? Oprit tot mașina. Nu poate lucra!

Groza. Ați văzut? Extraordinar, ce trăzniți!

Tipograful. Așa-i inspirații (a ieșit).

Iezan. (intrând) Aa, salutare luminoase genii, salutare! Știți ce s'a întâmplat?

Toți. Nu știm.

Iezan. Am scris și eu ceva... ceva, dar am scris.

Tofi. Ce Iancule, ce-ai scris ?

Iezan. Ceva. Să vedeți cum Astăzi viu dela școală... Mânc și mă apuc de algebră... încep... încep să învăț... învățam o lecție... o lecție... Ce lecție ?

Groza. Aia cu X și Y.

Iezan. Aia-i ! Și învățam, dar nu mergea ; atunci mă pun să dorm : nici așa. Atunci ce să fac ? Mă pun să scriu... Și scrisul merge, merge.

Bulgăr. Hai, spune-odată, ce-ai scris !

Iezan. Ce să scriu ! Mare lucru... o epigramă.

Groza, Vexler. Epigramă ? !

Bulgăr. Și asta ? Nemaipomenit ! Toată lumea scrie epigrame, toată lumea... Măi, mă nenorociți, îmi furați pâinea... Da ! Imi furați pâinea.

Iezan. Stai, bre, că asta nu-i din ale tale. Nu-i capod'operă d'aia. Cum să fie ? Asta-i dedicată lui Titică, colegul care a voit să meargă la liceul militar, dar a fost .. a fost lăsat la vatră

Vexler. Aha ! La examen.

Iezan. Asta-i ! I-ascultați (își caută epigrama prin buzunare, dar n'o găsește ; o află totuși pe o hârtie lungă întășurată sul și pusă pe ureche). Uite Dle că s'a urcat la cap.

Groza, Vexler. Hahaha !

Iezan. »Te vedeai Titică defilând pela paradă,
Imbrăcat în ofițer și cu sabie de-oțel ;
N'ai fost însă făurit pentru ceea ce-ai gândit,
Căci un medic raritate (examenul) te-a adus
[la realitate«.

Groza. Bravo ! Foarte bună !

Bulgăr. Nemaipomenit ! Asta-i epidemie curată ! Boală fără leac !

Vexler. (desfăcându-și agitat hârtia cea mare) Stați, stați ! Mi-a venit o idee teribilă (a scos un creion începând să scrie agitat).

Tofi. Ce ? Ce ?

Vexler. O altă epigramă.

Bulgăr. Epigramă ! Nemaipomenit !

Vexler. Cui credeți c'am dedicat-o ?

Groza—Iezan. Lui Titică.

Vexler. Păi sigur că da : Lui Titică—Titel !

Bulgăr. Asta-i Auzi Dle subiecte de inspirație : (măimutărind) Titică—Titel ; Mititică—Mititel ; Scopurcică—Scopurcel, Etcetera—Etceterel ! Ei !

Vexler. Bulgărică—Bulgărel !

Iezan. Stai, stai ! O idee mai grozavă. Stai măi Bulgăr că-ți arat eu să ne mai teorizezi. Ascultă pe a ta Bulgăricele !

Bulgăr. Indrăznești să mă și insulți ? ! Aa !

Iezan. Doamne ferește, ci :

»Câți ocnași nu mor în ocne
Striviți de bulgării de sare
Avem și noi un »Bulgăr« Doamne
Ce ne stivește 'n epigrame... amare.«

Bulgăr. Vă strivesc, da, da, vă strivesc — Adică tu nu poți fi strivit, sigur că nu.

Să te strivesc dragă Iezane
E imposibil: nu poți fi strivit,
Căci de când scrii epigrame
Ești tot: »spirit« — punct. Te-am tăiat! Scurt!

Vexler. Acum gata. Să v'o citesc pe-a mea.

Bulgăr. (măimutărind) Să ne-o citești pe-a ta.

Vexler. Da sigur! Vă amintiți voi când pe Titică.

Bulgăr. Titică!

Vexler. L-a durut măseaua și l-am trimis la dentist. Deci: Titică la dentist.

Bulgăr. Titică la dentist! Asta-i! Titică la bae, Titică în avion, Titică la masă, Titică sub masă, Titică în bancă, Titică sub bancă, Titică cu Titică, Titel cu Titicel, Titică 'n sus, Titică 'n jos, Titică la Dracu, Titică la măsă, Titică peste tot, Titică, Titică, Titică, etc. etc.!

Vexler. Ți-am spus: de suferi de vreun dinte

Să-l tragi că nu te-o mai durea,

Iar tu ca un băiat cuminte

De-atunci mereu »tragi la măsea«.

Iezan. Bravo! Asta-i și mai bună!

Bulgăr. Bravo? Nemaipomenit! Imi dau demisia.

Groza. Extraordinar! Mi-a venit o idee bombastică.

Tofi. Ce idee?

Groza. În numărul doi al revistei noastre publicăm o epopee.

Tofi. Epopee?

Groza. Da. Dlor! Trăim momente solemne. Sub ochii noștri o nouă epopee ia ființă. Extraordinar! Epopeea viteazului Titică: Titiriada!

Vexler Iezan. Titiriada! Ura! Trăiască Titiriada!

Bulgăr. Ce Titiriada? Ce? Țâcniada!

Vexler Vax. Glasul Bulgărelui sfârmat în pustiu! Titiriada. Asta-i! Și noi teribilii autori: Eu Homer...

Iezan. Și eu Vergiliu...

Vexler Iezan. (cătrea Bulgăr) Hâr! Titiriada Titiriada!

Bulgăr. Ce Titiriadă! Ce Trăzniadă! Cu astfel de epigrame. Dar ce-i aia: epigramă fără unitate de loc, timp și acțiune? Hai? (A traversat scena cu pași puternici oprindu-se în mijlocul lor și așteptând sfidător răspunsul).

Tofi. Hahaha!

Vexler. Unitate de loc, timp și acțiune la epigramă! Cât ai la limba română?

Iezan. Și apoi noi avem în Titică toate unitățile.

Bulgăr. Ce aveți? Și-apoi voi nu știți că după adevăr epigrama nu este altceva decât tot o epopee lungă, lungă... adică nu, scurtă, concentrată?

Vexler. La marină.

Toți. Hahaha!

Bulgăr. Ce-i asta? Hăhăhă! Altceva nu știți. Hă!

Călin. (a intrat cu pardesiul pe el, cu gulerul ridicat, cu părul vâlvoi). Ei, dacă nici asta nu vă place, am terminat.

Bulgăr. Nici n'ai început!

Călin. (transfigurat)

Te-ador, iubita mea, te-ador, (a căzut cu sgomot în genunchi; toți se apleacă spre el)

Te-ador cu dor și mor de dor.

Bulgăr. Moare de dor!

Te-ador mai mult ca pe oricare
Mai mult ca felul de mâncare
Care-mi place cel mai tare.

Toți. Oare care?

Călin. Mai mult ca sosul de urzici.

Bulgăr. Urzici!

Călin. Ei, draga mea, ce zici?

Toți. Hahaha!

Călin. Ce râdeți! Nici asta nu e bună? Nu?

Toți. Hahaha!

Călin. Ei, faceți voi alta mai bună; Mai bună eu nu pot Gata! Am terminat! Imi dau demisia din poezie. S'a sfârșit! Irevocabil! Veți veni voi să vă rugați de mine, dar la mine nu merge, nu, nu! nu! Adio! Adio! (a ieșit)

Toți. Hahaha! (Groza a intrat în tipografie)

Bulgăr. Asta-i nemaipomenită! Hahaha! Mi-a trecut toată supărarea. Scrieți, Dlor, epigrame, scrieți! Să scrie toată lumea, că tot iese paiul deasupra apei... și eu tot is paiu din cap până'n picioare (s'a exprimat prin gesturi inversate; de afară se aude »Somnoroase păsărele« cântat de mai mulți peste care se ridică vocea falsă a lui Ardeleanu) Serenadă?! Asta-i minunat! Servus co'egilor epigramiști! Știți ce? Tot facem epopeea aia. Tu Homer, tu Vergiliu și eu... Eu! Asta-i: Noi, cei trei mușchetari, autori, inspirați, epopeiști, epigramiști, etc., etc. (s'a așezat între ei, s'au luat la braț traversând scena; în partea celalaltă s'au oprit, au desfăcut hârtia cea mare a lui Vexler, au pus-o jos, așezându-se și ei în genunchi și studiind-o).

Iezan. Dar serenada? Hai s'o primim. N'avem luminări da'n definitiv e un măgar acolo care trebuie aranjat (a luat cartonul pe care-și scrisese Groza poezia și l-a aruncat pe fereastră).

Ardeleanu. (de afară) Auleo! (prin dreapta reintră Groza, prin stânga au intrat alți în grup: Potra, Ardeleanu, Ghender și

alții; în mijloc Pop cu acordeanul. Potra ține pe brațe maldărul de capo d'opere).

Potra. (punând hârtiile pe masă) Uite-aici operele noastre!

Gr. za. Aa! Bravo! A ieșit numărul doi. Extraordinar! În plus avem ceva teribil. O surpriză.

Toți. Ce surpriză?

Groza. Publicăm o epopee!

Toți. Ce epopee?

Groza. Epopeea colegului nostru: viteazul Titică: Titiriada.

Toți. Titiriada! Ura!

Groza. (arătându-i pe cei trei) Uitați aci: teribiii autori.

Toți. (privindu-i cu uimire) Șoarecii!

Groza. Ce șoareci! Autori! Veritabili: Homer, Vergiliu și... și ăla! Voi fiți trubaduri acum. Uite îl aveți cu voi pe Jean Kiepura (Ardeleanu), colo (Pop) Iohan Strauss și... și voi. Toți laolaltă compuneți și cântați un imn celebru închinat Titiriadei.

Potra. Il și știm! E poveste veche. Haideți: Imnul lui Titel-Titică.

Cor și acordeon: Mă recomand Titel

Titel supărăciosul

Erou de epopei

Ce face pe răiosul, etc.

(Groza s'a urcat pe un scaun dirijând cu gesturi mari).

Călin. (intrând agitat, dar vesel, ținând în mână cartonul pe care Iezan îl aruncase pe fereastră) Stați! Stați! Ura! Acum ori niciodată, dă-mi muză altă soartă.

Bulgăr. Să-ți dea.

Căli. Fraților! Am făcut în sfârșit și eu o poezie genială.

In noaptea gândurilor mele

Apar din umbră stele mari

Și 'n ciuda pașilor hoinari

Mă poartă firea înspre ele.

Groza. (care a clocotit tot timpul se aruncă de pe scaun spre el smulgându-i cartonul din mână) Hoțule! Mi-ai furat poezia!

Bulgăr, Vexler, Iezan. (repezindu-se să-și strângă hârtia cea mare care o lăsaseră jos) Hai s'o ascundem să nu ne fure epopea.

C O R T I N A

ACTUL III.

Acelaș decor de totdeauna. Mai multă desordine. La masă un singur scaun.

Groza. Nu se poate! Imposibil! Exclus!

Ardeleanu. (agitat) Cum nu se poate? Ce imposibil? De ce exclus?

Groza. Înțelege că șezătoarea aceasta de duminică însemnează totul pentru noi. Degeaba mai scoatem și acest număr de 64 de pagini sau știu eu cât, de geaba, dacă șezătoarea nu reușește nimeni nu ni-l mai citește. Ce vrei să-ți fac? Cu behăitură ca asta ne facem de râs. Ne flueră galeria.

Ardeleanu. Ce galerie? Galeria nu înțelege nimic! Dar dacă nici tu nu mă înțelegi și trebuie să înțelegi... Ascultă aici... să mă pupi nu alta.. și tu zici că nu-i frumos! (cântând teribil de fals)

Dragă mi lelița 'naltă
Hai diri di di di di
Că-mi dă gura peste poartă
I iu iu iu i i i!

Groza. Auleo! Țsta ți-e cântecul? Extraordinar!

Ardeleanu Extraordinar! La tine toate-s extraordinare! Extraordinar! Altceva nu știi! He! Las' că o să vezi tu și altceva! Las' numai! He să alerg la Dl profesor și de-o avea și D-lui o voce ca a mea și un auz muzical ca al meu, trebuie să mă înțeleagă. O să vezi că tot o să cânt la serbare. Na! O să cânt să știu de bine că o să crepi de ciudă. Ei ce vrei, acum nu mă mai poți înțelege Știam eu că îndată ce mă urc c'o treaptă mai sus, nu-i chip să mă înțelegi. Eh! Așa a pățit și Jean Kiepura la început! Dar dacă el și-a zis că »Aller Anfang ist schwer«, adică »Am o voce de fier« și cu asta a învins de ce să nu zic și eu și să înving? Ah, dar tu nu înțelegi ce înseamnă în muzică, că adică să învingi. Inseamnă, bre, să te urci pe portativ, să stai pe cheia sol să ieși gama re minor în mână și să-i tragi o melodie: (cântând fals, bine n'țeles)

Supărat ca mine nu-i, mă
Numai puiul cucului
Când îl lasă mama lui
In mijlocul codrului. (a ieșit)

Groza Greu lucru, Dle, să te n'țelegi cu atâția! Aici unul, colo altul... și mai e și tipograful ăsta. Auleo! (a intrat în tipografie)

Ardeleanu. (reîntrând) Unde mi-oiu fi pus diapazonul Dle? (l-a cântat zadarnic) Nu-i! mi l-a furat ăsta. Extraordinarul! Dar nu-i nimic. Așa a pățit și Jean Kiepura: Și-a pierdut diapazonul și n'a știut ca să dea tonul, dar și a zis »Aller Anfang ist schwer« și l-a găsit. Eu văd că nu-i chip să-l gășesc. Ei, dar e o deosebire și între noi.

Mi-am pierdut diapazonul și totuși știu ca să dau tonul.

Tonul cu diapazonul
E ca omul cu paltonul
Nu e om fără palton
Nici palton fără de om
Dar eu știu să dau un ton
Chiar fără diapazon...
Și-apoi zică lumea orișice
Eu tot cred în vocea mea.

(a ieșit); după o pauză intră Chișiu și Ghender).

Chişiu. (înfocat) adică cine ți-a spus ție că o să reciti tu la șezătoare și nu eu ?

Ghender. Dar ție cine ți-a spus ?

Chişiu. Cum tu și adică cum eu ?

Ghender. Adică de ce tu și nu eu ?

Chişiu. De ce nu tu și eu ?

Ghender. Adică ? Tu și eu ! Amândoi ! Asta-i !

Chişiu. Sigur : amândoi ! Ura ! Amândoi !

Groza. (întrând) Noroc băieți. Ei, cei mări ?

Ghender. Chişiu. Recitarea !

Groza. Aha ! Pentru Duminecă. Dar care recită ? Eu n'am vorbit cu amândoi.

Ghender. Chişiu. Recităm amândoi.

Groza. Cum ? Amândoi ? Dar e imposibil. Nu permite programul. Așa mi-a spus Dl. profesor. Nu se poate.

Chişiu. Atunci recit eu. Am o poezie splendidă !

Ghender. Cum nu ! Recit eu. A mea-i și mai potrivită !
Uite c'o și spun ..

Chişiu. Nu se poate ! Ascultă-mă pe mine.

Ghender. Adică de ce nu eu... Eu am talent mai mult... și-apoi eu am mai recitat aia : La Vlahuță poezie de Gh. Icoană.

Chişiu. Și eu... Eu am recitat : La Pașa vine-un bihorean.

Groza. Stați Dlor că m'ați îmbătut de cap.

Chişiu. Ce să stăm ! Ascult-aci : (recită exagerat) Horia :
De jos...

Groza. Ia stai ! Autorul ?

Chişiu. Aha ! Aron poezie de Horia Cotruș...

Ghender. Hahaha ! Habar n'ai ! Ascultați aici : (recită foarte sentimental — foarte exagerat) :

Lasă-ți lumea ta uitată.
Și te dă cu totul mie
De ți-ai da viața toată
Nime 'n lume nu ne știe.

Chişiu. Fugi de-aci că nu știi.

— De jos tea-i ridicat, drept, pietros, viforos.

Ghender. Nu ! Lasă-ți lumea ta uitată.

Chişiu (deodată) De jos te-ai ridicat...

Ghender. Vin cu mine rătăcește... Pe cărări cu cotituri.

Chişiu. Ai despicat în două. (sărind spre Ghender care de frică a fugit în camera cealaltă, în tipografie). N'o să taci !
Acu o iau d'a capo că de asta am scăpat : Horia !

Ghender. (întrând cu un măturoiu) Îți arat eu ție, să-ți bați joc de talentul meu dramatic-artistico-recitativ ! Stai numai !

Chişiu. Auleo ! (a ieșit pe ușa cealaltă).

Groza. Cum ? Ai îndrăznit să introduci aici corpuri deli-cte ? ! Unde ți-e permisul de purtat arme ? Ieși repede până nu chiamă ăla poliția.

Ghender. Auleo ! Așa-i ! (a fugit înapoi).

Groza. Extraordinar ! Extraordinar !

Chișiu. (vârând capul pe ușă) De jos te-ai ridicat... La Sarmisegetuza stă mândrul Decebal. . La Pașa vine-un bihorean.

Ghender. (la fel) Cobori în jos lucefăr blând... Lasă-ți lumea ta uitată (Apoi amândoi de-odată într'o hărmălaie infernală).

Groza. Ia mai slăbiți-mă cu prostiile ăstea ! Ce-mi tot lătrați aici. (Ei continuă mai înflăcărați) Extraordinar, asta-i prea mult ! Ei, bine ! Am terminat ; nu mai punem recitare în program. Gata ! Bonjur, mersi, finis ! Punct !

Ghender. Chișiu. (s'au repezit în mijloc) Cum ?

Groza. Fără recitarea mea ?

Ghender. Eu cu talentul meu ? Să rămân pârlit ?

Groza. Pârliți, nepârliți, nu contează ! Am treabă ! (a ieșit)

Chișiu. Asta-i culmea ! Ce se grozăvește ăsta așa ? Dar ce crede el ? Se joacă cu mine ? Ei las că ți-l aranjez eu !

Ghender. Ce vorbești nehalitule... pârlitule. Ia mai lasă gura, că tu ai fost măgaru... De nu mă opria el apoi să știi că... mătura aia. .

Chișiu. Ce ?

Ghender. Iți ologeam șalele... te măturam.

Chișiu. Pe mine ? Auzi obrăznicie ! Ei, (se repede spre el ; acesta fuge ; au fugit amândoi ghiontindu-se).

Boțiu. (intrând cu un teanc enorm de hârtii sub mână) Ei, drăcie ! ăștia-s nebuni ! Cât p'aci să scap carnețelul ăsta... Im împărtășiam bre fițuicile... cât p'aci, cât p'aci...

Groza. (intrând) Auleo ! Ce-i cu protocolul ăla frate ?

Boțiu. Ce protocol, bre, ce protocol ? E cea mai nouă operă a mea D-le. Pe legea mea, cea mai nouă... Mă mir că nu pomeniște nimic, absolut nimic »Universul literar« de astăzi că doar e lucru știut, bre, că oamenii ăștia mari, scriitorii, noi adică, suntem spionați, pas cu pas și n'apuci să-ți ascuți bine creionul și te-ai pomenit cu un articol. Azi unul, mâine altul și hopa te-ai pomenit celebru... Tiii, dar nu știu ce mă doare mâna asta așa...

Groza. Ci pune-odată omule magazia aia de hârtie jos.

Boțiu. Ce magazie D-le, ce magazie ? Operă curată, bre, originală, proprie, a mea, personală...

Groza. Dar spune-mi odată ce-ai acolo ?

Boțiu. Ei, ce să fie ? Știi oamenii ăștia mari, scriitorii, adică noi, scriu, cum să zic, scriem, când începem să scriem, dela începutul inițial, prima dată, pentru prima oară, se introduc, se lansează, adică debutează, adică eu a doua oară după începutul dintâi cu o, cum să zic, o schiță.

Groza. Schiță ? Ei bravo ! Chiar asta ne lipsește. Și ce fel de schiță ?

Boțiu. Nu-i nu știu ce. Un fleac de 800 de pagini.

Groza. 800 !!!

Boțiu. Iacă ți-o și povestesc, scurt, ca ea : O pisică din greșală și-a mâncat coada.

Groza. Nu mă 'nebuni! Extraordinar! Asta... ai furat-o din Familia.

Bofiu. Ce vorbești, D-le! Asta-i originală, proprie, a mea personală. Ei! Bun! Și-a mâncat coada și șoarecele a fugit...

Groza. Ce șoarece, D-le?

Bofiu. Ei, aci-i interesantu. Aci-i desnodământul tragic, miraculos, mistic și cum să zic: tare. Șoarecele pe care-a vrut să-l prindă.

Groza. Asta-i filosofică al dracului. Nu mai înțeleg nimic.

Bofiu. Ce filosofică, D-le?! Filosofie curată! 800 de pagini. L-am tăiat și pe englezul ăla... cum îi zice? Kant-La-place. Să vezi D-le teorii filosofice.

Groza. Extraordinar!

Bofiu. Apoi psihologia. Să vezi, D-le, psihologia pisicii. Metoda lui Freund aplicată la pisici. Adică cum se întâmplă că o pisică își mănca coada? Avem 8 categorii de mâncare a cozii. Unul: când din greșală, coada se nimereste să intre în gură. Doi: când fără intenții agresive premeditate, gura se nimereste pe coadă. Trei: când șoarecele scapă din gura pisicii și fuge spre coadă. Patru: când își confundă coada cu șoarecele după care aleargă în vis. Cinci: când la asediul îndelungat al unei cetăți, șoarecii sunt mâncați de oameni Șase:

Groza. Destul, destul! Ce, vrei să devii călăul cozii de pisică?

Bofiu. Ei n'a să-ți fac pe plac, și să trec la chestie. Știi asta se petrece...

Groza. Care asta?

Bofiu. Acțiunea asta palpitantă... se petrece cam pe la Paști și d'ăia vreau s'o pun în numărul ăsta de Crăciun.

Groza. Ei, asta iar n'o înțeleg.

Bofiu. Păi știi că omul face iarna...

Potra. (întrând) Baie și vara înghețată.

Bofiu. Auzi vorbă! Nu Dle! Numărul 1 a fost primul numărul 2 Nr. poeziei și acum vine.. filozofia.

Potra. Tiii! Ce deștept!

Groza. Ce? Asta ți-e lucru nou?

Potra. Doamne ferește! Vechiu de s'a tocit...

Bofiu. Ia slăbește-mă cu complimentele ăstoa. Ei, se publică?

Groza. Imposibil! 800 de pagini!

Bofiu. Imposibil? Dar mă insultă. 800 de pagini! Dar ce-are a face? O operă de valoare merită să fie publicată, fie și 100.000 de pagini. Auzi vorbă! Mă nedreptățești. Asta-i insuportabil! Dar fie Oamenii mari sunt făcuți să sufere și să rabde. Iacă rabd! Nu te-aș mai răbda! Îți fac plăcerea și-ți caut un fragment. Am unul potrivit despre lungimea cozii. Stai că-l caut (se așează jos răsfoind).

Groza. (c tre Potra) Ei ce vești mi-aduci Dle secretar?

Potra. Așteaptă, ai răbdare! Îți spun. Dar fii tare! Nu fi slab de inger. E veste grea...

Groza. Hai spune, spune-odată !

Potra. Fie, dacă vrei : N'avem nimic, nimic pentru revistă, absolut nimic, dela nimeni, nici măcar o biată poezioară...

Groza. (speriat) Cum ? Nimic !! N'avem material ? Dar asta-i extraordinar ! Asta însemnează faliment.

Bofiu. (calm) Ce vorbești, Dle ? (sculându-se) Dar pe mine m'ai uitat ? Unde-s eu ? 800 de pagini ! Na ! Nu-ți trebuia. Acum iată că tot la mine trebuie să te întorci, să te rogi de mine ; dar nu-i nevoie. Un suflet caritabil nu așteaptă rugăminți când e vorba să facă o faptă mare. Uite: îți dăruiesc opera mea, capo-d'opera. Fă ce vrei cu ea ! Taie-o ! spintec-o ! dar scoate revista !

Groza. (cu un gest de refuz) Epopeea cozii de pisică...

Bofiu. Ei, ce vrei ?

Groza. Un glonț în cap !

Potra. Vax albina !

Vexler. (intră răsufând din greu) Auleu ! Ce-am alergat ! Ca un nebun ! Colosal ! Domnilor, norocul mi-a căzut în față din senin, adică ne-a căzut la toți. Am pus mâna pe o colecție de populare admirabile.

Groza. (înseninat) Ura !

Vexler. Iată floarea cea mai frumoasă :

BCU Foaie verde (coada vacii) Library Cluj
Mărg cătanele pă ștrec,
Aș mânca zăpadă friptă
Da mă tem că mă înec.

Tofi. Hahaha !

Groza. Extraordinar ! Iti bați joc de mine ! Iti bați joc de noi de toți. Dar asta ?

Tofi. Hahaha !

Groza. (fierbând) Uite-acolo ! Și ei mai au chef de răs. Extraordinar ! Ce-i cu voi astăzi ?

Bulgăr. Ei, bravo ! Vă certați ca'n târgul de pipărci ; ori ce strigați așa ? Auzi vorbă ! De ce să strigați voi ? Lăsați-mă să strig eu ! : Fraților ! Nemaipomenită inspirație ! L-am dat data și pe ăla, cum îi zice ? Cuza, Crevedia, Rossetti, Magistral, Mistral, Juvenal, etc., etc. O epigramă, hhm !

Groza. Insfârșit ! Unul cu toate mințile !

Bulgăr. (către Groza) Asta ți-e dedicată ție.

Groza. (revoltat) Mie ? Ce și tu te repezi la mine ?

Bulgăr. I-asculță :

«Să-ți vezi de carte, dragul meu,

Ți-au spus-o mulți, ți-o spun și eu».

Groza. Ei, drăcie !...

Bulgăr. «Tu ascultător le-ai dat dreptate

Și silitor te-ai... pus pe carte».

Tofi. Hahaha ! Ce l-ai tăiat !

Groza. (plimbându-se agitat) Extraordinar! Dar ce-i cu bătaia asta de joc? Toate focurile se aprind astăzi în părul meu. Grozav!

Călin. (intrând foarte agitat) Am terminat! Am terminat! Nu mai scriu poezii niciodată! Imi vine să turb! Imi vine să mor! Imi vine să strig: (ridicând brațele în sus) Ajutor Homer! Ajutor Dante! (sărind în sus) Ajutor Shakespeare! Arta este boicotată, sabotată, spintecată, prigonită, izgonită, afurisită.. nimicică!

Bulgăr. Etcera! etcetera!

Călin. Auzi, D-le să mi dea mie 3 la Latină...

Boțiu. Doi merita!

Călin. Ce? Când îi spun clar ca apa tulburată de furtună...

Potra. Apă clară!

Călin. Domnule profesor! Scuzați-mă! Iertați-mă! Grațiază-mă! Ieri n'am putut învăța, n'am putut (agitat, tare) N'am putut și gata, n'am putut! Ei, ce mai vreți? N'am putut și pace!

Bulgăr. N'ai putut!

Călin. Am comis o poezie, o elegie formidabilă, o perlă, s'o mănânci nu alta I-ascultați:

Cerul noaptea plin cu stele
e frumos ca și o piele

cu bășicile de răie
presărate peste tot;

Tofi. Hahaha!

Călin. Luna par'că-i o lămâie
tocmai bună de compot.

Bulgăr. Compot!?

Călin. Sufletul meu e stafia
care-aleargă zile 'n șir
ca să cate-un hoit de câine
răposat în cimitir.

Tofi. Hahaha! (către Groza) Te-a ars! Te-a întrecut!

Groza. Nemaipomenit! Extraordinar! Dar bătaia asta de joc?....

Pop Aurel. (intrând) Un nou vals mai celebru. (a început să cânte «Bătuta» — «Tot pe loc»).

Tofi. Hahaha!

Groza. Vals? Original?! Extraordinar!

Tofi. Hahaha!

Groza. Și voi mai râdeți încă?! Dar ce s'a întâmplat? Asta-i insuportabil! Inebunesc!

Chișiu. (intrând grăbit) Nenorocire! Nenorocire!

Tofi. (speriați) Ce e? Ce e?

Chișiu. Acum vin dela liceu, dela Dl. Director. Ne-a nenorocit! Nu ne mai dă voie să facem șezătoarea de duminică. S'a anulat! Definitiv! Gata! S'a sfârșit! Nu știu de ce, dar s'a sfârșit, irevocabil — așa mi-a spus — s'a sfârșit!

Tofi. (au rămas nedumiriți)

Groza. (după o clipă de înmărmurire) S'a sfârșit? S'a sfârșit? Numai putem face nimic? Ne-a tăiat creanga de sus picior, avântul cu care ne repeziam să ne arătăm în public frumoasele noastre talente . . .

Bulgăr. Și genii.

Groza. Adică suntem puși cu botul pe labe! Pârliți! Ei, bine, sfârșit să fie! Să sfârșesc și eu! Demisionez din toate posturile »preainalte« ce le dețin aci. Gata! (Incepe să scrie agitat! Demisie! Demisie! Irevocabil! Demisie! Punct!

Tofi. Ce? Cum? Atunci noi?

Groza. (repede) Voiu demisiona. Nu! Demisionez. Nu! Am și demisionat! Asta-i!

Tipograful. (intrând cu câteva foi în mână) Poftim. Trei foi de corectura. Gata tot. Terminat tot manuscrisul. Abea avem 3 pagina. N'avem material!

Groza. Na material? (către Boțiu) Ia dă-mi capo-d'opera aia.

Boțiu. Na, asta-i, știam eu. (i-o dă încântat)

Groza. (luând teancul de hârtii și aruncându-l după tipograful care fuge speriat) Na material! (toate foile s'au resfirat).

Boțiu. (a sărit disperat să le culeagă) Auleo, m'ai nenorocit! Mi se încurcă categoriile!

Groza. Și cozile de pisică. Adio tipografie! Salutare bandă! Salutare! (s'a repezit spre ușă, dar inspirații l-au ajuns din urmă apucându-l de veston, de pantaloni, de mâneci, care de unde poate)

Vexler. Stai! am o poezie bună, foarte bună (a scos-o)

Groza. (s'a oprit o clipă) Șii? (voește s'o șteargă, dar e ținut) Salutare! Salutare! Salutare!

Bulgăr. Stai! Zece epigrame! Nemaipomenite, zău! (le-a scos)

Groza. (același joc) Zău! Nu-i destul! Salutare! Salutare!

Potra. Stai! Un fragment de roman. Grozav! (i-a scos)

Groza. (același joc) Nu mă 'nebuni! Salutare!

Boțiu. Stai! O schiță scurtă. Pe onoarea mea! 15 pagini (a scos-o)

Groza. (același joc) Ei, asta-i! Noroc!

Călin. Stai! am și eu o poezie. Dacă nu ți-o plăcea să-mi frângi mie gâtul.

Groza. Zău?? (s'a oprit)

Tofi. Zău!

Pop. Stai că am un vals colosal! Să mor dacă mint!

Groza. Dacă-i pe-așa rămân.

Tofi. Bravo! Ura!

Chișiu. Și eu îți recit o poezie, știi: Horia.

Groza. Nu, nu, nu! Am uitat! Șezătoarea de duminică! S'a dus! Mă duc și eu. Demisie! Irevocabilă! Salutare! Salutare! (L-au apucat din nou)

Chișiu. Stai, omule! Am o veste extraordinară!

Groza. Atunci stau s'ascult: dacă-i extraordinară.

Chișiu Șezătoarea se face. Am mințit!

Groza. Ce ? Se face șezătoarea ? Se face ?

Chișiu. Sigur că se face și eu voi recita o poezie. Așa-i?

Groza. Sigur că tu ! Sigur că da ! Se face șezătoarea ! Se face șezătoarea ! extraordinar ! Ura ! Avem material pentru revistă și se face și șezătoarea. Ura ! Retrag demisia ! Irevocabil ! Extraordinar ! (a venit la masă rupând hârtia pe care scrisese)

Bulgăr. Pardon, mon cher, pardon. Mai avem o chestie...

Toți. Da, da... O chestie !..

Groza. Ce chestie, D-lor, ce chestie ?

Bulgăr. Ascultă mon cher, cu ce drept ne-ai insultat pe toți subsemnații, prezenți și de față, făcându-ne măgari de povară, broaște de salon, viermii cărților netăiate ?

Groza. Cine ? Eu ?

Vexler. Că nu știm scrie un rând ca lumea, că habar n'avem de nimic, că tu ne corectezi la tipografie greșeli de clasa doua primară, etc., etc. . Noi am venit aci ca numai în ciudă să-ți arătăm că ai dreptate, că adică noi nu știm scrie decât prostii. Ai turbat de necaz. Ai avut noroc cu demisia ceea de a trebuit să-ți dăm adevăratele opere noastre de valoare. Altfel...

Bulgăr. Și acum când ți s'a împlinit cheful, D-le musiu, noi rămânem tot măgarii de povară, tot broaștele de salon, viermii cărților netăiate, noi blegii, pârlitii, neciopliții și neisprăviții. Toți trașii, împinșii etc., etc.

Groza. Dar asta-i extraordinar ! Ați băut gaz cu toții ?

Ardeleanu. Hahaha !

Potra. Ce râzi ca măgarul, mă ?

Ardeleanu. Hahaha ! Măgarul nu râde ; măgarii se uită la mine. Eu râd de ei. Hahaha ! Ce v'am păcălit ! Ce v'am mințit ! Hahaha ! Pe toți în frunte cu geniul epigramei, regele poeziei și împăratul schiței. Hahaha !

Groza. Cum ? Tu ai fost mișelul ?

Toți. Huo ! Pe el ! Ciocarica ! (ii aplică legea)

Ardeleanu. Auleo ! Auleo ! M'ați nenorocit. Sărac de mine ! Și pe deasupra nici nu cânt duminecă. (A intrat Ghender) Auleo !

Groza. Cum nu cânți ? Cine ți-a spus ? După atâta suferință. Ce vrei ? suferința inmoaie inima.

Ardeleanu. Și întărește sufletul muzica... Ah ! Bravo ! Ura ! Știam eu. Păi nici nu se putea altcum. Bravo ! Am calea succesului deschisă ! Cu vocea mea. (cântând fals) Păi, zică lumea orișice, eu tot cred în vocea mea.

Chișiu. Și eu când o să recit »Horia« las sala în extaz : »De jos te-ai ridicat, drept, pietros, viforos. (a uitat ; se frământă și nu-și aduce aminte)

Ghender. Cum ? Adică el recită ? Ei, las pe mine. Acui acu. Ii aranjez eu.

Groza. Deci, D-lor, toate sunt bune. Interesele superioare ale revistei sunt asigurate. Atât de sigure sunt, Dlor, că-mi

vine să cred că revista noastră nu va muri niciodată. Deci să-i urăm viață veșnică. Să cântăm.

Toți. (cântând) Mulți ani trăiască
Mulți... (Ghender l-a întrerupt)

Ghender. Stați! Opriți! Ne-am nenorocit! E îngrozitor!
Îngrozitor!

Toți. Ce? Cum?

Ghender. S'a sfârșit cu revista! S'a sfârșit?

Toți. Ce? Revista? S'a sfârșit? Cum?

Ghender. Viu acu dela liceu. A fost mare zarvă. Un inspector a sosit azi dimineață dela București. Revista nu era în regulă cu autorizațiile, cu impozitele, cu cenzura, cu nimic. Scandal enorm! Revista a fost suprimată și condamnată imediat la 50,000 lei amendă. Inspăimântător! S'a dus visul nostru! S'a terminat! Imediat vor veni aici ca să confiște tot ce avem. În 24 de ore totul va fi disolvat.

Groza. (așezându-se la masă sdrobot) Extraordinar! Imi vine să-mi smulg părul.

Vexler (sdrobot a lăsat hârtia să-i cadă la pământ plecând capul) Muză, Muză divorțăm.

Bulgăr. (acelaș gest) Epigramă Epigramă.

Naiba să te aibă 'n seamă!

Potra. (același gest) Fragment! Prostii!

Boțiu. (acelaș igest) 800 de pagini Dle plus 15!

Călin. (același gest) Însfârșit, am scris și eu o poezie!

Ardeleanu. (cântând încet) Mori mândră să mor și eu.

Chișiu. Ce să mai recit? «Mortua est»...

Pop. Vals? Pentru cine? (cântând cu acordemul »Veșni ca pomenire«).

Ghender. (cu tristețe prefăcută) Veșnica pomenire! (studiindu-i) Tii, dar ce minunăție.

V'a trimis gândul hai hui?

V'a furat sufletul muza

De-ați rămas niște statui.

Inspirații!... Transpirații!... și... și plouații! (recitând solemn) Da. Plouați sunt inspirații vai și-amar de capul lor,

Că s'a spart pe cer un nor,

Și o ploaie

Ce te moaie

Cu prăpăd îngrozitor

Capo-d'opere trăznite

A adus îngrămădite

Intr'un râu șerpuitor

Ș-a'nfundat într'o clipită delta inspirațiilor.

Iată cum din inspirați au ajuns cu toți plonați. Eu singur am învins, că eu sunt cel mai tare. Așa-i cine are talent la recitare.

(la Vexler) Ce-i poete ce tot strâmbi așa din buză?

Veselește-te că 'n stradă te așteapt-o nouă

[Muza!]

- Ai să zici: (plângăreț) Revedere !
- (la Bulgăr) Ce stai trist ? De bună seamă
Te-a trăznit vreo epigramă.
- (la Potra) Ce fragment trăești mai Ghiță ?
Mut, zălud ori făr'o șpiță ?
- (la Boțiu) Uite măi și filosoful ce plouat a mai rămas
Ce să faci, așa se'ntâmplă când îl tai pe Kant-
[Laplace.
- (la Ardeleanu) Vocea ta, o trubadure, vād că s'a evaporat.
Ori prudent cum ești din fire ai trimis-o la păstrat
Ca Iean Kiepura la sfârșit. „Aller sfârșit ist trist“.
- (la Chișiu) Ai talent la recitare ? Hai arată-l fără frică,
Cine crezi tu c'o să-ți fure acest lucru de nimică ?
Da jos te-ai... te-ai coborît !
- (la Pop) Zi țigane zi prohodul !
Nu vezi c'a murit norodul ?
- (la Groza) Iar acestui, Doamne Sfinte,
Dă-i de vrei: un car de minte !
- Groza.* (s'a ridicat brusc) Dar tu nu vezi că te-ai întrecut cu gluma. Extraordinar ! Să nu mă reped în tine că te fac praf.
- Ghender.* Adică ce ? N'am voie să fac probă pentru șezătoarea de duminică ?
- Groza.* Ce, ești trăznit ?
- Ghender.* Cum trăznit ? Adică ți-ai uitat că revista „Țara Visurilor Noastre“ organizează duminică o mare șezătoare la teatru ?
- Groza.* Care revistă ? Păi nu știi că nu mai există !
- Ghender.* Cine ți-a spus măgăria asta ?
- Groza.* Cum ? Nu tu ?
- Ghender.* Eu ? Imposibil ! Nici n'a fost vorbă despre asta !
- Groza.* Extraordinar ! Adică nu-i nimic adevărat din toată povestea asta ?
- Ghender.* Cum o să fie ? Minciună curată !
- Tofi.* (înseninați) Ce ?
- Ghender.* Dar cum ați putut crede așa ceva ? «Țara Visurilor Noastre» să moară ? ! Nebunie ? Nebun cine crede ! «Țara Visurilor Noastre» nu va muri niciodată ! Niciodată !
- Tofi.* Niciodată ! Ura ! (își culeg manuscrisele)
- Ghender.* Dar eu recit duminică poezia să știi de bine că trec prin foc.
- Tofi.* Hahaha !
- Groza.* Sigur că vei recita ! Sigur că da ! Toată lumea ! «Țara Visurilor Noastre» deschide larg porțile tuturor, tuturor inimilor pline de avânt tineresc, de căldură și patriotism ! Ce naivi am fost, D-lor, că am putut crede așa ceva ! Extraordinar ! Să piară «Țara Visurilor Noastre» ? ! Dar nu va pieri niciodată !
- Tofi.* Sigur ! Niciodată !
- Groza.* Ea va trăi o veșnicie, va trăi totdeauna fiindcă în jurul ei bat inimi pline de căldură, suflete pline de entuziasm,

pulsează tinerețea, avântul, se întind aripi ce plutesc în sus,
— spre soare — suntem noi.

Toți. Noi! Ura!

Groza. Măine, poimăne, în viitor, vor veni alții. Dacă vor
avea aceleași inimi și același suflet, «Țara Visurilor Noastre»
va trăi etern, va înflori și va da roade. Ura! Să trăiască!

Toți. Ura! Ura!

Groza. Haideți dar s'o preamărim în cântec de slavă.

Toți. Să cântăm! (cântă toți)

«Țara Visurilor Noastre» (muzica de Aurel Pop)

Va trăi o veșnicie

Va 'nflori ca nici o țară

Scumpa noastră Românie

Va trăi întotdeauna

«Țara Visurilor Noastre»

C O R T I N A

*Inchin această modestă lucrare
revistei «Țara Visurilor Noastre»
și tinerilor ei colaboratori.*

EUGEN GROZA

BCU Cluj University Library Cluj

Doi ochi...

pentru E. G.

*Melanclia lor e o poveste veche
De departe,
Cântată de strune vibrând la ureche
Dintr'o carte.
Privirea lor candidă și bizară
Plutind pleacă,
Spre oceanul larg cu unda clară
Lin se'neacă.
Aleargă aprinzându-se sinistru
Două stele
Clipind imens din fund albastru
Sunt mărgelile.
Șmaraldu'n ei se oglindește
Ca'n feerie
Și marea domol spre ei gonește
Apa vie.
Sdrobiți, de drum și foc aprins
Ei cad învinși
Și fredonând eternul vis
Adorm închiși...*

EMILIA VĂRSĂNDAN

cl. VIII-a.

Șc. norm, »Doamna Stanca«

In stele

Nomadul Morfeu îmi suflă o boare
 ș' Nirvana îmi întinde candida-i mireasmă,
 destulă-i o noapte, extazul ca feia sublimă
 mi-aduce pe vânt o fantasmă.
 Și tot universul s'arată diafan,
 frenetica mare e-o dulce cântare
 hazardul e rază și visul nebun,
 și râd că pornesc spre 'nălțare.

Sunt eu, mă cunosc, lumina e mare
 ca Foebus spre astre mă'nalț fastuos,
 mi-e vălul de aur frapant și rubine
 se 'șniră pe margini, se 'nșiră frumos.
 Ofranda mi-e cântecul viu și platonice
 iar muza mi-e țara bogată 'n eroi,
 regina mi-e țara și prinț mi-e Ardealul
 mi-e sufletul dus pe veci la amândoi.

In juru-mi stă Eros ș' întinde iubirea
 Nemesis departe, eu nu vreau s'o știu
 mărețe fantome și zâne și îngeri
 cu harfa îmi cântă ș' mă chiamă să viu.
 Și nimfe ușoare pe unde albastre
 comorile mării le 'nșiră cântând,
 Sileu în desișuri și 'n codrii de brad
 Diana suavă vânând.

Și-apoi pe o seară de arginturi și aur
 mă'nalță o boare spre munți înspre cer,
 flori albe și roze, albastre și roșii
 îngână un mic efemer.
 Izvoare de lapte de murmuri vrăjite
 alunecă 'n drum înspre vale
 și fluturi cu aripi stropite de roze
 zglobii joacă 'n zori pe-a mea cale.

Sunt sus, o cetate cu fast clădesc norii
 e-a mea, o sărut cu nesaț
 și vântul e dus cu forța departe spre Troia
 dè Eol cu falnicu-i braț.

*E liniște moartă, figurile antici
încet spre Virgilius se duc. L'au zărit,
iar tocul meu scârție, scârție singur
și-și cântă Ardealul iubit.*

*Nomadul Morfeu îmi suflă o boare
nirvana mă lasă mi-e viața ce-a fost,
o negură deasă apare cu vântul
ș' se 'ndreaptă în zori fără rost.
Războaie, iubire, furtună nebună,
urîl și realul pervers
o treceți, o treceți departe de mine
se 'ntunecă basmul din vers.*

*Veniți reverii al vostru mi-e scutul
vi-e tonul un imn de 'nălțare
de cântecul vostru îmi reazăm azi harfa
și nu simt de loc disperare
Trăiesc pentru versuri și 'n veci voiu trăi
ca barca în valuri rebele
cu ochii spre soare cu gândul spre cer
cu gândul departe, în stele.*

VIORICA OȚELIA
cl. VII. L. Sf. U.

Epigrame

Unui coleg care a redactat decurând un volum
de poezii intitulat „Adolescență“.

Ți s'a expus prin librării
Volumul tău: „Adolescență“
Pe-acolo să nu-l mai ții,
C'o s'ajungă: „Bătrâneță“.

„Unei dudu“.

Văzând-o clipind din ochi
O compăttimeam sărmana,
Oar când colo, ce șireată.
Ea nu-i închidea deodată.

Iancu, cl. VIII.

Optimism pascal

Pe toată zona stăpânită de aripele bisericii de răsărit răsună clopotele Invierii. Dangătul mai armonios decât altădată, vestește — urbi et orbi — că înainte, cu mai bine de 19 secole — Hrisos a înviat. Mesajul cristic se adresează omului modern, omului din secolul al XX-lea, în care după spusa lui Spengler, ateismul plutește în aer. Goethe ne prezintă în Faust, prototipul savantului sfâșiat de problemele metafizice, atitudinea doctorului Faust față de marile probleme ale lumii. Doctorul Faust, îmbătrânit în studii, între tomurile ce închid în ele înțelepciunea lumii, ajunge la o cotitură tragică, urcă spre culmile disperării.

A studiat din fir în păr filosofia, dreptul, medicina și teologia. Și la ce concluzie a ajuns? Din nefericire e tot atât de prost ca și înainte. Nu a reușit să pătrundă mai adânc în regiunea misterului. Fanicul îi rămâne mereu necunoscut... Cenzura transcendentă se exercită cu multă vehemență, făcând insondabile regiunile de sus ale existenței, lumina prin care s'ar putea explica sensul lumii în care trăim.

În fața acestei realități tragice, doctorul Faust se hotărăște să bea din cupa cu otravă. Dacă lumea e irațională, dacă zona incognoscibilă e atât de vastă, de ce să mai existe? Ia cupa cu otravă și o duce la gură să soarbă din vasul care a salvat pe anticul Socrate, de umilința contemporanilor... Tocmai când vrea să bea, aude undeva departe, dangătul prelung al clopotelor... și deodată se scimbă radical... Glasul clopotelor pascale îi reînvie în suflet icoana caldă a copilăriei sburdalnice și a adolescenței visătoare. În sufletul său sălăsluește optimismul pascal, care-l înviorază.

Omul modern, faustian prin toată firea structurii sale psihologice, poate fi tot atât de mult încurajat de revărsarea optimismului pascal. În învălmășeala modernă își găsește un punct arhimedic în glasul mereu actual, al Evangheliei. Goethe e mereu actual prin aforismul său. — Înainteze cultura și civilizația umană oricât de mult, tot nu va depăși idealul moral al Evangheliilor.

Invierea din morți a lui Hristos ne-o vestește soarele care coace fructele și sămănăturile, foșnetul de frunze și murmurul de ape.

Misterul pascal ni-l istorisesc martorii aceluși eveniment unic în istoria lumii, o confirmă scrierile păgâne contimporane. E mărturisită de nenumărate capete geniale ale tuturor timpurilor. În-

vierea lui Isus e faptul crucial al creștinismului, adică al unui element determinant al culturii moderne. Peste elementele culturii greco-romane s'a suprapus creștinismul, ca al doilea factor determinant al culturii europene. Creștinismul a adus în lume o spiritualitate și a creat un nou stil de cultură. Orice cultură trebuie să aibă un ideal și o ancorare în lumea valorilor eterne.

Din această lume a misterului, a transcendentului absolut, se coboară spre noi, harismele spiritualității prin care cosmosul participă și mai intens, la marea vieață unievrșală a lumilor.

Cosmosul e organizat armonic ca o simfonie măiastră a celui mai ilustru compozitor. Din ideea organizării armonice a cosmosului, izvorește și semnificația sărbătorilor. În seria sărbătorilor, Paștile sunt cele mai îmbucurătoare, sunt cele cari revarsă mai mult optimism.

IOSIF E. NAGHIU

Autobiografie

*Trecutul este viu în mine încă.
Eu nici odată n'am avut noblețe
Și-a trebuit ca dintru tinerețe
Să lupt cu jalea, cu durerea-adâncă.*

*Și tânăr sunt, că doar ani treisprezece
Am socotit în cea dintâie lună
A anului acesta. O nebună
Fatalitate, cu voința-ți rece?*

*Mi-ai dat să scriu fulgerătoare versuri
Din a mea fagedă copilărie.
Copil ce sunt lipsit de bucurie,
Am vrut să schimb a lumii toate mersuri!*

*Nu spun aicea versurile mele,
Nici cele ce le știu pe din afară.
Ce-am învățat în școala cea primară;
Și nici nu spun că-mi place printre stele.*

*Căci trupul meu miroase înc'a humă,
Căci vrednic nu sunt eu de nemurire.
Copilul ce nu gustă fericire,
Cum corpul simte că se face spumă.*

TRAIAN C. COSTA
cl. V-a.

„Țara visurilor noastre“ la Beiuș.

Duminecă 14 Aprilie a. c. revista noastră a organizat în Beiuș, centrul românismului bihorean de totdeauna, două festivaluri artistico-literare, ca o reeditare a șezătorii literare dela Oradea. Festivalurile au avut loc la orele 4 și 8^{1/2} p. m. în sala festivă a liceului de băieți »Samuil Vulcan« pe care ne-a acordat-o cu multă bunăvoință, Dl director al liceului Dr N. Fluieraș, fapt pentru care ținem să-i mulțumim chiar de la început.

Tinerii colaboratori sub conducerea D-lui prof. director al revistei Augustin Cosma, au fost și de astă dată la înălțimea chemării lor și au răspuns cu mult entuziasm încrederii ce s'a acordat de tinerețea Beiușului care s'a prezentat într'un număr impresionant. Cât despre intelectuali, am regretat lipsa multora dintre ei, la spectacolul de seara. Cu toate acestea festivalul nostru a avut un succes desăvârșit și regretele noastre pentru aceste lipsuri le vor împărtăși, suntem siguri, în aceeași măsură și acei cari din anumite motive (ca : prea dese spectacole — le Beiuș!), nu ne-au onorat cu prezența.

La festivalul de după amiază în lipsa D-lui prof. A. Cosma (nesosit încă dela Oradea), cuvântul de deschidere a fost rostit de E. Groza cl. VIII, președintele societății de lectură, care în câteva cuvinte inimoase, a exprimat bucuria nemărginită a colaboratorilor de a se vedea reuniți în mijlocul Beiușului, focarul vieții culturale a Bihorului de ieri și de azi. »Noi am venit aici, spune D-sa, între altele, mânați de convingerea că Beiușul, care a fost totdeauna promotorul și încurajatorul marilor manifestațiuni naționale, va fi și de astă dată la fel. Și într'adevăr, primirea ce ni s'a făcut și sprijinul moral acordat sunt impresionante. Țin deci să aduc mulțumirile cele mai călduroase tuturor celor ce au contribuit la reușita acestui festival și în special colegilor dela liceul »Samuil Vulcan«.

Seara cuvântul de deschidere a fost rostit de Dl prof. A. Cosma, care în frumoase cuvinte a schițat activitatea acestei reviste școlare și a definit rosturile ei.

În cadrul programului au citit din lucrările lor, sau au executat bucăți muzicale, următorii colaboratori :

Eugen Groza cl VIII (Gânduri noi, vers); Aurel Ghender cl. VII (Ardealul de M. Rădulescu, recit.); Ion Șereș cl. VIII (Adolescență, Viață, Răscruce, vers); Teodor Marian cl. VIII

(Ce te legeni codrule? Car frumos cu patru boi, solo-voce); Mircea Călin cl. VIII (Regăsit, vers); Gheorghe Potra cl. VIII (Obrăznicie, schiță); Aurel Pop cl. VIII (Flori de primăvară, vals-orig. acordeon); Gheorghe Bulgăr cl. VIII (Tăișuri, epigr.); Andrei Vexler cl. VIII (Răspuns, epigr. gh. b: Parodie); Aurel Pop cl. VIII și Alex. Nemeș cl. VII (cântece românești — duet, acordeon); Iosif Abrudan cl. VIII (Romața singurătății, vers); Iancu Iezan cl. VIII (Săgeți, epigr.); Tr. Costa cl. V (Autobiografie, vers); Gh. Tobiaș cl. III (Intâlnire, vers); Gheorghe Ardeleanu cl. VII (Clipe fericită, fragment); Aurel Boțiu cl. VIII (In delegație la Episcopie, schiță); Silviu Chișiu cl. VII (Moartea lui Decebal, de I. Nenițescu, recit.).

În partea a doua a programului s'a reprezentat comedia în 3 acte »*Delta inspirațiilor*«, de E. Groza cl. VIII, cu aceeași distribuție strălucită și cu același desăvârșit succes, dela Oradea.

Astfel ziua de 14 Aprilie s'a încrustat adânc în sufletele tinerilor colaboratori, ca una care va rămâne un etern fragment dintr'o viață pe care ei singuri și-au croit-o, din elan, muncă și entuziasm.

Ținem să mulțumim încă odată distinsului director al liceului Dr N. Fluieraș, care ne-a acordat tot sprijinul moral și material, D-lui Cornel Sava, directorul internatului ortodox, unde am fost găzduiți cât se poate de bine, cât și tuturor celor cari ne-au ajutat.

»*Țara Visurilor Noastre*« (gh. p.)

Seară

*Incet coboară seara
Pe aripi de amurg,
Doar apele în iazuri
S'aud încet cum curg.*

*Lumina cum se stinge
E seară în deplin,
La schit un clopot plânge
În dangățul său lin.*

*Pe când apele cad
În murmurul lor stins
Pe negre dungi de brad
Și luna s'a aprins.*

OCTAVIAN GHEȚE
cl. VIII-a
Lic. «S. Vulcan» Beiuș.

Singurătate

Va veni ziua aceea când
nu va fi durere pe pământ.

I.

Drumul de țară coboară prăpastios dinspre Ciungii Bălăcinii cu coturi repezi, ca meandrele unui râu și trece prin satul Muncel, așezat într'o văgăună ascunsă a munților parcă ar fi craterul unui vulcan stins, cu marginile acoperite de brazii întunecați ca niște schimnici încremeniți de veacuri. Casele de lemn sunt împrăștiate pe coastele muntelui, ascunse în câte-o livadă de pruni, singurul izvor de câștig al sătenilor.

În Muncele, căci așa îi ziceau sătenii, trăia Gheorghe a Mihului, gospodar de frunte și avea un singur fecior frumos și vioiu știind să se poarte cu toată lumea. Toți sătenii îl iubeau. El era conducătorul horei și colăcer la toate nunțile.

Duminecă la horă fetele erau bucuroase să joace cu Costea. Dintre toate fetele, la horă, cu Ana Pădurarului stătea mai mult de vorbă și totdeauna pe ea o lua la joc, iar la venirea serii când flăcăii și fetele, sătule de joc, pâlcuri, pâlcuri se 'ndreptau spre casele lor, Costea mergea cu Ana până la porțița casei. Stăteau de vorbă până ce de după cetinile brazilor, cu scânteieri de diamante, luna începea să se ridice ca o fantomă venită din alte luni.

— Noapte bună, Ana!

— Noapte bună, Costea, răspundea Ana de lângă porțiță. Costea pleca spre casă iar în urma lui doi ochi îl urmăreau în noapte. Porțița scârția și liniștea revenea iarăși.

Ana nu era fată bogată, dar părinții lui Costea erau mulțumiți s'o aibă de noră, căci era fată harnică.

S'au înțeles, s'a făcut nunta joia înainte de lăsatul secului.

Costea o iubea pe Ana și nu s'ar fi despărțit de ea pentru nimic în lume. Până și-au terminat casa, locuiau la părinții lui Costea. Mama acestuia era bucuroasă să-și vadă nora tânără și frumoasă alături de dânsa. Dar într'o zi pe când Costea se bucura că pe lângă Ana va avea un copil pentru care de acum înainte să muncească, fericirea lui a fost distrusă de moartea Anei și împreună cu ea a copilului.

După înmormântarea Anei, un om zdrobit de durere mergea la cimitirul de lângă bisericuța de lemn și-și vărsa amarul într'un râu de lacrimi pe țărâna proaspătă alor două morminte.

II.

.. In inima munților acolo unde cerul se unește cu pământul, unde razele soarelui par a se opri pe vârfurile brazilor, era căsuța lui Costea care se retrăsese de lume ca să-și spună durerea brazilor, codrului și șopotului tainic de izvor. Căsuța lui era în poiana brazilor, în jurul ei pajiștea verde se 'ntindea până sub cornurile brazilor de-un verde trist și mohorit. De asupra casei lui, cerul era de-un albastru mai întunecat și cântecul păsărilor era mai trist. Neputând să-l înveselească pe Costea nici venirea primăverii, el rămânea mereu tânguind-o pe Ana și așteptându-și sfârșitul pe care i l-o hărăzit Dumnezeu.

Degeaba căutau părinții să-l convingă să-și lase singurătatea în care se retrăsese, el prefera să-și spue durerea florilor, frunzelor, brazilor și muntelui cu tânguiri de buciwm.

Din când în când, trecea pe lângă căsuța lui câte-o copilă, mergând în zorii zilei după fragi, și dacă se 'ntâlnea cu Costea care mergea cu o doniță după apă, acesta o întreba:

— Ce mai nou, fetișo, pe la voi prin sat, că de când hălăduesc cu urșii nu mai știu ce se'ntâmplă prin împrejurimi.

Iaca ce să fie bade Costea s'o m'ritat mai deunăzi Florica a Păcurarului și-o făcut nunta tare faină. Misuț a Găvri-loaicei a fost colăcer. Iși aducea și el aminte de zilele când era colăcer la nunți. Clipe fugare au trecut și nu vor mai reveni. Nu răspundea nimic la cuvintele copilei ci cu ochii plecați spre pământ își urma drumul posomorit și cu durerea'n suflet. Și'n clipele acestea, când își aducea aminte de fericirea lui trecută, cântecul cucului aducător de svon primăvăratesc i se părea glas de cucuvea vestitor de moarte.

De câte-ori venea pe la dânsul să-i deretice în casă, mamă-sa voia să aducă vorba despre intoarcerea la viață a lui. La toate vorbele rugătoare ale mamei, Costea răspundea cu'n oftat adânc și dureros.

După plecarea ei din poiana brazilor, unde amugul serii începea să coboare, un cântec de buciwm jalnic răzbatea până'n sat și lovindu-se din munte în munte cu ecouri prelungi se'npăștia în infinit. Era durerea lui Costea ce plângea în buciwmul său, durerea unui suflet care nu-și găsea în această lume liman de scăpare.

III.

Era săptămâna patimilor, pământul se desbrăcase de haina iernii și-n jurul căsuței lui Costea pajiștea parcă fricoasă că

iarna va reveni, începea să prindă viață. Păduricea de brazi din dosul căsuței lui reînviase de cântecul păsărilor vestitori ai primăverii aducând o fărâma de nădejde în sufletul său. Se apropiau Paștele, dar el nu se gândea la ele. Dumnezeu fusese prea crud cu dânsul ca să mai creadă în puterea lui. Dece l-a pedpsit chiar pe dânsul răpindu-i pe Ana?

În pacea serii, când din vale se vedeau ridicându-se rotogoale de fum, din sat răzbăteau sunetele melodioase ale toacei. Loviturile de ciocan sunau și-n creerul lui Costea cu ecouri prelungi.

Îl se părea că din depărtare îl cheamă cineva, îl chema la viața: «Costea ești tânăr, de ce nu vrei să trăești, crede și te vei mântui». În ziua învierii toaca își urma cântecul trist voinđ să spună tuturor patimile lui Cristos.

Costea nu-și găsea loc în casă. Merse afară; poate lucrând va putea uita gândurile negre care-l munceau. Luă toporul și începu să cioplească un lemn fără să știe ce face. Loviturile de topor sunau straniu în singurătatea lui, vântul serii își vuia cântecul de fluer adânc prin cetinile brazilor. Seara începuse să iasă din ascunzișurile ei taince și întunecimea nopții se lăsa învâluind pământul în mantia-i neagră ca și sufletul lui Costea. Toaca suna prelung chemând credincioșii la înviere. Costea nu mai fusese la biserică de ani de zile. De când Dumnezeu i-o luase pe Ana, par'că nu mai credea în bunătatea lui.

La sunetul toacei el se trezi ca dintr'un somn adânc de veacuri; i se păru că vântul serii aduce un glas tainic pe aripile lui. Un murmur venea până la dânsul, un glas îl chema să meargă la slujba învierii. Se opri din lucru ca să asculte sunetul ce venea din departare. Scoase căciula și-și făcu cruce.

Dumnezeu îl chema să se 'ntoarcă la credință, cuvântul acesta suna straniu în creerul lui Costea.

Intră în casă și se așeză pe-o loviță. Gânduri negre îl impresurau. Îl se părea că o vede pe Ana stând pe patul morții cu ultima putere a vieții spunându-i »Costea roagă-te lui Dumnezeu pentru mine«. Dumnezeu, Dumnezeu, la el trebuia să se 'ntoarcă. Își lua surtucul și ieși din casă, mergând spre vale.

Pe cer se ivise luna și stelele, îl priveau pe Costea luminându-i calea. Își grăbi pașii, i se părea că cineva îl gonește dindărat și i spune să meargă mai repede să nu piardă cece nesocotise până acuma. Pașii lui erau duși de-o putere nevăzută care venea din adâncul pământului; un glas misterios îl

chema la slujba învierii, era sunetul melodios al toacei care bătea ultimele acorduri, chemând credincioșii la ruga de seară.

Costea începu să urce pe drumeagul ce duce la bisericuța din deal, era obosit și pașii lui păreau nesiguri, inima îi bătea în piept ca tic-tacul unui ceasornic. Sunetul toacei încetă, avea impresia că și inima lui s'a oprit în loc, simțea un gol în sinea lui, care suna surd ca și pașii săi pe drumeagul ce ducea la biserică.

Ajunse la porțile țintirimului și era nehotărît, în el se dădea o luptă. O deschise, ea scârțâi în noapte straniu ca și glasul din sufletul său, se opri și'n gândul lui apăru Ana. Nu, el nu trebuia să meargă la biserică, țintirimul era pustiu, crucile de lemn vegheau, ochii lui văzură bisericuța de lemn scaldată de razele lunii.

Ușa bisericii se deschise, o fâșie de lumină năvăli prin ea în întunerecul nopții, un glas venea din biserică: »Veniți și luați lumină«.

Lumină, aceasta îi trebuia lui Costea și n'o putea găsi. În ușa bisericii, părintele apare cu facla în mână urmat de credincioșii care cântau cu toții: »Christos a înviat«.

În noapte fiecare luminiță era un izvor de viață nouă pentru Costea, Christos înviase ca să aducă lumină și fericire pe pământ. Un cântec duios se auzea în timp ce razele lunii scaldau fruntea descoperită a lui Costea: Christos a înviat din morți cu moarte pre moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le.

Costea par'că înviase și el, în el bătea o altă inimă; sufletu-i era plin de bucurie, dornic de viață.

Pașii lui îl purtară în jurul bisericii și cânta și el împreună cu alții »Christos a înviat din morți«.

Deschideți, boeri porțile veșnice că vine împăratul mării!

Intrase în biserică, lumină era peste tot, lumină în altar luminată era icoana Mântuitorului, lumină era și'n sufletul lui Costea, retrăia clipe când alături de Ana ascultase glasul aceluiași preot venit dintr'o altă lume: »Christos a înviat din morți«.

DANCIU ADRIAN

cl. VIII.

RECENZII**Ștefan Baciu: Căutătorul de comori**

— Versuri —

Ștefan Baciu, care debuta în 1935 cu „Poemele poetului tânăr” premiate de Fundații, a scos un nou volum pe care l-am ales pentru o scurtă itrepretare din mai multe motive. Mai întâi, notez că pe autorul acestui volum îl simțim aproape de sufletul nostru tineresc de tot sbuciumul adolescenței, de aspirațiile și complexitatea acestui elan.

Poetul Baciu s'a dovedit a fi un valoros cântăreț și un priceput interpret al variatelor glasuri care s'amestecă în inima tinerească. Chiar succesul ce l-a înregistrat e o mărturie a adeziunii întregii tinereti al cărei exponent s'a dovedit a fi. Volumele ce-au urmat după debitul său, au fost scrise în același spirit de caldă simțire și buna lor primire a confirmat simpatia de care se bucură autorul lor. „Poemele de dragoste”, apoi traducerea din Trakl, prefațate de criticul O Suluțiu, care dela începutul carierii poetice a lui Baciu l-a susținut și încurajat, apoi „Drumeț în anotimpuri” de anul trecut și acum „Căutătorul de comori”, formează un frumos tablou al realelor calități poetice ale tânărului poet.

Un tumult de puternice pasiuni, o simțire delicată, o bogăție de nobile sentimente se desprind dintre filele cărților lui Ștefan Baciu.

Am ales pentru o modestă prezentare acest volum nu numai pentru o motivul că autorul ni-e atât de aproape ci și fiindcă el înțelege să se mențină în cadrele curatului tradiționalism, nefiindu-se să se coboare lângă înțelegerea comună a celor ce caută bucuria desfătării în lectura adevăratelor valori literare. Poezia lui Baciu se citește cu plăcere, fără să reclame o specială pregătire așa cum o cere poezia mistică, ori hermetică a unui Emil Botta, Stănescu Carianopol etc.

„Căutătorul de comori” te readuce într-o trăire intensă a sentimentului de regăsire, de adâncă simțire a nostalgiei unei fericiri apuse, pe care ți-o dă doar tineretea și e rezervată poate exclusiv unei inimi cu bătaii rezezi, când simte emoția ce o tezește încolțirea unor sentimente necunoscute până atunci. Și Ștefan Baciu știe atât de bine să fie adevăratul poet al nobililor pasiuni, al caldei iubiri tinerești:

„E pentru tine cântecul acesta, truda e a mea.
Am făurit în albe nopți atâtea pagini
Și vreau să le topesc într'o pădure de imagini
Ca pe o limpede stea”.

Dar în „Căutătorul de comori” nu vom găsi numai pe un Ștefan Baciu al Poemelor din 1935, ci volumul acesta din urmă ne aduce pe poetul ridicat pe o înaltă treaptă a ascensiunii sale, cum o vom arăta numaidecât.

Volumul cuprinde 4 cicluri. În primul se pare că poetul e pe drumul ce și l-a deschis în „Poemele de dragoste”. Totuși remarcăm rara puritate și nobleța simțirii și focal tineretii:

Tu treci ca o lumină. Eu viu și cânt acum
Apoi îmi pipăi tâmpla și fruntea, Ah ce greu
E sângele în mine, pe toc îmi pică bruma
Cuvintele de-atunci mă cântă mereu.

(Seara de atunci).

Inspirația de pură esență tradițională, cu vie nuanță de religiozitate, așa cum am găsit-o la N. Crainic, întâlnim în al doilea ciclu: „Pe tine te laudăm”, din care cităm:

Sunt palid, Bunule, mai palid ca o frunte,
Pogoară peste mine liniștea-Ți deplină,
Întunecat sunt ca un negru munte
Revarsă peste mine dulcea Ta lumină.

(Rugăciune).

Adesea alături, în psalm de supunere, Baciul, amestecă și accente de o ușoară tristețe ori de melancolică resemnare.

Al treilea ciclu aduce o preocupare a poetului de misiunea sa, fapt care-l transpune câteodată într-o atmosferă de neliniște ori grea singurătate, urmare naturală a unui exces de sensibilitate:

„Dar dacă urci în viile cu-aracii teferi
Și sufletul bolnav ți-l cercetezi,
Pogoară 'n tine-o ploaie de luceferi
Și-o liniște de tințirim sau de livezi“.

(Zi de vară).

Misiunea dăruită de Sus, care-l scoate din rândul muritorilor de toate zilele, e adânc înțeleasă de către poetul ce face un popas la altarul poeziei în înălțându-i imn de slavă:

„Așa e poezia mea: de dragoste și cer,
Fierbinte, colorată, tinerească,
Tot eu sunt grădinar, amant, oier:
Pasc versul, îl iubesc și-l fac să crească“.

(Poesis).

Dacă în primele trei cicluri ale volumului Ștefan Baciul crează poezii în care sentimentul erotic primează, secundat de cel religios, în ultimul ciclu „Pantha rei“ găsim adevărată valoare și necontestată noutate a poeziei acestui volum. Poezia de sentiment (fie erotic, fie religios) o găsim în primele 3 cicluri, ale volumului „Pantha rei“ aduce poezia de idei în care se caută o deslegare problemelor cu resort de filosofie. E ceea ce n'am găsit la Ștefan Baciul în celelalte volume în care sufletul poetului ancora la maluri de mări răscolite de furtuna pasiunilor. Noutatea și aportul considerabil de originalitate îl găsim în acest ciclu „Pantha rei“. Formula care exprimă întregul sistem de gândire a lui Șt. Baciul e cuprinsă foarte bine în cuvintele clasicului poet latin Vergilius:

Sed fugit interea, fugit irreparabile Tempus. O atmosfera de melancolie și tristețe domnește peste gândul zădărniceii vieții.

Citiți poema „Popas la douăzeci de ani“ și vă veți întreba de ce atâta tristețe și durere „la douăzeci de ani“, când vieții încă-i stau înaintea surprizele viitorului? De ce atâta dezolare când ești îndreptățit să aștepti atatea dela viață?

Poetul departe de aceste așteptări își închide tristețea în versuri ca acestea:

Am iubit și eu o frunte ca un soare,
Un surâs bogat ca un luceafăr,
Ochi de încrâncenare și răcoare
Și-un gând curat de țnger teafăr.

(Popas la douăzeci de ani).

Nostalgia unui „fugit irreparabile tempus“, trecut dus fără nădejdea de reîntoarcere, ascute suferința poetului:

Departe e copilăria, o bănuiesc abia.
Azi alți copii zidesc nisipu'n dune,
Alte cântări în inimă le bat. Aș vrea
Să-i înțeleg, nimica jocul lor nu-mi spuse.

(Ani mici).

Expresia directă a neliniștii și evidența unui presentiment al morții îl găsim în:

Plânsul tăcut după viața trecută
Ne 'nneacă, tușim tot mai sec.
Inima opune; eu plec, eu plec,
Din noi va crește cucută.

(Zădărnicie).

Fără a mai cita realizări de mare valoare în acest ciclu original, din care multe poezii pot cu cinste figura într-o antologie a poeziei tinere, trecând peste tristele „Terține pentru moartea mea“ ne oprim la „Somn ultim al poetului“ :

Iar peste manuscrise începute
Va pogori din cer un porumbel
Pe frunte se vor stinge alăute
Ingenunchiați o clipă pentru el!

Solitudinea grea copleșește sufletul poetului în

Sunt singur și-atât de uitat
Prin ziua ce-o văd cum piere
Încât împietrita-mi tăcere
Adie prin timpul brumat (Pe o margine de zi)

O nuanță de sfâșietor pesimism e în!

Prin această trecere
Ce zadarnic ne trudim:
Moartea o să ne secere
De muncim sau de iubim (Ultimul drum)

Înceem cu citatele, singura lectură integrală a acestui ciclu putând reda adevărata valoare a poeziei lui Ștefan Baciu, care a dovedit o deosebită înțelegere a sbuciumului sufletelor expuse suferinții pornite dintr-o acută sensibilitate ce înglobează totodată și rari calități spirituale.

Originalitatea și claritatea poeziei nu constă în temele ce și le pune, ci în felul propriu de a le cauta deslegarea, în felul de a le trata și reda lectorului prin prisma personalității sale chiar și acolo unde s'ar crede o influență a lui Arghezi (ciclul al doilea) sau a lui Rainer Maria Rilke (poezia religioasă) poetul știe să-și imprime pecetea caracteristică a talentului său, știe să construiască o formă originală, se pricepe să creeze imagini îndrăznețe încadrate într-o formă cu totul clasic...

Cu un suflet încălzit de o vie pasiune, ridicat din comun print'o excesivă sensibilitate care-și găsește o largă expresie în poezia de sentiment, autorul volumului „Căutătorul de Comori“ figurează azi la loc de cinste în rândul celor ce reprezintă poezia t'nără.

Volumul lui Ștefan Baciu, între aceste variate atitudini ce le-duce poezia nouă se menține pe linia vechilor principii universal valabil ale frumosului integral, Poemele acestea aduc un fond de reală valoare literară iar forma clasică întregeste prețul fondului.

Ceea ce Ștefan Baciu a reușit să realizeze în „Căutătorul de comori“, mai ales în ultimul ciclu, ne îndreptățește a afirma că în fața poetului stă în drum ce urcă.

Și chemarea culmilor e atât de atrăgătoare! Ar fi păcat să nu-i dea ascultar și să rămână în mijlocul unui drum cu urcuș!

GH. BULGĂR

Epigramă

Unuia căruia inițialele îi sintetizează
calitățile intelectuale.

Obișnuit cu glumele,
Tu te prezinți mereu: „ia“
Dar nu se miră nimenea,
Căci . . . cucu-și cântă numele.

Gămalie.

REVISTA „ȚARA VISURILOR NOASTRE“

apare lunar

SUB INGRIJIREA COMITETULUI URMĂTOR :

EUGEN GROZA, cl. VIII, preș. soc. de lectură «V. Alecsandri»
AUREL GHENDER, cl. VII, vicepreședinte.
GHEORGHE POTRA, cl. VIII, secretar.
GHEORGHE BULGĂR, cl. VIII, preș. comisiei critice.
IOAN ȘEREȘ, cl. VIII. critica artistică.
MIRCEA CĂLIN, cl. VIII. preș. soc. religioase.
ADRIAN DANCIU, cl. VIII.
AUREL BOȚIU, cl. VIII.
DAN CREANGĂ, cl. VII.
GHEORGHE ARDELEANU cl. VII.
GHORGHE GOLDIȘ, cl. VII.
TIBERIU MAIOR, cl. VII.
VLADIMIR DRIMBA, cl. VI.
TRAIAN COSTA, cl. V.
NARCIS PETCU, cl. V.
DAN RUȘDEA cl. V.

Sub conducerea și răspunderea :
Prof. AUGUSTIN COSMA

La revista noastră pot colabora elevii liceului «Emanuil Gojdu», foștii elevi, precum și elevii altor școli, ale căror articole le publicăm bucuros *în măsura posibilităților*. Redacția își rezervă dreptul de a face eventuale corecturi la articolele elevilor.

Un număr restrâns de pagini din fiecare număr va fi rezervat domnilor profesori și părinților, pentru a trata chestiuni cari privesc viața ori educația elevilor.

Articolele se vor scrie citeț și pe o pagină a foii, iar cele pentru numărul următor al revistei se vor trimite până *cel mai târziu în prima zi a luni următoare* pe adresa : Prof. Augustin Cosma, Oradea, Str. Dr. Lascu No. 5, cu mențiunea : Pentru revista «Țara visurilor noastre», scrisă pe plic.

Redacția stă cu toată plăcerea la dispoziția cetitorilor pentru a-i lămuri, pentru a le ajuta la rezolvarea problemelor pe cari nu și-le pot înșiși rezolvi. Aceasta fie la poșta redacției, fie, dacă problema merită interes deosebit, în cadrele unui articol.

Abonament pe anul școlar 1939—1940.

Pentru instituțiuni	lei
Abonamente de încurajare	200 »
Pentru d-nii profesori și părinți	100 »
Pentru elevi	60 »

Cine reține un număr, se consideră abonat.

— Prețul unui exemplar 20 lei —

„TIPOGRAFIA ADMINISTRATIVĂ“

Propr. I. Ciortin

Oradea, str. Avram Iancu' No. 3.

BCU Cluj Central University Library Cluj